

155.6463

ว 266 ๓

๕.3

การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดา ลักษณะนิสัย
ในการบริโภคและพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการ
ที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันของกองทัพเรือ

19 ก.พ. 2540

ปริญญาโท

ของ

ร.อ.นเรศ นิลประดิษฐ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ

ตุลาคม 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

58935

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
จิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(รศ.ดร.ดวงเดือน ศาสตร์ภักทร)

..... กรรมการ

(ผศ.ประณต คำนิม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ.ดร.ดวงเดือน ศาสตร์ภักทร)

..... กรรมการ

(ผศ.ประณต คำนิม)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.มยุรี กุลแพทย์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 1 ...เดือน...๗...พ.ศ.2539

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้ความอย่างสูง และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำและเอาใจใส่ด้วยวิญญาน ของความเป็นครูอย่างแท้จริง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ประนต แก้วนิม ผู้ช่วยศาสตราจารย์มยุรี กุลแพทย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ที่กรุณาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนนำ คำแนะนำในระหว่างการทำงานปริญญานิพนธ์ และกราบขอบพระคุณคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ภาควิชาจิตวิทยาพัฒนาการทุกท่าน ที่ได้กรุณาพิจารณาเค้าโครงรายละเอียดปริญญานิพนธ์ และ ให้นำคำแนะนำต่าง ๆ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณ น.อ.จงพัฒนา รุมาคม จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ที่กรุณาให้คำแนะนำเป็นอย่างดีในการทำงานปริญญานิพนธ์นี้

ขอบพระคุณ กรมแพทย์ทหารเรือ กองทัพบก และผู้บังคับบัญชาทุกท่าน ที่กรุณาให้การ สนับสนุน วิทยุทุนการศึกษา และเวลาในการศึกษาครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการศูนย์ พัฒนาการเด็กโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลชลบุรี ผู้อำนวยการ กองศึกษาวิจัย กรมสรรพทรวงบางนา และหัวหน้าหน่วยควบคุมอาคารกองทัพบกส่วนกลางบางนา ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ ดังกล่าวทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอบคุณ คุณสารรวมจิต สุนทราภิรมย์สุข คุณวชิชา ฤกษ์สาราน และคุณสุกัญญา คมสัน ที่ช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นจิตวิทยาพัฒนาการทุกคน ที่ให้ กำลังใจในการทำงานวิจัยครั้งนี้

ท้ายที่สุด ขอเทอดพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ที่ให้อำนาจชีวิต ให้ความห่วงใย และให้กำลังใจอย่างมาก และขอระลึกถึงพระคุณ คุณครูและอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับ ผู้วิจัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นเรศ นิลประดิษฐ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คํานำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	7
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
นิยามปฏิบัติการ	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
โภชนาการทั่วไป	15
โภชนาการสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน	20
งานวิจัยเกี่ยวกับระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา กับ	
พฤติกรรมการให้อาหารของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก	
วัยก่อนเรียน	25
งานวิจัยในประเทศไทย	25
งานวิจัยในต่างประเทศ	27
งานวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพการทำงานของมารดา กับพฤติกรรมการให้อาหาร	
ของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน	31
งานวิจัยในประเทศไทย	31
งานวิจัยในต่างประเทศ	33

งานวิจัยเกี่ยวกับขนาดของครอบครัวกับพฤติกรรมการให้อาหารของมารดา และลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน	34
งานวิจัยในประเทศไทย	34
งานวิจัยในต่างประเทศ	35
งานวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของมารดากับพฤติกรรมการ ให้อาหารของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน ..	36
งานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของมารดากับพฤติกรรม การให้อาหารของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน ..	39
พัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน	47
ทฤษฎีพัฒนาการของกิลเซล	48
แบบแผนพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน	49
งานวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน	58
ระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดากับพัฒนาการของเด็ก วัยก่อนเรียน	58
สถานภาพการทำงานของมารดากับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน	59
จำนวนบุตรกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน	61
การอบรมแบบใช้เหตุผลกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน	62
ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของมารดากับพัฒนาการของเด็กวัยก่อน เรียน	63
ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้อาหารของมารดา ลักษณะนิสัยในการ บริโภค และพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน	64
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	72

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	76
	ประชากร	76
	กลุ่มตัวอย่าง	76
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	77
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	77
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	87
	ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	87
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	90
	การวิเคราะห์ข้อมูล	91
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92
5	บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	157
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	157
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	157
	การวิเคราะห์ข้อมูล	159
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	160
	อภิปรายผล	163
	ข้อเสนอแนะ	173

บทที่

หน้า

บรรณานุกรม 175

ภาคผนวก 187

ประวัติย่อของผู้วิจัย 216

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตามสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน	77
2	จำนวนและร้อยละของมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวนตามอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน	92
3	จำนวนและร้อยละของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับพฤติกรรมการให้อาหารต่างกัน	95
4	จำนวนและร้อยละของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับลักษณะนิสัยในการบริโภคต่างกัน	96
5	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการเมื่อมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน ที่จำนวนตามระดับการศึกษาของมารดา	97
6	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	98
7	การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	99
8	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการเมื่อมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน ที่จำนวนตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา	100
9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน	101
10	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน เมื่อมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน	102

11	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรต่างกัน เมื่อมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน	103
12	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกัน เมื่อมีคะแนน เต็ม 40 คะแนน	104
13	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งได้รับการสอนโภชนาการ เมื่อมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน จำแนกตามความ เชื่อภายใน-ภายนอกตนของมารดา	105
14	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน เมื่อมี คะแนนเต็ม 90 คะแนน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	106
15	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อน เรียนที่มารดามีระดับการศึกษาต่างกัน	107
16	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดา ได้รับการสอนโภชนาการเมื่อมีคะแนนเต็ม 90 คะแนน จำแนกตามสถานภาพ ทางเศรษฐกิจของมารดา	108
17	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อน เรียนที่มารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน	109
18	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดา มีสถานภาพการทำงานต่างกัน เมื่อมีคะแนนเต็ม 90 คะแนน	110
19	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่ง มารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อมีคะแนนเต็ม 90 คะแนน จำแนกตาม จำนวนบุตรของมารดา	111

20	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่ง มารดาได้รับการสอนโภชนาการ เมื่อมีคะแนนเต็ม 90 คะแนน จําแนกตาม การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	112
21	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่ง มารดาได้รับการสอนโภชนาการ เมื่อมีคะแนนเต็ม 90 คะแนน จําแนกตาม ความเชื่ออันอาจภายใน-ภายนอกตนของมารดา	113
22	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมของเด็ก วัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อมีคะแนนเต็ม 6 คะแนน จําแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	114
23	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและ สังคมของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาต่างกัน	115
24	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กวัยก่อน เรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน จําแนกตามระดับการศึกษาของมารดา ...	116
25	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาต่างกัน	117
26	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา ของเด็กวัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 11 คะแนน จําแนกตามระดับการศึกษา ของมารดา	118
27	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและ การใช้ภาษาของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาต่างกัน	119
28	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ในการ เคลื่อนไหวของเด็กวัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน จําแนกตาม ระดับการศึกษาของมารดา	120

29	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อขนาดใหญ่ การเคลื่อนไหวของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาต่างกัน	121
30	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการรวมทั้ง 4 ด้านของเด็กวัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนน เต็ม 26 คะแนน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	122
31	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการรวมของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดา มีระดับการศึกษาต่างกัน	123
32	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมของเด็ก วัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 6 คะแนน จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ ของมารดา	124
33	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและ สังคมของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน	125
34	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กวัยก่อน เรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา	126
35	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของ เด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน	127
36	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาของ เด็กวัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 11 คะแนน จำแนกตามสถานภาพทาง เศรษฐกิจของมารดา	128
37	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการ ใช้ภาษาของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน	129
38	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการ เคลื่อนไหวของเด็กวัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน จำแนกตาม สถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา	130

39	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อขนาดใหญ่ในการเคลื่อนไหวของเด็กรายก่อนเรียนที่มารดา มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน	131
40	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการรวมทั้ง 4 ด้านของเด็กรายก่อนเรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 26 คะแนน จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา	132
41	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการรวมของเด็กรายก่อนเรียนที่มารดา มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน	133
42	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมของเด็กรายก่อนเรียนที่มารดา มีสถานภาพการทำงานต่างกัน เมื่อมีคะแนนเต็ม 6 คะแนน	134
43	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กรายก่อนเรียนที่มารดา มีสถานภาพการทำงานต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน	135
44	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาของเด็กรายก่อนเรียนที่มารดา มีสถานภาพการทำงานต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 11 คะแนน	136
45	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อขนาดใหญ่ในการเคลื่อนไหวของเด็กรายก่อนเรียนที่มารดา มีสถานภาพการทำงานต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน	137
46	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการรวมทั้ง 4 ด้านของเด็กรายก่อนเรียนที่มารดา มีสถานภาพการทำงานต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 26 คะแนน	138
47	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคมของเด็กรายก่อนเรียนที่มารดา มีจำนวนบุตรต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 6 คะแนน	139
48	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กรายก่อนเรียนที่มารดา มีจำนวนบุตรต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน	140

49	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา ของเด็กรักก่อนเรียนที่มารดามีจำนวนบุตรต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 11 คะแนน	141
50	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อขนาดใหญ่ในการ เคลื่อนไหวของเด็กรักก่อนเรียนที่มารดามีจำนวนบุตรต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน	142
51	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการรวมทั้ง 4 ด้านของเด็กรักก่อนเรียนที่มารดา มีจำนวนบุตรต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 26 คะแนน	143
52	ค่า t-test ของคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคมของ เด็กรักก่อนเรียนที่มารดาอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 6 คะแนน	144
53	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กรัก ก่อนเรียนที่มารดาอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน	145
54	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา ของเด็กรักก่อนเรียนที่มารดาอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 11 คะแนน	146
55	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อขนาดใหญ่ในการ เคลื่อนไหวของเด็กรักก่อนเรียนที่มารดาอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกันเมื่อ มีคะแนนเต็ม 5 คะแนน	147
56	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการรวมทั้ง 4 ด้านของเด็กรักก่อนเรียนที่มารดา อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 26 คะแนน	148
57	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคมของ เด็กรักก่อนเรียนที่มารดาที่มีความเชื่อทางกายาน-กายนอกตนต่างกันเมื่อมีคะแนน เต็ม 6 คะแนน	149

58	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการรู้จักกล้ามเนื้อเล็กของเด็กวัย ก่อนเรียนที่มารดามีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน	150
59	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา ของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนต่างกันเมื่อมี คะแนนเต็ม 11 คะแนน	151
60	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการรู้จักกล้ามเนื้อคานพู่นาการ เคลื่อนไหวของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน ต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน	152
61	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการรวมทั้ง 4 ด้านของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดา มีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 26 คะแนน ..	153
62	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้อาหารของมารดากับพัฒนาการแต่ละ ด้านและพัฒนาการรวมของเด็กวัยก่อนเรียน	155
63	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนกับ พัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมของเด็กวัยก่อนเรียน	156

บทนำ

คำนำ

นักจิตวิทยาพัฒนาการเชื่อว่าพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของสิ่งมีชีวิต แต่องค์ประกอบใดจะมีอิทธิพลมากน้อยกว่ากันนั้นภายหลังที่ได้มีการศึกษาค้นคว้าในเรื่องดังกล่าวนี้เป็นเวลานาน นักจิตวิทยาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของสิ่งมีชีวิตมากกว่าพันธุกรรม เพราะสมรรถภาพในส่วนที่เป็นพันธุกรรมซึ่งบุคคลได้รับติดตัวมาแต่กำเนิดนั้น จะมีประสิทธิภาพมากนักเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ดีหรือไม่ดีเป็นสำคัญ (กัลยา นาคเพชร. 2521 : 1)

ในบรรดาสภาพแวดล้อมทั้งหลาย โภชนาการเป็นปัจจัยหนึ่งที่นับว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของบุคคล บุคคลใดได้รับโภชนาการที่ดีและถูกต้องมากเพียงใด การเจริญเติบโตและพัฒนาการของบุคคลนั้นย่อมจะดีมากขึ้น ทั้งนี้เพราะ "โภชนาการที่ดีย่อมเป็นรางวัลอย่างงามเสมอ" (ประมวล ดิฉินสัน. 2519 : 50) ในทางตรงกันข้าม ถ้าการบริโภคอาหารของบุคคลใดไม่ดีหรือไม่ถูกต้อง การเจริญเติบโตและพัฒนาการของบุคคลนั้นก็จะแสดงความบกพร่องอย่างเห็นได้ชัด จากการทดลองทางโภชนาการและทางจิตวิทยาที่ได้นำผู้ศึกษาทั้งในสัตว์และมนุษย์ หลาย ๆ การทดลองต่างได้พบข้อยืนยันอย่างสอดคล้องกันว่า การขาดอาหารตั้งแต่แรกปฏิสนธิมาซึ่งความด้อยทั้งขนาดร่างกายและความพิการของสมอง แม้ว่าในภายหลังจะได้บริโภคอาหารที่มีประโยชน์อย่างเต็มที่แล้วก็ตาม ความด้อยดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่นั่นเอง (ประมวล ดิฉินสัน. 2519 : 57 ; อ้างอิงมาจาก Jackson and others. 1920-1925) ข้อที่สนับสนุนการทดลองข้างต้น ได้แก่ การทดลองด้วยวิธีการให้มนุษย์หรือสัตว์อดอาหารเป็นเวลานาน ผลที่ได้ก็ปรากฏแบบเดียวกัน กล่าวคือ นอกจากจะมีการล่าช้าหรือ

ชะงักงันทางด้านร่างกายแล้ว การอดอาหารยังส่งผลกระทบต่อกระเพาะอาหารและจิตใจของมนุษย์หรือสัตว์นั้น ๆ เป็นอย่างมากอีกด้วย (ชลิต รัตนกุล. 2515 : 21)

อย่างไรก็ดีแม้จะพบในคนปกติว่าโภชนาการไม่มีส่วนทำให้สติปัญญาเปลี่ยนแปลงไป แต่การได้อาหารที่ไม่เพียงพอมาส่งผลกระทบกระเทือนต่อประสิทธิภาพในการใช้ความคิดเป็นอย่างมาก เนื่องจากการขาดอาหารได้นานซึ่งความอ่อนเพลียและหิวโหย ทำให้การคิดและการประกอบกิจกรรมลดลง ซึ่งมีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการทำงานของบุคคลให้ด้อยกว่าที่ควร ดังนั้นการได้รับอาหารที่เพียงพอทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย สมองและจิตใจ ซึ่งส่งผลต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลทางสังคมด้วย แต่ร่างกายจะได้รับอาหารเพียงพอหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางจิตวิทยาและสังคมที่สำคัญ ๆ หลายประการ เช่น ทักษะที่บุคคลมีต่อความเชื่อหรือประเพณีในการบริโภค การฝึกหัดหรือการปฏิบัตินิสัยในการบริโภคที่บุคคลได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเด็ก ตลอดจนความสามารถในการแสวงหาอาหาร ขนาดของครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ และวัยของแต่ละบุคคล

เมื่อพิจารณาแง่ของจิตวิทยา การบริโภคอาหารของแต่ละบุคคลจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับสภาพอารมณ์ ทักษะคติ ความเชื่อต่อประเพณีและวัฒนธรรมการบริโภคของแต่ละท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อนิสัยในการบริโภคของแต่ละบุคคลตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เพราะความรู้สึกอยากอาหาร แรงขับของความหิว ความพึงพอใจในระหว่างมื้ออาหาร ตลอดจนความเคยชินที่เกิดจากความทรงจำและความประทับใจที่เกี่ยวกับอารมณ์ทุกข์สุขหรือความรู้สึกกังวลที่บุคคลได้รับในขณะที่บริโภคอาหารย่อมเป็นสิ่งพึงพิจารณาแก่การเปลี่ยนแปลงนอกจากจะมีสิ่งเร้าใหม่ที่มีความเข้มสูงพอหรือพื้นฐานเดิมของบุคคลนั้น ๆ เป็นผู้พร้อมต่อการรับประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่แล้ว สิ่งเร้าดังกล่าวจึงมีผลให้นิสัยในการบริโภคของบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงได้ จะเห็นได้ว่านิสัยในการบริโภคเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาที่สำคัญมาก เพราะเกิดจากการปลูกฝังที่รวมเอาความเชื่อทัศนคติและสภาพอารมณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับในอดีตและปัจจุบันซึ่งหลอมตัวกลายเป็นนิสัยเฉพาะของแต่ละบุคคล จึงไม่แปลกใจแต่อย่างใดที่ปรากฏว่าในบางครั้งบางคนมีความบกพร่องทางโภชนาการเกิดขึ้น ทั้ง ๆ ที่บุคคลนั้นอยู่ในฐานะและสภาพที่สามารถจะมีอาหารบริโภค

ได้อย่างอุดมสมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะการมีนิสัยในการบริโภคที่ไม่ถูกต้องนั่นเอง เป็นเหตุให้เกิดปัญหา "มีกินแต่กินไม่เป็น"

นอกจากปัญหาอันเนื่องมาจากเหตุผลทางจิตวิทยาแล้ว ยังมีองค์ประกอบทางเศรษฐกิจ และสังคมอีกหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารและเกี่ยวข้องกับเหตุผลทางจิตวิทยาดังกล่าวแล้ว องค์ประกอบประการแรก ได้แก่ ภาวะทางเศรษฐกิจของครอบครัวซึ่งหมายรวมถึงปริมาณรายได้ของครอบครัว ระดับราคาอาหาร ตลอดจนความมีหรือไม่มีในแต่ละฤดูกาล ถ้าสังคมใดมีภาวะเศรษฐกิจดีบุคคลในสังคมนั้นย่อมจะมีฐานะทางเศรษฐกิจดีด้วย ทั้งอำนาจในการซื้อหาอาหารก็จะมีมากขึ้นและดีกว่าบุคคลในสังคมที่มีภาวะเศรษฐกิจต่ำ ส่วนระดับราคาของอาหารนั้นจะเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการเสนอและการสนองของผู้ขายและผู้ซื้อนั่นเอง นั่นคือ ถ้าของใดมีจำนวนมากราคาที่ยขายก็ย่อมจะถูกกว่าของที่มีจำนวนน้อย ด้วยเหตุนี้ระดับราคาของอาหารจึงมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับความเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลอันเป็นเหตุให้ราคาอาหารแต่ละชนิดในแต่ละฤดูกาลมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ทั้งยังส่งผลโดยตรงต่อการบริโภคอาหารของบุคคลอีกด้วย บุคคลใดสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลและระดับราคาอาหารได้ดี ภาวะทางเศรษฐกิจในครอบครัวของบุคคลนั้นก็จะไม่กระทบกระเทือน แต่ถ้าบุคคลไม่สามารถจะปรับตัวในเรื่องดังกล่าวได้อันเนื่องมาจากการมีนิสัยในการบริโภคที่ไม่ถูกต้องก็อาจส่งผลกระทบกระเทือนต่อภาวะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอย่างมาก เพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่ออาหารสูงโดยไม่จำเป็น โดยเฉพาะในฤดูกาลที่มีอาหารชนิดนั้นน้อยและราคาแพง ดังนั้นแม้จะปรากฏตามหลักการทั่วไปว่าครอบครัวที่มีรายได้สูง มีอำนาจในการซื้อหาอาหารเพื่อการบริโภคได้ดีกว่าครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ แต่ความเป็นจริงแล้วมักพบอยู่เสมอว่า บุคคลจากครอบครัวทั้งสองระดับนี้มีปัญหาทางโภชนาการในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะรายได้ที่เพิ่มขึ้นของครอบครัว ส่วนใหญ่มักถูกนำไปใช้ซื้อหาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ มากขึ้น โดยมิได้ให้ความสำคัญต่อการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของอาหารมิได้มีความแตกต่างกัน จึงเห็นได้ว่าแม้ปัจจัยทางเศรษฐกิจของบุคคลดี แต่ถ้าบุคคลมีนิสัยในการบริโภคไม่ดีหรือไม่มีความฉลาดในการซื้อหาแล้ว ปัญหาทางโภชนาการก็อาจเกิดขึ้นได้มากพอ ๆ กับผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำด้วยเหมือนกัน

เหตุผลทางสังคมประการต่อมาที่มีผลกระทบต่อการบริโภคอาหารของบุคคลก็คือศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการบริโภค อันได้แก่ ความเชื่อหรือข้อห้ามต่าง ๆ ที่สังคมแต่ละแห่งปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ รวมทั้งทัศนคติบางอย่างที่เกิดขึ้นโดยคล้อยตามค่านิยมต่าง ๆ อย่างไรก็ตามก็มีความเชื่อหรือทัศนคติที่ไม่ถูกต้องอันเนื่องมาจากเหตุผลทางศาสนาหรือประเพณีและวัฒนธรรมนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ถ้าบุคคลได้มีโอกาสเรียนรู้เสียใหม่จนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ระดับการศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและนิสัยในการบริโภคของบุคคลโดยตรง เพราะบุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงย่อมมีความรู้ในเรื่องอาหารการกินดีกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำหรือไม่มีการศึกษา และแม้ว่าจะขาดความรู้ในเรื่องอาหารอยู่บ้าง บุคคลดังกล่าวก็ยังมีโอกาสแสวงหาความรู้ในเรื่องนี้ได้มากกว่าอีกด้วย อันจะช่วยทำให้บุคคลเข้าใจเหตุผลที่ถูกต้องได้มากขึ้น และสามารถเปลี่ยนนิสัยในการบริโภคเดิมที่ไม่เหมาะสมให้มีความถูกต้องได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว ดังนั้นระดับการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการเลือกซื้ออาหารและนิสัยในการบริโภคอาหารของบุคคลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผู้ที่ เป็นแม่บ้านซึ่งรับผิดชอบในการจัดเตรียมอาหารสำหรับครอบครัว ถ้าแม่บ้านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องอาหารดีก็จะรู้จักเลือกซื้ออาหารที่มีประโยชน์และถนอมคุณค่าอาหารได้ถูกต้อง ตลอดจนสามารถจัดเตรียมอาหารให้แก่บุตรได้อย่างมีคุณค่าทางโภชนาการ และสามารถอบรมนิสัยในการบริโภคที่ถูกต้องให้แก่บุตรอีกด้วย นอกจากนี้ระดับการศึกษายังเกี่ยวข้องโดยตรงกับลักษณะการประกอบอาชีพหรือสถานภาพการทำงานของบุคคล กล่าวคือ บุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงย่อมจะมีโอกาสในการเลือกอาชีพ ซึ่งทำให้ได้พบปะกับผู้คนจำนวนมากและได้ค่าจ้างสูงมากกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำ ซึ่งจะประกอบอาชีพอยู่ในสังคมอันจำกัดและมีอัตราค่าจ้างต่ำหรือไม่ได้ประกอบอาชีพแต่อย่างใดต้องอยู่กับบ้านทำงานของครอบครัวเท่านั้น ดังนั้นโอกาสของการแสวงหาความรู้ในเรื่องอาหารและอำนาจในการซื้ออาหารของบุคคลที่ประกอบอาชีพหรือมีสถานภาพการทำงานที่แตกต่างกันย่อมจะมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะอาชีพหรือสถานภาพการทำงานนั้น ๆ ทั้งยังส่งผลไปถึงทัศนคติ นิสัยในการบริโภคของบุคคล ตลอดจนปริมาณและคุณภาพของอาหารที่บุคคลได้รับให้มีความแตกต่างกันอีกด้วย

ขนาดของครอบครัวหรือจำนวนบุตรที่อยู่ในครอบครัวก็มีผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของอาหารที่สมาชิกในครอบครัวบริโภค ครอบครัวใดมีสมาชิกมากค่าใช้จ่ายในเรื่องอาหารจะสูง แต่อัตราเฉลี่ยของอาหารที่บริโภคจะน้อยลง ยกเว้นในกรณีที่ครอบครัวขนาดใหญ่ แต่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีปัญหาเรื่องอาหารก็อาจจะไม่เกิดขึ้น แต่ถ้าครอบครัวมีขนาดใหญ่และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ความบกพร่องทางโภชนาการย่อมเกิดขึ้นได้มากอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวอีกด้วย (กัลยา นาคเพชร. 2521 : 4)

สำหรับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดานั้น เชียร์ส ได้กล่าวถึงการค้นคว้าเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กซึ่งเริ่มมาใน ค.ศ. 1917 โดยนางคอรามิสลี อิลลิส (ศรีสวัสดิ์ ชลวิสุทธิ. 2505 : 6) ได้ทำการค้นคว้าเกี่ยวกับความเจริญเติบโตของเด็กและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก รวมทั้งการให้อาหารเด็กเป็นสำคัญ และต่อมาก็มีผู้ค้นคว้าในเรื่องการให้อาหารซึ่งชี้ให้เห็นสิ่งที่มีประโยชน์และไม่มีความจำเป็นในด้านคุณค่าทางอาหาร ตลอดจนคำแนะนำเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูซึ่งเป็นความต้องการของแม่ชาวอเมริกัน ส่วนจรรยา สุวรรณทัต (2513 : 54 - 55) ให้ข้อคิดเห็นว่า การให้อาหารเป็นเรื่องสำคัญยิ่งสำหรับการวางรากฐานพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจของเด็กแต่ละคน กล่าวคือ ทางร่างกายตั้งแต่เด็กคลอดเป็นต้นมา จำต้องได้รับอาหารที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอแก่ความต้องการของร่างกายจึงจะเจริญเติบโตแข็งแรงตามควรแก่วัย ทางจิตใจเด็กต้องการความรักความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจเท่า ๆ กับต้องการความสุขสบายทางร่างกาย หากแม่ปราศจากความรักความเอาใจใส่ถือว่าตนต้องเลี้ยงดูบุตรโดยหน้าที่บังคับถึงจะเลี้ยงด้วยนมแม่ก็หาคุณค่าแก่จิตใจของเด็กแม้เพียงครั้งหนึ่งของการเลี้ยงด้วยนมขวด แต่ตอบอุ่นไปด้วยความรักความปรารถนาอย่างลึกซึ้งของผู้เลี้ยงไม่ จึงกล่าวได้ว่าวิธีการให้นมหรืออาหารของแม่ หรือผู้เลี้ยงดูและท่าทีความรู้สึกอันซื่อสัตย์ที่ให้แก่ มีผลต่อจิตใจของเด็กอย่างมาก

จะเห็นได้ว่าการบริโภคอาหารของบุคคลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างมากมาย ทั้งทางจิตวิทยาและสังคม โดยองค์ประกอบดังกล่าวเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ดังนั้นการที่จะกล่าวว่าภาวะโภชนาการของบุคคลเป็นเช่นไร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ของบุคคลทั้งทางจิตวิทยาและสังคมที่มีอิทธิพลต่อลักษณะนิสัยในการบริโภค

ของบุคคล และด้วยเหตุที่ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้ชื่อว่าเป็นอยู่ช้าว่าน้ำ มีทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์มากพอที่จะเลี้ยงประชากรได้อย่างไม่ขาดแคลน แต่กลับปรากฏว่าประชากรทุกกลุ่มอายุยังคงมีภาวะโภชนาการต่ำในอัตราที่สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กวัยก่อนเรียน จากการวิจัยของนักวิจัยหลายท่าน อาทิเช่น อมรา จันทราภานนท์ และคนอื่น ๆ (1972 : 42 - 50) รายงานว่า กลุ่มประชากรที่มีการขาดสารอาหารพบมากที่สุดของเด็กก่อนวัยเรียน รองลงมาคือ วัยทารก วัยเรียนและมารดาในระยะตั้งครรภ์และให้นมบุตร ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากอิทธิพลทางจิตวิทยาและสังคมดังกล่าวข้างต้น และลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมในการบริโภคของบิดามารดา ประกอบกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการให้อาหารของบิดามารดาต่อบุตรและลักษณะนิสัยในการบริโภคของบุตรด้วย ซึ่งถ้าบิดามารดาโดยเฉพาะอย่างยิ่งมารดามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโภชนาการดีพอ พฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กก็อาจเปลี่ยนแปลงในทางที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการเด็กมากขึ้น และลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กก็อาจเปลี่ยนไปเช่นเดียวกัน ปัญหาเด็กขาดสารอาหารก็จะลดลง ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นไปตามปกติ แต่ถ้ามารดาผู้ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องโภชนาการเหล่านี้มีความแตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูบุตร และความเชื่ออันอาจภายใน-ภายนอกตน จะมีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กและมีอิทธิพลต่อลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กโดยตรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษามารดาที่ได้รับการสอนความรู้ความเข้าใจเรื่องโภชนาการเด็กที่แตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น จะส่งผลต่อพฤติกรรมการให้อาหารของมารดา และลักษณะนิสัยการบริโภคของเด็กและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กหรือไม่อย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขการสอนความรู้ในเรื่องโภชนาการ อันเป็นการป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาให้เป็นประชากรของชาติที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่แตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่แตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน
3. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่แตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน
4. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้อาหารของมารดากับลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน พฤติกรรมการให้อาหารของมารดากับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน และลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้บิดามารดาและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจและทราบถึงพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดา ซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่แตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน เพื่อจะได้ปรับปรุงวิธีการสอนโภชนาการให้ดียิ่งขึ้น อันเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมการให้อาหารถูกต้องดีขึ้น

2. จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้บิดามารดาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและทราบถึงลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเด็กที่แตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงและปลูกฝังนิสัยในการบริโภคที่ดีและถูกต้อง

3. จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ผู้เป็นบิดามารดาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและทราบถึงพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเด็กที่แตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเป็นไปตามวัยของเด็ก

4. ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการกระตุ้นนักจิตวิทยา นักวิชาการ แพทย์และพยาบาล ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีการส่งเสริมโครงการสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ตลอดจนการให้การศึกษากับประชาชน ให้มีสุขนิสัยและทัศนคติในการบริโภคที่ถูกต้อง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องคุณค่าของอาหาร เพื่อเป็นการวางรากฐานการพัฒนากาลังบุคคลให้มีประสิทธิภาพสูง และสอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ

5. จากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์กับผู้ทำหน้าที่ในการสอนนักเรียน เช่น ครู ครูแนะแนว ได้เข้าใจและทราบถึงลักษณะนิสัยในการบริโภค และพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน จะได้ช่วยกันเสริมสร้างให้เด็กมีพัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นการช่วยลดปัญหาต่าง ๆ เมื่อเด็กอยู่ในโรงเรียน

ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเด็กวัยก่อนเรียนและมารดาของเด็กที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันของกองทัพอากาศเรือในเขตกรุงเทพมหานคร และเด็กวัยก่อนเรียนนี้เป็นเด็กปกติ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เด็กวัยก่อนเรียนที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันของ กองทัพอากาศ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 156 คน และมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนเหล่านี้ ซึ่งได้รับการสอนโภชนาการ จำนวน 156 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กวัยก่อนเรียนที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันของกองทัพอากาศ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน และมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนนี้ จำนวน 60 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 3.1.1 ระดับการศึกษาของมารดา
- 3.1.2 สถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา
- 3.1.3 สถานภาพการทำงานของมารดา
- 3.1.4 จำนวนบุตรของมารดา
- 3.1.5 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
- 3.1.6 ความเชื่ออันมาจากภายใน-ภายนอกตนของมารดา

3.2 ตัวแปรตาม

- 3.2.1 พฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียน
- 3.2.2 ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน
- 3.2.3 พัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กวัยก่อนเรียน หมายถึง เด็กตั้งแต่อายุ 2 ปีถึง 5 ปี
2. มารดา หมายถึง มารดาโดยสายเลือดที่ทำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นเวลานานที่สุด
3. โภชนาการเด็ก หมายถึง สารอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็ก
4. การสอนโภชนาการ หมายถึง การสอนมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนเกี่ยวกับคุณค่าของอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็ก ปริมาณอาหารที่เหมาะสมกับเด็ก เวลาของแต่ละมื้อ สุขนิสัยในการรับประทานอาหารของเด็ก
5. สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันของกองทัพเรือ หมายถึง สถานรับเลี้ยงเด็กวัยก่อนเรียนที่โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า กรมแพทย์ทหารเรือ ที่อาคารพักข้าราชการกองทัพบก ส่วนกลางบางนา และที่กรมสรรพาวุธทหารเรือ
6. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับชั้นสูงสุดที่มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนได้เข้ารับการศึกษายู่ในสถาบัน ในที่นี้จำแนกระดับการศึกษาของมารดาออกเป็น 3 ระดับ คือ
 - 6.1 ระดับต่ำ คือ ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป
 - 6.2 ระดับกลาง คือ ตั้งแต่มัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี
 - 6.3 ระดับสูง คือ ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป
7. สถานภาพทางเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้รวมของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ
 - 7.1 ระดับสูง คือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป
 - 7.2 ระดับกลาง คือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 บาท ถึง 30,000 บาท
 - 7.3 ระดับต่ำ คือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท
8. สถานภาพการทำงาน หมายถึง ลักษณะอาชีพของมารดาที่ต้องปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

8.1 อาชีพที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน คือ เฉลี่ยใน 1 สัปดาห์ ออกไปทำงานนอกบ้านอย่างน้อย 5 วัน ๆ ละ 8 ชั่วโมง

8.2 อาชีพที่ทำงานอยู่กับบ้าน คือ อาชีพที่มารดาต้องปฏิบัติอยู่กับบ้าน ซึ่งนาน ๆ ครั้งจึงจะออกไปนอกบ้าน

9. จำนวนบุตรของมารดา หมายถึง จำนวนบุตรทั้งหมดที่ยังมีชีวิตอยู่ของบิดามารดาของเด็กวัยก่อนเรียน และอยู่ในการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา แบ่งเป็น 2 ระดับ

9.1 จำนวนบุตรมาก คือ มีบุตรรวมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

9.2 จำนวนบุตรน้อย คือ มีบุตรในครอบครัว 1 คน

นิยามปฏิบัติการ

1. พฤติกรรมการให้อาหาร หมายถึง การปฏิบัติในการให้อาหารแก่เด็กก่อนวัยเรียนของมารดาที่ปฏิบัติเป็นประจำในการเลี้ยงดู ที่เกี่ยวกับปริมาณและคุณค่าของอาหาร เวลาในการให้อาหาร สุขนิสัย และอาการแสดงที่มารดาแสดงออกในขณะที่ให้อาหาร

1.1 ปริมาณอาหาร หมายถึง จำนวนอาหารที่มารดาให้แก่เด็กวัยก่อนเรียนแต่ละมื้อ

1.2 คุณค่าของอาหาร หมายถึง ปริมาณสารอาหารของอาหารแต่ละชนิดที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาให้แก่เด็กวัยก่อนเรียน

1.3 เวลา หมายถึง เวลาที่มารดาให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนตรงตามเวลาของแต่ละมื้อ

1.4 สุขนิสัย หมายถึง การปฏิบัติเกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่มารดาอบรมสั่งสอนเด็กวัยก่อนเรียน

1.5 อาการแสดง หมายถึง กิริยา ท่าทาง อารมณ์ ของมารดา ที่แสดงออกมานขณะที่ให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียน

พฤติกรรมกรรให้อาหารวัดได้โดยแบบวัดพฤติกรรมกรรให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบ 2 ตัวเลือก ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบเห็นด้วย (ใช่) 1 คะแนน ถ้าตอบไม่เห็นด้วย (ไม่ใช่) 1 0 คะแนน สำหรับข้อความทางบวก และถ้าตอบเห็นด้วย (ใช่) 1 0 คะแนน ตอบไม่เห็นด้วย (ไม่ใช่) 1 1 คะแนน สำหรับข้อความทางลบ ถ้าผู้ตอบได้คะแนนมากกว่า 75 เปอร์เซนต์ไต่ขึ้นไป มีพฤติกรรมกรรให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดี ถ้าตอบได้คะแนน 50-75 เปอร์เซนต์ไต่ ถือว่ามีพฤติกรรมกรรให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนไม่ค่อยดี ถ้าตอบได้คะแนนต่ำกว่า 50 เปอร์เซนต์ไต่ลงมา ถือว่ามีพฤติกรรมกรรให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนที่ไม่ดี

2. ลักษณะนิสัยในการบริโภค หมายถึง ความประพฤติที่เคยชินในการรับประทานอาหารของเด็กรวัยก่อนเรียน ได้แก่ การรับประทานอาหารหรือไม่รับประทานอาหารอะไรรับประทานอย่างไร และใช้อุปกรณ์อะไรบ้างในการรับประทานอาหาร รวมทั้งนิสัยก่อนรับประทานและขณะรับประทานอาหาร ตลอดจนชนิดอาหารที่รับประทานของเด็กรวัยก่อนเรียนวัดได้โดยแบบสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กรวัยก่อนเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยปรับปรุงของ วิณี จิตจิตวงศ์ (2521) มีลักษณะเป็นแบบสังเกตที่มีคำตอบ 2 ตัวเลือก คือ ปฏิบัติและไม่ปฏิบัติ ถ้าเด็กรวัยก่อนเรียนปฏิบัติ 1 1 คะแนน และไม่ปฏิบัติ 1 0 คะแนน สำหรับข้อความทางบวก และถ้าเด็กรวัยก่อนเรียนปฏิบัติ 1 0 คะแนน ไม่ปฏิบัติ 1 1 คะแนน สำหรับข้อความทางลบ ถ้าได้คะแนนมากกว่า 75 เปอร์เซนต์ไต่ขึ้นไป ถือว่ามีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ดี ถ้าได้คะแนน 50-70 เปอร์เซนต์ไต่ ถือว่ามีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่ค่อยดี ถ้าได้คะแนนต่ำกว่า 50 เปอร์เซนต์ไต่ลงมา ถือว่ามีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่ดี

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง ปริมาณการให้เหตุผลของมารดาที่อธิบายแก่เด็กรวัยก่อนเรียน ประกอบการสนับสนุนและห้ามปรามเด็กรวัยก่อนเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนมีความสม่ำเสมอและเหมาะสมการให้รางวัลและลงโทษเด็กรวัยก่อนเรียนวัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของ ดวงเดือน พันธมนาวิน (2527 : 52) ซึ่งมีจำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 ตัวเลือก พิสัยของคะแนนรวมของผู้ตอบแต่ละคนอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนน

รวมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม เป็นผู้อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก ผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นผู้อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย

4. ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพประเภทหนึ่งของบุคคลซึ่งในที่นี้หมายถึงมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน

4.1 ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่เชื่อว่าความสำเร็จ ความล้มเหลวและความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนหรือบุคคลใด ๆ เป็นผลมาจากความสามารถ ทักษะ หรือการกระทำของตนเอง หรือของบุคคลนั้น ๆ และตนหรือบุคคลนั้น ๆ สามารถทำนายและควบคุมให้เป็นไปตามที่ต้องการได้

4.2 ความเชื่ออำนาจภายนอกตน หมายถึง มารดาของเด็กก่อนวัยเรียนที่เชื่อว่าความสำเร็จ ความล้มเหลว และความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตน หรือบุคคลใด ๆ เป็นเพราะโชคกลางเคราะห์กรรม ความบังเอิญ มีอิทธิพลของผู้อื่นบันดาลให้เป็นไป หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดฝันด้วยอำนาจใด ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัว และอยู่ภายใต้การควบคุมของสิ่งที่มีอำนาจเหนือตน

ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน วัดได้โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของ พจน์ จันทรวีระกุล (2515 : 65) ซึ่งสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากแบบทดสอบความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของรอตเตอร์ (Rotter. 1966 : 5822 - 590) แครนดอลล์, แคลคอฟกี และเพรสตัน (Crandall, Kalkovsky and Preston. 1962 : 642 - 661) เป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบสองคำตอบ คำตอบหนึ่งแสดงถึงความเชื่ออำนาจภายในตน อีกคำตอบหนึ่งแสดงถึงความเชื่ออำนาจภายนอกตน ถ้าผู้ตอบเลือกคำตอบที่แสดงถึงความเชื่ออำนาจภายในตน ให้ 1 คะแนน ถ้าผู้ตอบเลือกคำตอบที่แสดงถึงความเชื่ออำนาจภายนอกตน ให้ 0 คะแนน แบบสอบถามมีจำนวน 26 ข้อ ผู้ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 70 เปอร์เซนต์ไทล์ขึ้นไป เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูง และผู้ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 30 เปอร์เซนต์ไทล์ลงไป เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ คือ เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน

5. พัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามแบบแผนเป็นลำดับตามวุฒิภาวะในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ พฤติกรรมทางด้านการเคลื่อนไหว โดยชักกล้ามเนื้อใหญ่ พฤติกรรมทางด้านการชักกล้ามเนื้อเล็ก พฤติกรรมทางการช่วยเหลือตนเองและสังคม และพฤติกรรมทางความเข้าใจและการใช้ภาษา วัดได้โดยแบบประเมินพัฒนาการเด็ก เดนเวอร์ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้แยกออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. โภชนาการทั่วไป
2. โภชนาการสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน
3. งานวิจัยเกี่ยวกับระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดากับพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กของมารดา และลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก
4. งานวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพการทำงานของมารดากับพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กของมารดา และลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก
5. งานวิจัยเกี่ยวกับจำนวนบุตรกับพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก
6. งานวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของมารดากับพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก
7. งานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อทางกายใน-ภายนอกตนของมารดากับพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก
8. พัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน
9. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้อาหารของมารดา ลักษณะนิสัยในการบริโภคและ พัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

โภชนาการทั่วไป

ความหมายของวิชาโภชนาการ

วิชาโภชนาการ เป็นวิทยาศาสตร์สาขาหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบการเปลี่ยนแปลงทั้งทางฟิสิกส์และเคมีของสารอาหารในร่างกายของสิ่งที่มีชีวิต รวมทั้งพัฒนาการของร่างกายอัน

เกิดจากกระบวนการที่สารอาหารไปหล่อเลี้ยงเซลล์เนื้อเยื่อ และควบคุมการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย นอกจากนี้ยังครอบคลุมถึงการปรับปรุงอาหารให้เหมาะสมกับความต้องการของร่างกายนอกเหนือจากสภาพปกติด้วย เช่น ในระยะที่มีการเจริญเติบโตหรือมีการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยา เช่น ระยะตั้งครรภ์หรือวัยทารก

สารอาหาร

สารอาหารที่ร่างกายต้องการมีหลายชนิด แบ่งออกเป็นพวกใหญ่ ๆ 6 พวก คือ คาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน เกลือแร่ วิตามิน และน้ำ

ความต้องการพลังงานของร่างกาย

ในวันหนึ่ง ๆ ร่างกายของมนุษย์ต้องการพลังงานจำนวนหนึ่งเพื่อการดำรงชีวิตตามปกติ มีการพักผ่อนหลับนอน การประกอบกิจกรรมต่าง ๆ และการกินอาหาร รวมทั้งการรักษาระดับความร้อนของร่างกายให้ปกติ คือ ประมาณ 98.6 องศาฟาเรนไฮต์

พลังงานที่เราต้องการมาจากอาหาร ในอาหารมีสารอาหารให้พลังงานอยู่สามจำพวก คือ คาร์โบไฮเดรต โปรตีน และไขมัน ปริมาณพลังงานที่เราต้องการและได้จากการเผาผลาญสารอาหารเหล่านี้วัดเป็นแคลอรีใหญ่ (Big Calories) ซึ่งเป็นหน่วยวัดความร้อน

ร่างกายต้องการพลังงานเพื่อ

1. การทำงานของอวัยวะภายในหรือเบซาลเมตาบอลิซึม (Basal Metabolism) เช่น การหายใจของปอด การสูบฉีดโลหิตของหัวใจไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ การรักษากลิ่นเนื้อให้คงตัวตลอดเวลาที่มีชีวิต เบซาล เมตาบอลิซึมของแต่ละคนแตกต่างกัน สุดแต่ขนาดของร่างกาย (น้ำหนักและส่วนสูง) เพศ อายุ การทำงานของต่อมไร้ท่อ (เช่น ต่อมไทรอยด์) อุณหภูมิของสิ่งแวดล้อมและอุณหภูมิของร่างกาย การมีครรภ์ และสภาวะทางอารมณ์ เช่น เวลาโกรธ โดยทั่วไปเบซาล เมตาบอลิซึมของชายประมาณ 1 แคลอรีต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมต่อ 1 ชั่วโมง สำหรับหญิงประมาณ 0.9 แคลอรีต่อ 1 กิโลกรัมต่อ 1 ชั่วโมง

2. การประกอบกิจกรรมต่าง ๆ คนต้องใช้พลังงานประกอบกิจกรรม จะใช้มากหรือน้อยแล้วแต่ความหนักเบาของกิจกรรมและระยะเวลาที่ประกอบกิจกรรมนั้น ๆ ผู้ที่ต้องออกแรงประกอบกิจกรรมหนักไม่ว่าจะเป็นการเล่นหรือทำงาน ย่อมต้องใช้พลังงานมากทั้งสิ้น

3. การใช้สารอาหารที่ได้รับจากอาหาร Lavoisier เป็นคนแรกที่สังเกตว่าหลังจากที่คนเรากินอาหารแล้วร่างกายใช้พลังงานเพิ่มขึ้น และสารอาหารแต่ละชนิดก็ใช้พลังงานไม่เท่ากัน อาหารจำพวกโปรตีนใช้พลังงานมากที่สุด ไขมันและคาร์โบไฮเดรตใช้พลังงานน้อยกว่า การกระตุ้น การเผาผลาญอาหารภายในร่างกายเช่นนี้ เรียกว่า Specific Dynamic Action (S.D.A.) และคงมีแต่พวกโปรตีน คาร์โบไฮเดรต และไขมันเท่านั้น น้ำ เกลือแร่ และวิตามินไม่ทำให้ร่างกายต้องใช้พลังงานเพิ่ม โดยเฉลี่ยพลังงานที่ต้องใช้เวลา ร่างกายใช้สารอาหารประมาณร้อยละ 10

สำหรับเด็กซึ่งร่างกายกำลังเจริญเติบโต จำเป็นต้องใช้พลังงานเพิ่มขึ้นอีกส่วนหนึ่งเพื่อกระบวนการเติบโต

สิ่งที่พอจะใช้เป็นข้อสังเกตว่าร่างกายได้พลังงานจากอาหารเพียงพอหรือไม่คือน้ำหนักตัว สำหรับผู้ใหญ่ได้พลังงานจากอาหารพอดีกับที่ร่างกายใช้ไป น้ำหนักตัวจะคงที่ ถ้าได้มากกว่าที่ร่างกายใช้ไป น้ำหนักตัวจะเพิ่มขึ้น และในทางตรงกันข้าม ถ้าได้น้อยกว่าที่ร่างกายต้องการใช้น้ำหนักตัวจะลดลง ส่วนเด็กซึ่งอยู่ในระยะการเจริญเติบโต การได้พลังงานพอเพียง จะช่วยให้น้ำหนักตัวและส่วนสูงเพิ่มขึ้นเป็นปกติ หากว่าได้ไม่พอเพียงความเจริญเติบโตจะชะงักงัน ส่วนสูงและน้ำหนักตัวไม่เพิ่มและถ้าขาดมาก น้ำหนักตัวอาจลดลงได้

กองโภชนาการ กรมอนามัย กำหนดความต้องการแคลอรีสำหรับคนไทยไว้แตกต่างกันตามอายุและเพศ สำหรับทารกอายุ 1-3 เดือน ต้องการ 120 แคลอรีต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ทารกอายุ 4-9 เดือน ต้องการ 110 แคลอรีต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม และอายุ 10-12 เดือน ต้องการ 100 แคลอรีต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม คิดเฉลี่ยแล้วทารกอายุ 0-1 ปี ต้องการ 110 แคลอรีต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ความต้องการพลังงานอาหารลดลงเมื่ออายุมากขึ้น ส่วนหญิงมีครรภ์และแม่ลูกอ่อนเพิ่มขึ้นจากคนปกติเป็น 200 และ 1,000 แคลอรี ตามลำดับ

สรุปได้ว่า อาหารที่เรารับประทานควรเป็นอาหารที่สมดุลย์ ได้สัดส่วนประกอบด้วย อาหารหลักห้าหมู่ ได้แก่ ข้าว เนื้อสัตว์ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ไขมัน ผักและผลไม้ ไขมันปริมาณ เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย อาหารหลักทั้งห้าหมู่นี้จะให้พลังงานและสารอาหารที่ จำเป็นแก่ร่างกายครบ ได้แก่ คาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน เกลือแร่ วิตามิน และน้ำ นอก จากรับประทานอาหารสมดุลย์ได้สัดส่วนแล้ว ควรดื่มน้ำให้เพียงพอ อยู่กลางแจ้งให้มากเพื่อให้ ได้รับแสงแดดพอที่จะสร้างวิตามินบางอย่างและต้องออกกำลังกายพอสมควร เพราะจะทำให้ มีความอยากอาหารเพิ่มขึ้น รับประทานอาหารได้มากขึ้น ร่างกายใช้สารอาหารที่รับประทาน เข้าไปได้ดีขึ้น ทำให้มีสุขภาพดี การเจริญเติบโต และพัฒนาการเป็นไปตามปกติ ดังที่ พิชญ อดตะมะเวทิน (2534 : 52 - 53) กล่าวว่า ผลของอาหารที่มีต่อสุขภาพ (Effect of food on Health) มีดังต่อไปนี้

1. ผลของโภชนาการต่อสุขภาพในช่องปาก (Effect of food on Dental Cavity) อาหารที่มีรสหวานหรืออาหารที่มีความหนืด เช่น ขนมปังหรือขนมหวาน ถ้าหลังรับ ประทานอาหารเหล่านี้ช่องปากไม่ได้รับการทำความสะอาด แบคทีเรียในช่องปากสามารถ เปลี่ยนแป้งหรือน้ำตาลเหล่านี้ให้เป็นกรด ซึ่งกรดจะกัดกร่อนฟันจนเป็นโพรง นอกจากปัญหา ฟันผุแล้ว อาหารที่เราบริโภคเข้าไปอาจไปเกาะอยู่ตามฟัน และเมื่อมีแคลเซียมมาเกาะ จะ ทำให้เกิดเป็นพลั๊กหรือเป็นคราบเหลืองที่คอฟัน แล้วพอกพูนเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความคมทำ อันตรายต่อเหงือกได้

2. ผลของอาหารต่อการพัฒนาทางสติปัญญา (Effect of food on Mental Development) เช่น เด็กที่เป็นโรคขาดสารอาหารโปรตีนและพลังงานอย่างรุนแรงในอายุ ยังน้อย จะมีผลทำให้มีจำนวนเซลล์ในสมองน้อยกว่าปกติ ทั้งนี้เนื่องจากเซลล์สมองมีการ เติบโต 2 ระยะ ระยะแรก เรียกว่า Hyperplasia เป็นระยะเพิ่มจำนวนเซลล์ ซึ่งพบว่า มีมากในระยะ 3-4 เดือนก่อนคลอดไปจนถึงระยะ 6-8 เดือนหลังคลอด ต่อมาจะมีการเติบโต ของเซลล์ในด้านขนาดซึ่งเรียกว่า ระยะ Hypertrophy นอกจากนี้สมองจะมีการเติบโต ของเนื้อประสาทเกิดมี Myelinization ซึ่งจะมีตั้งแต่คลอดไปจนถึง 3-4 ปีหลังคลอด ถ้า ขาดโปรตีนและพลังงานเกิดขึ้นในช่วงระยะนี้ของชีวิตเด็กจะมีสมองเล็กกว่าปกติ ซึ่งจะมีผลต่อ

สติปัญญาและการเรียนรู้อย่างมากในเวลาต่อมา นอกจากนี้ยังมีผลทำให้เด็กเจ็บป่วยบ่อย ๆ เวลาที่จะได้เข้าเรียนรู้อีกก็ยิ่งลดน้อยลงไปด้วย

3. ผลของอาหารต่อการพัฒนาการด้านร่างกาย (Effect of food on Physical Development) เนื่องจากร่างกายต้องการอาหารเพื่อการเจริญเติบโตและซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ วัยเด็กเป็นวัยที่เห็นผลกระทบจากการขาดอาหารได้ชัดเจน เช่น เด็กที่ขาดโปรตีนและพลังงาน ร่างกายจะมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เช่น ผอมแห้ง (บางรายอาจจะพบอาการบวม) ลักษณะของเส้นผมบางและเปราะหรือถอนง่ายกว่าปกติ หรืออาจจะพบการเปลี่ยนแปลงทางผิวหนัง เช่น ผิวน้ำขุ่น บาง และแตกเป็นแผล เป็นต้น นอกจากนี้ในประเทศไทยเรายังพบปัญหาการขาดวิตามิน เช่น ขาดวิตามินเอ ทำให้เกิดโรคตาบอดกลางคืน วิตามินบีหนึ่ง ทำให้เกิดโรคเหน็บชา ในเด็กก่อนวัยเรียนการขาดธาตุเหล็ก ทำให้เกิดโรคโลหิตจางและการขาดธาตุไอโอดีนก่อให้เกิดโรคคอพอก เหล่านี้พบว่าเป็นปัญหาสำคัญซึ่งพบได้ทั้งในชนบทและแหล่งเสื่อมโทรมในเขตเมือง เป็นต้น

4. ผลของอาหารต่อการทำงานของอวัยวะร่างกาย (Effect of food on Organ's Function) อาหารนอกจากจะเป็นตัวทำให้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายทำหน้าที่โดยปกติ แต่ขณะเดียวกันอาหารก็มีผลในเชิงลบต่อร่างกาย เช่น ถ้าร่างกายได้รับอาหารมากเกินไปเกินความต้องการอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน จะทำให้เกิดโรคอ้วนเนื่องจากอาหารที่ได้รับไปสะสมในรูปไขมัน ทำให้เกิดโรคต่าง ๆ ตามมา เช่น ไขมันคั่งในตับ ภาวะไขมันสูงในเลือด โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือด โรคนิ่วในถุงน้ำดี โรคเบาหวาน ข้ออักเสบ โรคผิวหนัง การสูญเสียโปรตีนทางปัสสาวะ (Nephrotic Syndrome) หรือทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของปอดลดลง

5. ผลของอาหารต่อภูมิคุ้มกันโรคของร่างกาย (Effect of food on Host Defense Mechanism) เช่น เด็กที่มีภาวะทุพโภชนาการจะมีภูมิคุ้มกันกลไกของเซลล์และระดับคอมพลีเมนต์ลดลง ทำให้มีโรคติดเชื้อได้ง่าย ดังนั้นจึงมักพบอัตราการเจ็บป่วยและการตายของโรคบางอย่างอยู่เสมอ เช่น ไข้หวัด โรคท้องร่วง หรือโรคหัด ฯลฯ โดยเฉพาะโรคหัด อัตราตายของเด็กในชุมชนที่มีการขาดอาหารจะสูงกว่าเด็กปกติถึง 200 เท่า

6. ผลของอาหารต่อระบบการครองธาตุในร่างกาย (Effect of food on Metabolism) เช่น ภาวะการขาดโปรตีนและพลังงานจะมีผลทำให้การหลั่งฮอร์โมนบางตัวเปลี่ยนแปลงไปจากปกติ เช่น ทำให้ Thyroid Hormone และ Insulin หลังลดลง และ ทำให้ Growth Hormone หลังเพิ่มขึ้น หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของ Enzyme ต่าง ๆ เป็นต้น ตัวอย่างในโรคอ้วนเนื่องจากการบริโภคอาหารเกินความต้องการของร่างกายเป็นเวลายาวนาน ผลทำให้เกิดความผิดปกติของ Glucose Tolerance และระดับ Insulin สูงขึ้นนี้ สัมพันธ์กับการดื้อยาของ Insulin ซึ่งเป็นผลมาจากจำนวน Insulin Receptor ลดลงร่วมกับฤทธิ์ของ Insulin ภายในเซลล์ลดลงด้วย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ จึงทำให้เกิดโรคเบาหวานได้

โภชนาการสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน

ความต้องการสารอาหารของเด็กวัยก่อนเรียน

เด็กวัยก่อนเรียนจำเป็นต้องได้รับสารอาหารต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการของร่างกายดังต่อไปนี้

1. พลังงาน เด็กก่อนวัยเรียนต้องการอาหารที่ให้พลังงานเพื่อการเจริญเติบโตและกิจกรรมต่าง ๆ เด็กวัยนี้ควรได้รับพลังงานวันละ 90-100 แคลอรีต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมหรือประมาณ 1,200-1,500 แคลอรีต่อวัน ปัญหาที่พบบ่อยในวัยเด็กก่อนเรียนคือ ได้รับอาหารที่ให้พลังงานไม่เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากข้าวเป็นอาหารที่ให้พลังงานค่อนข้างน้อย ต้องกินในปริมาณมากพอ ดังนั้นจึงควรเพิ่มอาหารที่ให้พลังงานอย่างอื่น เช่น ไขมัน เพื่อให้เด็กได้รับพลังงานเพิ่มขึ้น ไขมันที่ควรได้รับควรเป็นไขมันที่ได้จากพืชที่มีกรดไขมันไม่อิ่มตัว เพื่อป้องกันโรคหัวใจอีกเสบ นอกจากนี้ก็ควรเพิ่มอาหารที่มีน้ำตาลบ้าง ได้แก่ ขนมหวานต่าง ๆ แต่ควรเป็นขนมที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย เช่น กล้วยบวชชี ข้าวเหนียวเปียกถั่วดำ ถั่วเขียวต้มน้ำตาล แหน่การกินลูกอมหรือน้ำหวาน ซึ่งให้แต่พลังงานอย่างเดียว

การคำนวณหาพลังงานของเด็กวัยก่อนเรียน อาจทำได้โดยคำนวณจากอายุ

เด็กอายุ 1 ปี จะต้องการพลังงาน 1,000 แคลอรีต่อวัน ถ้าอายุเกิน 1 ปี หักบวก 100 แคลอรี ทุกปีที่เพิ่มขึ้น โดยใช้สูตรดังนี้

$$1,000 + (\text{อายุเป็นปี} \times 100)$$

$$\begin{aligned} \text{ถ้าเด็กอายุ 4 ปี จะต้องการพลังงาน} &= 1,000 + (4 \times 100) \\ &= 1,400 \text{ แคลอรี} \end{aligned}$$

2. โปรตีน เด็กก่อนวัยเรียนจำเป็นต้องได้รับอาหารที่มีโปรตีนให้เพียงพอ เพื่อการเจริญเติบโตของร่างกาย วัยนี้ควรได้รับโปรตีนวันละ 1.3 - 1.5 กรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม โปรตีนที่ได้รับส่วนใหญ่มักมาจากไข่ นม เนื่อสัตว์ และถั่วเมล็ดแห้งต่าง ๆ

3. วิตามินและเกลือแร่ วัยก่อนเรียนจะต้องการวิตามินและเกลือแร่ต่าง ๆ เช่นเดียวกับวัยทารก วิตามินและเกลือแร่ที่พบว่ามีความสำคัญในการขาดในวัยนี้มาก ได้แก่

3.1 วิตามินเอ การขาดวิตามินเอเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เด็กวัยทารกและวัยก่อนเรียนตาบอด พบมากในอายุตั้งแต่ 2 เดือนถึง 5 ปี สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการเลี้ยงทารกด้วยนมข้นหวานชนิดไม่มีไขมัน ทั้งยังได้รับอาหารเสริมที่มีวิตามินเอและไขมันน้อย ทำให้มีระดับวิตามินเอในเลือดต่ำ เมื่อมีการเจ็บป่วยด้วยโรคติดเชื้อจึงเกิดการขาดวิตามินเอ มีอาการทางตา ซึ่งถ้ารักษาไม่ทันจะถึงขั้นตาบอดได้

จากการศึกษาของแพทย์หญิงสาคร ขนमितต์ และคณะ ซึ่งได้ทำการศึกษาเด็กวัยก่อนเรียนที่จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เด็กเหล่านี้กินอาหารที่มีวิตามินเอน้อยมาก ประมาณร้อยละ 30-50 ของจำนวนที่ควรได้รับ เมื่อเจาะเลือดก็พบว่าร้อยละ 17 มีวิตามินเอในเลือดต่ำกว่า 10 ไมโครกรัมต่อเลือด 100 มิลลิลิตร ซึ่งถือว่ามากเกินขั้นรุนแรง และยังพบว่าประมาณร้อยละ 70 ระดับวิตามินเอในเลือดต่ำ ซึ่งอาจเกิดการขาดได้ถ้ามีการเจ็บป่วย เป็นไข้หรือโรคติดเชื้อต่าง ๆ ดังนั้นเด็กก่อนวัยเรียนจึงควรได้รับวิตามินเอวันละ 850-1,000 หน่วยสากล ซึ่งจะได้จากการกินไข่แดง ตับสัตว์ ผักใบเขียว ผักสีเหลือง ร่วมกับอาหารที่มีไขมันและโปรตีนให้เพียงพอ

3.2 เหล็ก การขาดธาตุเหล็กเป็นปัญหาโภชนาการที่สำคัญของประเทศไทย พบในคนทุกวัย สำหรับเด็กวัยก่อนเรียน พบว่า มีอาการของโรคโลหิตจางร้อยละ 10-40 ของเด็กที่สำรวจในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคอีสาน ระยะที่พบว่าเป็นโรคโลหิตจางมากคือ ระยะหลังจากหย่านมแล้วและได้รับอาหารที่มีธาตุเหล็กไม่เพียงพอ เด็กวัยนี้ควรได้รับวันละ 4 มิลลิกรัม ซึ่งจะได้จากการกินไข่เบ็ด ไข่ไก่ เครื่องนํ้าสัตว์ต่าง ๆ และผักใบเขียวหั่นมากขึ้น

4. นํ้า เด็กก่อนวัยเรียนควรดื่มนํ้าให้เพียงพอ และนํ้าดื่มควรเป็นนํ้าสะอาด หรือเครื่องดื่มที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย เช่น นํ้านม นํ้าผลไม้ ไม่ควรให้เด็กดื่มนํ้าหวาน นํ้าอัดลม เพราะมีแต่นํ้าตาล และไขมันมาก ๆ จะทำให้อ้วนและกินอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายอื่น ๆ น้อยลง

อาหารที่เด็กก่อนวัยเรียนควรได้รับ

เพื่อให้เด็กก่อนวัยเรียนได้รับสารอาหารต่าง ๆ เพียงพอับความต้องการของร่างกายในแต่ละวันเด็กจึงควรได้รับอาหารต่าง ๆ ในปริมาณต่อไปนี้

1. เนื้อสัตว์ เด็กควรได้รับวันละ 2-4 ช้อนโต๊ะ จะเป็นเนื้อสัตว์ชนิดใดก็ได้ และควรได้รับเครื่องนํ้าสัตว์ เช่น ดับอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
2. ไข่เบ็ดหรือไข่ไก่ ควรได้รับทุกวัน วันละ 1 ฟอง ถ้าไม่ได้อินไข่ก็ควรได้เป็นอาหารที่มีโปรตีนชนิดอื่น เช่น เนื้อสัตว์ นํ้านมเพิ่มขึ้นแทน ไข่ นอกจากจะให้โปรตีนแล้ว ยังให้ธาตุเหล็กด้วย
3. นํ้านม เด็กวัยก่อนเรียนควรได้รับนมทุกวันอย่างน้อยวันละ 2 ถ้วยตวง เป็นนํ้านมถั่วเหลืองก็ได้
4. ถั่วเมล็ดแห้ง เช่น ถั่วเขียว ถั่วลิสง ถั่วเหลือง หรือผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลือง เช่น เต้าหู้ ควรได้รับวันละ 1-2 ช้อนโต๊ะ
5. ข้าวสูก เด็กควรได้รับวันละ 2-3 ถ้วยตวง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมของเด็ก
6. ผัก ควรให้เด็กได้กินผักทุกวัน จะเป็นผักสีเขียวหรือสีเหลืองก็ได้ ประมาณวันละ 4-8 ช้อนโต๊ะ ผักที่ควรให้เด็กกิน ได้แก่ มะเขือเทศ ตำลึง ผักบุ้ง ผักทอง เป็นต้น

7. ผลไม้ต่าง ๆ ควรให้เด็กได้รับผลไม้ทุกวัน เพื่อจะได้รับวิตามินซีเพิ่มขึ้น ผลไม้ที่ควรให้เด็กกินมาก ๆ ได้แก่ ส้ม มะละกอสุก สับปะรด กล้วย เป็นต้น

8. ไขมันหรือน้ำมัน เด็กควรได้รับไขมันให้เพียงพอเพื่อที่จะได้พลังงานเพิ่มอย่างน้อยวันละ 2-3 ช้อนโต๊ะ ในรูปของอาหารผัดหรือทอด

การปลูกฝังนิสัยการบริโภคที่ดีแก่เด็ก

เด็กวัยก่อนเรียนเป็นระยะที่เด็กเริ่มเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเองและสิ่งแวดล้อม จึงเป็นโอกาสที่จะปลูกฝังนิสัยการบริโภคที่ดีให้แก่เด็กตั้งแต่อายุยังน้อยก่อนที่เด็กจะมีความเคยชินในการกินอาหารที่ไม่ถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีนิสัยการบริโภคที่ดีในอนาคต ซึ่งจะเป็นรากฐานของการมีสุขภาพดี

หลักในการจัดอาหารเพื่อปลูกฝังนิสัยการบริโภคที่ดีแก่เด็ก วลัย อินทรมพรรย ได้วางแนวทางปฏิบัติไว้ดังต่อไปนี้

1. หัดให้เด็กกินอาหารที่มีประโยชน์ทุกชนิด เพื่อร่างกายจะได้สารอาหารครบถ้วน และเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย โดยจัดอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการให้แก่เด็ก

2. หัดให้เด็กกินอาหารแปลก ๆ ที่เด็กไม่เคยกินมาก่อน เช่น ผักใบเขียว มะเขือเทศ เครื่องในสัตว์ โดยเริ่มให้ครั้งละน้อย ๆ ถ้าเด็กไม่ชอบหรือไม่ยอมกินไม่ควรบังคับ การบังคับจะทำให้เด็กเกลียดอาหารชนิดนั้นและไม่ยอมกินอีก ควรใช้วิธีดัดแปลงวิธีทำและเปลี่ยนแปลงรสชาติอาหารนั้นใหม่ ความชอบและไม่ชอบอาหารของเด็กวัยนี้ยังไม่แน่นอน เมื่อเปลี่ยนแปลงรสชาติให้เหมาะสมกับเด็ก เด็กจะยอมรับอาหารเหล่านั้นได้ดีขึ้น

3. ฝึกให้เด็กคุ้นกับอาหารชนิดใหม่ ๆ โดยทำให้น้อยขึ้น เด็กจะเกิดความเคยชิน และเรียนรู้ที่จะชอบอาหารนั้น ๆ

4. จัดอาหารให้น่ากิน อาหารที่จัดให้เด็กควรมีสีสันบ้างรสชาติอาหารที่มีสีสันรสชาติ เช่น ใช้ผักสีต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากอาหาร นอกจากนี้รูปร่างลักษณะอาหารก็อาจทำให้แตกต่างกัน เช่น ผักอาจตัดเป็นท่อนสั้น ๆ หรือยาว ๆ บ้าง หรือแดงขาวให้ทั้งผลเพื่อให้เด็กกัดกินเอง จะทำให้เกิดความสนุกสนานและอยากลองมากขึ้น ผลไม้ก็เช่นเดียวกัน

แทนที่จะตัดเป็นชิ้นเล็ก ๆ พอกา อาจตัดเป็นชิ้นใหญ่พอที่เด็กจะจับตัดกินเองได้ และถ้าเป็นผลไม้ประเภทชมพู พุทรา ก็อาจให้หัดกินทั้งผลได้

5. ลักษณะและรสชาติของอาหาร อาหารที่จัดให้เด็กควรเป็นอาหารที่ย่อยง่าย ไม่เหนียวหรือแข็งจนเกินไป แต่ไม่จำเป็นต้องสับจนละเอียด ทั้งนี้เพื่อฝึกให้เด็กได้ใช้ฟันขบเคี้ยวอาหารบ้าง ถ้าเป็นไปก็อาจให้กัดกินเองทั้งขาหรือปีก รสอาหารควรเป็นรสอ่อน ไม่เปรี้ยวจัด เค็มจัด และไม่ควรถ้าให้เด็กกินรสเผ็ด

6. การจัดให้มีอาหารว่าง ในตอนเช้าหรือบ่ายควรจัดให้มีอาหารว่างสำหรับเด็ก ด้วย เพราะเด็กยังเล็กไม่สามารถกินอาหารได้มื่อละมาก ๆ อาหารว่างควรมีปริมาณโปรตีนและแคลอรีเพียงพอ และให้พลังงานอย่างน้อยร้อยละ 10-15 ของปริมาณพลังงานที่ได้รับทั้งวัน และควรมีโปรตีนประมาณ 1 ใน 5 ของความต้องการทั้งวัน

7. บรรยากาศและสิ่งแวดล้อม บรรยากาศในการกินอาหารมีความสำคัญในการปลูกฝังนิสัยในการบริโภคอย่างมาก ขณะกินอาหารพ่อแม่ไม่ควรบ่นว่าดูเด็กในเรื่องใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะจะทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่ออาหารและเกิดความไม่ชอบอาหารชนิดนั้น บรรยากาศในการกินควรรื่นรมย์ไม่เคร่งเครียด แต่ควรมีระเบียบพอสมควร ห้าให้เด็กนั่งกินอาหารให้เป็นทีและรู้จักมารยาทในการกิน

8. ผู้ใหญ่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก เมื่อเด็กโตพอควรจะจัดให้กินอาหารพร้อมกับผู้ใหญ่ เพื่อจะได้หัดกินอาหารชนิดต่าง ๆ ที่กินในครอบครัว ผู้ใหญ่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการกินอาหารที่มีประโยชน์แก่ร่างกาย

9. สร้างสุขนิสัยที่ดี การมีสุขนิสัยที่ดีในการกินอาหาร จะช่วยให้ร่างกายย่อยและดูดซึมอาหารได้ดีขึ้น ควรสอนให้เด็กเคี้ยวอาหารให้ละเอียดและกินอาหารที่ถูกสุขลักษณะเป็นนิสัย เช่น กินอาหารที่สะอาดไม่มีแมลงวันตอม ภาชนะที่สะอาด อาหารที่หุงต้มจนสุกทั่ว อาหารที่ไม่มีสีฉูดฉาด และล้างมือให้สะอาดก่อนกินอาหารทุกครั้ง

งานวิจัยเกี่ยวกับระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดากับพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก

ระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวจะเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันหรือไปด้วยกันเสมอในการมีผลต่อพฤติกรรมทางโภชนาการของสมาชิกในครอบครัว ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นามาสมาชิกไว้ด้วยกัน และเช่นเดียวกัน ลักษณะนิสัยในการบริโภคของบิดามารดาโดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะนิสัยการบริโภคของมารดาจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาแก่บุตรของตน และมีอิทธิพลต่อลักษณะนิสัยการบริโภคของบุตร เพราะมารดามีลักษณะนิสัยการบริโภคอย่างไรก็จะทำให้บุตรของตนบริโภคอย่างนั้น และจะอบรมสั่งสอนให้บุตรของตนมีลักษณะนิสัยการบริโภคเหมือนตน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเสนอพร้อมกันอีกเช่นเดียวกัน

งานวิจัยในประเทศ

วิชัย จุฬารัตน์มนตรี (2514 : 64) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความรู้โภชนาการขั้นพื้นฐานของมารดาในอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ใน พ.ศ.2513 พบว่า มารดาที่มีระดับการศึกษามีโอกาสที่จะหาความรู้เกี่ยวกับโภชนาการได้ดีกว่าผู้มีการศึกษาน้อย และผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้ สามารถตอบความหมายของคำว่า อาหารคืออะไร ถูกมากกว่าผู้ที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ซึ่งแสดงว่าผู้ที่สามารถอ่านออกเขียนได้มีความรู้เกี่ยวกับโภชนาการโดยทั่วไปดีพอควร ถ้าได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น ความรู้โภชนาการน่าจะต้องเพิ่มมากขึ้นด้วย

อนุสิฐ รัชตะศิลป์ (2516 : 27) ทำการวัดการเปลี่ยนแปลงนิสัยการกินที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ในหมู่ชาวนาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี นิสัยการกินในบ้านจะเปลี่ยนไป แทนที่จะกินอาหารพื้นบ้านข้าว ๆ กลับเปลี่ยนนิสัยการกินอาหารในแบบที่ชาวเมืองกินกัน

บุญ วรรณะนุรานนท์ (2519 : 48) กล่าวถึงการศึกษาของพ่อบ้านแม่บ้านว่า ถ้าพ่อบ้านแม่บ้านเป็นผู้ที่มีการศึกษาก็จะมีความรู้ในเรื่องอาหารการกิน รู้ว่าอาหารใดมีประโยชน์แก่ร่างกาย อาหารใดไม่มีประโยชน์ควรละเว้น หรือถ้าเป็นผู้มีการศึกษาคิดอย่างขาดความรู้ในเรื่อง

อาหารการกินก็ยังสามารถหาเอกสารมาอ่านได้ และจากความรู้^๕นั้นยังอาจช่วยให้เปลี่ยนนิสัยในเรื่องอาหารบางประการได้ด้วย

วิณี ชิตเชตวงศ์ (2521 : 122) ได้เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนราธิวาส พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดา มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมต้นขึ้นไปจะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดา มีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเด็กวัยก่อนเรียนที่บิดามารดา มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง มีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่บิดามารดา มีสถานภาพทางเศรษฐกิจปานกลางและสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ

ศรีวรรณ มากชู (2521 : 70) ศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า เด็กกลุ่มที่บิดามารดาได้รับการศึกษาระดับสูงกว่าอนุปริญาและสูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 ถึงอนุปริญา มีสุขนิสัยในการรับประทานอาหารดีกว่าเด็กกลุ่มที่บิดามารดาได้รับการศึกษาระดับสูงกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 และดีกว่าเด็กกลุ่มที่บิดามารดาได้รับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 4

ทัศนีย์ เมธาคูบต์ (2527 : 56) ศึกษาอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อบริโภคนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียนในตำบลคลอง อำเภอด่านเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่บิดาหรือมารดา มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา มีบริโภคนิสัยดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่บิดาหรือมารดา มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษา และเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีบริโภคนิสัยดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำ

อัญชลี สุคนธราช (2531 : 75) ศึกษาพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียน พบว่า มารดาที่มีระดับการศึกษาสูงและปานกลาง มีคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารสูงกว่ามารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำ และพบว่ามารดาที่มีรายได้สูงมีคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารสูงกว่ามารดาที่มีรายได้ปานกลางและรายได้ต่ำ

มานิตย์ มินิล (2531 : 88) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เลี้ยงดูบุตรของมารดาในเขตอำเภอบ้านแพรง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า มารดาที่มีรายได้ต่ำ รายได้ไม่แน่นอน ฐานะทางเศรษฐกิจยากจน การเลี้ยงดูบุตรไม่ดี ทำให้มีโรคาสเป็นโรคขาดสารอาหารมากกว่า มารดาที่เศรษฐกิจดีซึ่งยอมมีอำนาจในการเลือกซื้ออาหารให้เหมาะสมมากกว่า

สุระวีณ์ มนธรรม (2535 : 139 - 140) ศึกษาพฤติกรรมโภชนาการของมารดาเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 15 สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร พบว่า มารดาที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่าจะมีความรู้ เจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กแรกเกิดถึง 5 ปีดีกว่าทุกกลุ่ม

งานวิจัยในประเทศ

เรย์ (Wray. 1963 : 30) ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กก่อนวัยเรียนใน Candelia ประเทศโคลัมเบียเป็นโรคขาดสารอาหาร พบว่า เด็กที่มารดาอ่านหนังสือไม่ออกและเขียนไม่ได้ จะเป็นโรคขาดสารอาหารมากกว่าเด็กที่มารดาอ่านออกเขียนได้

เจल्लीฟ (Jelliffe. 1966 : 53) ได้ศึกษาการเลี้ยงดูทารกในประเทศกำลังพัฒนาโดยใช้แบบสอบถาม พบว่า แม่ส่วนมากจะเปลี่ยนจากการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา มาใช้วิธีเลี้ยงด้วยนมผสมแทน โดยเฉพาะในชุมชนที่ยากจนจะหันมาใช้นมผง ซึ่งทารกบางคนจะมีอาการแพ้ได้ หรือทำให้เกิดโรคติดเชื้อได้ง่าย เนื่องจากแม่ไม่มีความรู้จึงผสมนมผงให้เจือจาง ทำให้ได้รับพลังงานและสารโปรตีนไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้เกิด Marasmus ได้ นอกจากนั้น การขาดน้ำสะอาดกับการรักษาความสะอาดของขวดนมและภาชนะไม่เพียงพอ ทำให้เด็กท้องเสียและขาดอาหารได้ในที่สุด

ในสหรัฐอเมริกา (ธีระ สุมิตร. 2515 : 346) ได้ทำการสำรวจสภาวะโภชนาการของชาติได้เริ่มขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1968 โดยทบวงการสาธารณสุข ใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 12,000 คน โดยการสุ่มตัวอย่างในกลุ่มครอบครัวที่ยากจนในมลรัฐ 4 รัฐ ซึ่งผลการสำรวจเบื้องต้นนี้จะนำไปเปรียบเทียบกับกลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในรัฐอื่น ๆ อีก 10 กลุ่ม ประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มประชากรที่สำรวจเป็นคนผิวดำ และยังมีประชากรที่ได้รับการสำรวจอัตราส่วนเป็นจำนวนไม่น้อยที่

เป็นกลุ่มผสมอเมริกันและสเปน รวมทั้งประชากรกลุ่มชาติอื่น ๆ จากผลการสำรวจปรากฏว่าสภาพทั่ว ๆ ไปที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรคขาดสารอาหารมีอัตราสูงอย่างคาดไม่ถึง ประมาณร้อยละ 4-5 ของประชากร

จากการศึกษาสำรวจและเปรียบเทียบอาหารที่บริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน (ธีระ สุมิตร. 2515 : 347) ในสหรัฐอเมริกา จำนวน 558 คน จากครอบครัวที่มีรายได้แตกต่างกันแต่ระดับตามเมืองต่าง ๆ 20 เมือง ในรัฐมิสซิสซิปปี ได้พบปัญหาโภชนาการในกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำ ปรากฏว่า เด็กจำนวน 210 คน จากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำบริโภคอาหารที่มีคุณค่าน้อย ลักษณะรูปร่างของเด็กกลุ่มนี้เล็กและน้ำหนักน้อย

คริสตาคิส และคนอื่น ๆ (Christakis and others. 1968 : 120) ได้ศึกษาการกินอาหารของเด็กวัยเรียนในนิวยอร์กเป็นเวลา 20 ปี พบว่า ในส่วนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มีเด็กได้รับอาหารเลวเป็นจำนวนถึงร้อยละ 71 และเด็กที่ได้รับอาหารดีเยี่ยม มีน้อยกว่าร้อยละ 7 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่เมืองเบอร์เคเลย์ รัฐแคลิฟอร์เนียว่า การได้รับสารอาหารจะลดลงตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ เด็กนิกรชายและหญิงได้รับสารอาหารต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ (Huenemann. 1968 : 23)

เออเชิล เซอฟไรท์ (วลัย อินทร์พรพรย์. 2518 : 60 - 64 ; อ้างอิงมาจาก Eryson serfwright. n.d.) ศึกษาเกี่ยวกับนิสัยการรับประทานอาหารของเด็กวัยก่อนเรียน พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่ทำอาหารตามความชอบของพ่อบ้าน อาหารชนิดที่พ่อบ้านชอบรับประทานจะได้รับความสนใจของแม่บ้านและทนาย่อย ตรงกันข้ามอาหารใดที่พ่อบ้านไม่ชอบ แม่บ้านก็จะพยายามเลี่ยงไม่ทำ ทำให้เด็กไม่ชินต่ออาหารเหล่านั้น จนกลายเป็นความไม่ชอบ และยังพบอีกว่า นิสัยการรับประทานของเด็กเลียนแบบจากพ่อแม่ จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากพ่อแม่ และการปรับปรุงนิสัยการรับประทานของเด็กก็ต้องเริ่มจากพ่อแม่ก่อน

เมอร์แลง (Morlang. 1970 : 5115) ทำการศึกษาเรื่องอาหารของเด็กนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 ใน Roanoke รัฐเวอร์จิเนีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการบริโภคและความแข็งแรงของร่างกาย จะมีความสัมพันธ์กับเพศ อายุ และองค์ประกอบทางสังคม

และเศรษฐกิจอย่างไร โดยใช้ตัวอย่างประชากรร้อยละ 99.7 ของนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 จำนวน 1,318 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรทั้งที่มีรายได้สูง ปานกลาง และต่ำ วิธีดำเนินการศึกษาใช้การศึกษาทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการสำรวจเพื่อจะดูลักษณะของสังคมในชุมชนแห่งนี้ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม นอกจากนั้นยังใช้การสัมภาษณ์และการบันทึกประวัตินักเรียนด้วยตัวของผู้วิจัยเอง ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะนิสัยเกี่ยวกับการบริโภคในเรื่องบริโภคของกลุ่มประชากรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงและปานกลางดีกว่าพวกที่มีรายได้ต่ำ และพบว่าจำนวนเด็กร้อยละ 72.5 มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่เพียงพอของอาหารที่ได้รับ

เลวิน (วลัย อินทร์พรพย. 2518 : 61 ; อ้างอิงมาจาก Lewin. n.d.) ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับการเปลี่ยนนิสัยการรับประทานอาหารของเด็ก รายงานว่านอกจากนิสัยในการรับประทานอาหารของพ่อแม่จะมีอิทธิพลต่อลูก ปฏิกริยาของพ่อแม่ที่มีต่ออาหารนั้นก็เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างนิสัยการรับประทานอาหารของเด็กมากเช่นเดียวกัน เช่น การเสียอาหารที่ไม่ชอบไว้ข้างจาน หรือแสดงปฏิกริยาไม่ชอบอาหารนั้น ๆ เด็กจะเลียนแบบ ฉะนั้นการเปลี่ยนนิสัยการรับประทานอาหารของเด็กจะได้ผลหรือไม่อยู่ที่ความร่วมมือของพ่อแม่ด้วย แม้เป็นบุคคลที่สำคัญคนหนึ่งของคนรอบครัวในการปลูกฝังนิสัยการรับประทานอาหารของเด็กเพราะเป็นผู้ควบคุมการจ่ายและการทำอาหารของคนรอบครัว

เบอร์ช (Birch. 1972 : 799) ได้กล่าวถึงรายงานระดับการบริโภคของคนรอบครัวในสหรัฐอเมริกาซึ่งตีพิมพ์โดยกระทรวงเกษตร จากการสำรวจครอบครัวในฤดูใบไม้ผลิ พบว่าครอบครัวที่มีรายได้ 10,000 ดอลลาร์ต่อปี หรือมากกว่ามีเพียงร้อยละ 7 เท่านั้น ที่บริโภคอาหารไม่เพียงพอ ส่วนครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 ดอลลาร์ต่อปีนั้น มีถึงร้อยละ 18 ในทางตรงข้ามปรากฏว่าสัดส่วนของการบริโภคอาหารดีมีอยู่ในกลุ่มที่มีรายได้ 10,000 ดอลลาร์ต่อปีถึงร้อยละ 63 และในกลุ่มครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 ดอลลาร์ มีการบริโภคที่ดีเพียงร้อยละ 37 อย่างไรก็ตาม เบอร์ช ได้ให้ความเห็นว่ารายได้อย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะชี้บ่งสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม เนื่องจากครอบครัวที่มีรายได้เท่ากัน แต่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีการกินอาหารที่ดีกว่า

เนลสัน (Nelson. 1992 : 121) ได้ศึกษารูปแบบองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคเกี่ยวกับการประกอบอาหาร เป็นกรณีศึกษาชาวอเมริกันและญี่ปุ่น ซึ่งมีลักษณะวัฒนธรรมหลากหลาย เช่น ค่านิยม นิสัยในการบริโภค โครงสร้างครอบครัว รสนิยม ความชอบและแบบแผนของการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังมีลักษณะอื่น ๆ อีก เช่น ระบบการเมือง และระบบเศรษฐกิจ องค์ประกอบเหล่านี้มีบทบาทต่อการเลือกอาหารของผู้บริโภคของแต่ละประเทศ ซึ่งไม่สามารถเปรียบเทียบระหว่างประเทศได้ทุกองค์ประกอบ เพราะเป็นรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ไม่สมบูรณ์รูปแบบหนึ่ง การวิจัยนี้จึงเลือกศึกษาเฉพาะบางรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริโภคเท่านั้น เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ ตัวแปรตามคือค่าใช้จ่ายในการซื้อเนื้อสัตว์และค่าใช้จ่ายในการซื้อธัญญาหาร ผลการศึกษาพบว่า อายุไม่เป็นองค์ประกอบที่จะทำนายการบริโภคเนื้อสัตว์และธัญญาหารในอเมริกา รายได้เฉลี่ยก็ไม่สามารถทำนายค่าใช้จ่ายในการซื้อเนื้อสัตว์ในญี่ปุ่นอย่างมีนัยสำคัญ แต่รายได้สามารถทำนายการซื้อธัญญาหารได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าระดับการศึกษาของบิดามารดาและสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคหรือลักษณะนิสัยในการบริโภคของบิดามารดา ผู้ที่มีระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจดีย่อมมีโอกาที่จะเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ไม่บริโภคอาหารที่มีโทษหรือเป็นอันตรายต่อร่างกายได้ดีกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำและสถานภาพเศรษฐกิจไม่ดี เพราะไม่มีความรู้หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และไม่สามารถเลือกอาหารที่ดีพอได้เท่ากับผู้มีระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจดี ผู้ที่มีการศึกษาสูงถึงแม้ว่าจะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวยก็จะมีพฤติกรรมการบริโภคหรือลักษณะนิสัยการบริโภคดีกว่าผู้มีการศึกษาต่ำกว่าและจะเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยการบริโภคที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากค่านิยม ความเชื่อเก่า ๆ และทัศนคติเดิมที่ได้รับมาได้ดีกว่า เพราะสามารถห้ความรู้ที่ได้รับมาจากสถาบันการศึกษา ประสบการณ์และเลียนแบบผู้ที่ตนปฏิสัมพันธ์ด้วย มาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงลักษณะการบริโภคของตนให้ถูกต้องดีขึ้น และสามารถดัดแปลงอาหารพื้นบ้านของตนที่มีราคาถูกแต่มีคุณค่าทางโภชนาการให้ตนและสมาชิกของครอบครัวได้รับดีขึ้นด้วย

เนื่องจากบิดามารดาโดยเฉพาะอย่างยิ่งมารดามีพฤติกรรมหรือลักษณะนิสัยการบริโภคอาหารอย่างใดก็จะมีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กหรือบุตรของตนอย่างนั้น ดังนั้นมารดาที่มีระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงย่อมมีพฤติกรรมการให้อาหารแก่บุตรของตนดีกว่ามารดาที่มีระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำดังที่กล่าวข้างต้น นอกจากนี้มารดาที่มีความรู้ดีจะช่วยอบรมปมนิสัยของบุตรในเรื่องอาหารตั้งแต่ยังเล็ก ๆ ทำให้มีลักษณะนิสัยการบริโภคของบุตรดีกว่าบุตรที่มารดาไม่มีความรู้ดี ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กที่ดีกว่า

งานวิจัยเกี่ยวกับสภาพการทำงานของมารดากับพฤติกรรมให้อาหารแก่เด็กของมารดาและลักษณะนิสัยการบริโภคของเด็ก

การทำงานของมารดามีทั้งทำงานในบ้านและทำงานนอกบ้าน ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของเด็กอันมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาการของเด็ก เพราะวามารดาที่ทำงานนอกบ้านอาจได้ความรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับโภชนาการเด็กมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้อาหารแก่เด็กและอบรมสั่งสอนหรือปลูกฝังนิสัยการบริโภคของเด็กให้ถูกต้องดีขึ้นมากกว่ามารดาที่ทำงานในบ้านซึ่งอาจจะยังคงยึดติดกับลักษณะนิสัยการบริโภคของตนเอง และความเชื่อดั้งเดิมในการให้อาหารแก่เด็กที่ไม่ถูกต้อง

งานวิจัยในประเทศ

อนุสิฐ รัชตะศิลป์ (2516 : 22) ได้ทำการวัดการเปลี่ยนแปลงในนิสัยของการกินที่อาเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ในหมู่ชนวนาที่ออกไปทํานาหากินนอกรบ้านโดยมีโอกาศสัมผัสกับความเจริญภายนอกหรือมีฐานะทางเศรษฐกิจดี นิสัยการกินอยู่ภายในบ้านจะเปลี่ยนไปแทนที่จะกินอาหารพื้นเมืองช้า ๆ กลับเปลี่ยนนิสัยการกินอาหารเหมือนชาวเมือง

วิณี ชิดเชิดวงศ์ (2521 : 125) ศึกษาลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกัน ในจังหวัดนราธิวาส พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มีบิดามารดาที่ทำงานนอกบ้านมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียน

ที่มีบิดามารดาทำงานในบ้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าบิดามารดาที่ออกไปทำงานนอกบ้าน ถึงแม้จะไม่มีเวลาอยู่ใกล้ชิดลูกมากกว่าบิดามารดาที่ทำงานในบ้านมากก็ตาม อาจเป็นเพราะว่าบิดามารดาเหล่านั้นมีความรู้ความเข้าใจลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กอย่างถูกต้อง ประกอบกับบิดามารดาที่ออกไปทำงานนอกบ้านได้พบปะกับบุคคลภายนอก มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่น ๆ ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดูบุตร การรับประทานอาหาร ทาให้เข้าใจลักษณะนิสัยในการบริโภคมากขึ้น

วัลภา ปินสมประสงค์ (2526 : 6 - 7) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติในการเลี้ยงดูบุตรของมารดากับพัฒนาการของเด็กวัยเด็กตอนต้น เป็นการศึกษาแบบการวิจัยสนามโดยการสัมภาษณ์มารดาเรื่อง ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติในการเลี้ยงดูบุตร และวัดพัฒนาการเด็กวัยเด็กตอนต้น อายุระหว่าง 1.5 ปี ถึง 2.5 ปี โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ มารดาที่ทำงานนอกบ้านและมารดาที่ทำงานอยู่กับบ้าน ผลการศึกษาปรากฏว่าลักษณะทั่วไปของมารดาทั้งระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจของทั้ง 2 กลุ่ม มีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ร้อยละ 60.8 ของมารดาที่ไม่ได้ทำงาน และร้อยละ 57.8 ของมารดาที่ทำงานนอกบ้าน มีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรต่ำ และร้อยละ 86.3 ของมารดาที่ไม่ได้ทำงาน และร้อยละ 79.5 ของมารดาที่ทำงานนอกบ้าน มีการปฏิบัติในเรื่องการเลี้ยงดูบุตรไม่ถูกต้องหรือถูกต้องค่อนข้างน้อย จะเห็นว่ามารดาที่ทำงานนอกบ้านจะมีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรและปฏิบัติในเรื่องการเลี้ยงดูบุตรดีกว่ามารดาที่ไม่ได้ทำงานหรือทำงานอยู่กับบ้านเล็กน้อย

ทัศนีย์ เมธาคูบต์ (2527 : 60) ได้ศึกษาอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อบริโภคนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียนในตำบลคลองคั้ง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาทำงานนอกบ้านมีบริโภคนิสัยดีกว่าบริโภคนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาทำงานอยู่กับบ้าน

นวลตา วันเพ็ญ (2528 : 73 - 79) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของสตรีที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด อำเภอบางบาล จังหวัดสงขลา พบว่า สตรีที่มีอายุ 16-35 ปี และกลุ่มที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป มีแบบแผนการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมแม่ และไม่ใช้

นมแม่คล้ายคลึงกัน แต่พบอิทธิพลแฝง คือ สตรีที่ทำงานนอกบ้านเลี้ยงบุตรด้วยนมแม่น้อยกว่า สตรีที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน

สุระวิณี มนธรรม (2535 : 105) ศึกษาพฤติกรรมโภชนาการเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ของมารดาที่นำเด็กมารับบริการที่คลินิกสุขภาพเด็กดี ศูนย์บริการสาธารณสุข 15 สำนักรอานัมย์ กรุงเทพมหานคร พบว่า มารดาที่มีอาชีพรับราชการหรือลูกจ้างรัฐบาลและลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ มีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ดีกว่า มารดาที่มีอาชีพแม่บ้าน ค้าขาย และรับจ้าง

งานวิจัยในต่างประเทศ

การวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับสถานภาพการทำงานหรืออาชีพของมารดากับพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กมีน้อยมาก เช่น ซิมส์ ลอรา (Sims Laura. 1972) ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิณี ชิตเชิดวงศ์ และอนุสิฐ รัชตะศิลป์ ดังที่กล่าวแล้วข้างต้นคือ เด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาทำงานนอกบ้าน จะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาทำงานในบ้าน และในหมู่ชนวนาที่ออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน นิสัยในการบริโภคภายในบ้านจะเปลี่ยนไปคือ แทนที่จะกินอาหารพื้นเมืองซ้ำ ๆ กลับเปลี่ยนนิสัยการกินอาหารเหมือนแทนชาวเมือง

จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวจะเห็นได้ว่า อาชีพหรือสถานภาพการทำงานของบุคคลมีอิทธิพลต่อลักษณะนิสัยในการบริโภคของบุคคลนั้น ๆ ผู้ที่ออกไปทำงานนอกบ้านมีโรคสาได้พบปะและแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์เกี่ยวกับอาหารการกิน หรือได้รับสารสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับอาหารที่บริโภคที่มีประโยชน์ได้มากขึ้น จึงทำให้ลักษณะนิสัยการบริโภคเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าผู้ที่ทำงานภายในบ้านซึ่งอาจยึดติดอยู่กับความเชื่อ ค่านิยมเก่า ๆ ที่ไม่ถูกต้องนัก ผลจึงปรากฏว่า พฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่ออกไปทำงานนอกบ้านดีกว่ามารดาที่ทำงานอยู่กับบ้าน และลักษณะนิสัยในการบริโภคของบุตรที่มารดาออกไปทำงานนอกบ้านย่อมดีกว่าบุตรที่มารดาทำงานอยู่กับบ้านเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการอบรมของมารดานั่นเอง ผลที่ตามมาคือเด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ พัฒนาเป็นไปอย่างดี

งานวิจัยเกี่ยวกับจำนวนบุตรกับพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาแก่เด็กและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก

จำนวนสมาชิกในครอบครัวหรือขนาดของครอบครัวมีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของสมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาต่อเด็กอย่างมาก เพราะถ้าครอบครัวใดมีขนาดใหญ่ มีสมาชิกมาก หรือมีบุตรหลายคน มารดาจำเป็นต้องเฉลี่ยอาหารให้บุตรของตนทุกคน ซึ่งอาจทำให้เด็กแต่ละคนที่ต่างวัยกัน อาจได้รับอาหารไม่เหมาะสมกับวัยของเด็กทั้งปริมาณและคุณค่าของอาหารได้ และถ้าขนาดของครอบครัวใหญ่ประกอบกับสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดีด้วย ปัญหานี้จะรุนแรงมากขึ้น ในเรื่องนี้ ปูย โรจนะบุรานนท์ (2519 : 49) กล่าวว่า ขนาดของครอบครัวหรือจำนวนสมาชิกที่อยู่ในครอบครัวมีผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของอาหารของคนในครอบครัวนั้น ครอบครัวขนาดใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวมาก ค่าใช้จ่ายในเรื่องอาหารสูง รายได้ส่วนใหญ่มักหมดไปในเรื่องอาหาร ค่าใช้จ่ายในเรื่องอื่นต้องลดลงตามส่วน เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มจะขาดแคลน การศึกษาก็ศึกษาได้ไม่เต็มที่ ถ้ารายได้คงที่แต่ขนาดของครอบครัวใหญ่ขึ้น มีสมาชิกมากขึ้น คุณภาพของอาหารจะต่ำลงเป็นการกระทบถึงสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวนั้นทุกคน

งานวิจัยในประเทศ

สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี (2519 : 69) ได้ศึกษาบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนหมู่ที่ 3 ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานของเด็ก มารดาและครอบครัวกับบริโภคนิสัยและการโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบริโภคนิสัยกับจำนวนสมาชิกในครอบครัว และรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิณี ชิตเชิดวงศ์ (2521 : 127) ศึกษาลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนราธิวาส พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีขนาดของครอบครัวต่างกัน ลักษณะนิสัยในการบริโภคและชนิดอาหารที่บริโภคไม่แตกต่างกัน

ศรียรรณ มากชู (2521 : 70) ศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า สุขนิสัยในการรับประทานอาหารของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีบุตร 1-2 คนดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีบุตร 5 คนขึ้นไป

คัชรินทร์ อุณหเทศ (2526 : 27) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบบริโภคนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวที่ต่างกัน 3 แห่ง ในเขตบางเขน กรุงเทพฯ พบว่า ในครอบครัวที่บิดามารดามีขนาดของครอบครัวมีขนาดเล็ก เด็กจะมีบริโภคนิสัยที่ดีและถูกต้องกว่าเด็กที่บิดามารดามีครอบครัวขนาดใหญ่

ทัศนีย์ เมธาคูบต์ (2527 : 55) ศึกษาอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อบริโภคนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียนในตำบลคลองลำ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่า เด็กที่เป็นบุตรคนเดียวมีบริโภคนิสัยดีกว่าเด็กที่บิดามารดามีบุตร 3 คนขึ้นไป

มานิตย์ มินิล (2531 : 38) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของมารดาในเขตอำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า มารดามีจำนวนบุตรที่มีชีวิตเฉลี่ย 2 คน สมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ย 4 คน มีอาชีพรับจ้าง รายได้อยู่ในระดับต่ำ รายได้ไม่แน่นอน ฐานะทางเศรษฐกิจยากจน การเลี้ยงดูบุตรจึงไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้มีโรคขาดสารอาหารมากกว่ามารดาที่มีเศรษฐกิจดีที่มีจำนวนบุตรเท่า ๆ กัน

สุระวิทย์ มโนธรรม (2535 : 105 - 108) ศึกษาพฤติกรรมโภชนาการของเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ของมารดาที่นำเด็กมารับบริการที่คลินิกสุขภาพเด็กดี ศูนย์บริการสาธารณสุข 15 สำนักรอานามัยกรุงเทพมหานคร พบว่า มารดาที่มีจำนวนบุตรแตกต่างกัน จะมีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี แตกต่างกัน

งานวิจัยในต่างประเทศ

การวิจัยในต่างประเทศมีน้อยมาก การศึกษาของ โจ (Joe. 1960 : 14) เกี่ยวกับเด็กขาดสารอาหารในแคนาดา พบว่า ครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกมากเท่าใด จำนวนสมาชิกที่เป็นโรคขาดสารอาหารจะเป็นไปตามจำนวนของสมาชิกนั้น โดยเฉพาะกลุ่มเด็กวัยก่อนเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวข้างต้น จะเห็นว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวหรือขนาดของครอบครัวมีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของสมาชิกทุกคนในครอบครัว เพราะอาหารจะต้องถูกเฉลี่ยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวที่มีรายได้เท่าเดิมหรือมีสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ได้อยู่แล้ว ซึ่งมีผลต่อลักษณะนิสัยการบริโภคของสมาชิกในครอบครัวทั้งของบิดามารดาเด็ก และมีผลต่อพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาต่อเด็กด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดครอบครัวของแต่ละครอบครัวที่แตกต่างกัน ครอบครัวเล็กจึงมีพฤติกรรมโภชนาการดีกว่าครอบครัวใหญ่ นอกจากนี้บิดามารดาที่มีบุตรน้อยมีโอกาเอาใจใส่เลี้ยงดูฝึกอบรมบุตรให้มีบริโภคนิสัยที่ดีมากกว่าบิดามารดาที่มีบุตรหลายคน

งานวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบพาห้เหตุผลของมารดากับพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก

การอบรมเลี้ยงดูคือ การที่ผู้เลี้ยงดูกับเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกัน อันเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถให้รางวัลหรือลงโทษการกระทำต่าง ๆ ของเด็กได้ นอกจากนี้เด็กยังมีโอกาสเฝ้าสังเกตลักษณะและการกระทำต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงดูด้วย ทำให้เด็กได้เลียนแบบผู้เลี้ยงดูอีกด้วย ส่วนการที่ผู้เลี้ยงดูจะส่งเสริมหรือขัดขวางลักษณะหรือพฤติกรรมใด ๆ ของเด็กขึ้นอยู่กับความนิยมของสังคมหรือของกลุ่มที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ นอกจากนี้ลักษณะต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงดูยังเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกับลักษณะของคนอื่น ๆ ในสังคมนั้นด้วย ฉะนั้นจึงเข้าใจได้จากวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กนี้ ผู้เลี้ยงดูจะถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ ในสังคมนั้นให้แก่เด็ก ถ้าผู้เลี้ยงดูมาจากกลุ่มหรือส่วนของสังคมที่แตกต่างกัน แน่นอนว่าเขาเหล่านั้นจะใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่แตกต่างกันไปได้ด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อ ลักษณะนิสัย และความเคยชินของคนในกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2520 : 21 - 22)

ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู นักจิตวิทยาหลายท่านได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและแต่ละท่านก็ได้แบ่งแยกประเภทของการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันออกไป เช่น โรเจอร์ (Rogers. 1972 : 117) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. แบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวเด็กรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้เลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล รู้จักยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันสมควร

2. แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไปหรือแบบเข้มงวดกวดขัน (Overprotection) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวเด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ทว่าอะไรไม่ได้ตามใจปรารถนา ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ หรือถูกควบคุมมาทำให้ได้รับความสะดวกในการกระทำที่ตนเองต้องการ และมักคอยคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา

3. แบบทอดทิ้งหรือแบบปล่อยปละละเลย (Rejection) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กมีความรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุนหรือคำแนะนำ มักถูกปล่อยไว้ทำอะไรตามใจชอบ ไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่ควร

สำหรับการศึกษาวิจัยนี้ ใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลซึ่ง เบคเคอร์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2520 : 32 - 33 ; อ้างอิงมาจาก Becker. 1964 : 174) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย นอกจากนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และพิณนุช ประจันปัจฉนิก (2520 : 28) กล่าวว่า กรณีที่วินัยเด็ก เด็กได้รับการปลูกฝังความเชื่ออันมาจากภายนอกจากการกระทำของตน เช่น ถ้าทำดีพ่อแม่หรือผู้ใหญ่อื่น ๆ ให้รางวัลสม่ำเสมอ ถ้าเด็กทำไม่ดีก็โดนลงโทษ การได้รับรางวัลและการโดนลงโทษอย่างสมเหตุสมผลและสม่ำเสมอ เป็นการสร้างความคาดหวังในเด็กเกี่ยวกับการกระทำและผลที่จะเกิดด้วย และจะแผ่ขยายไปในพฤติกรรมประเภทอื่น ๆ ด้วยในที่สุด เช่น เป็นคนมีเหตุผล มีความรับผิดชอบ อยู่ในระเบียบวินัย เป็นต้น

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลคือ การแสดงออกของมารดาในด้านความรู้สึกต่อการกระทำดีหรือไม่ดีของบุตร เช่น เวลาที่บุตรกระทำผิด ความโกรธหรือสิ่งของมารดาจะแสดงออกอย่างไร เฉยเมย หรือรู้สึกเสียใจ ซึ่งไม่เหมาะสมเพราะบุตรจะเกิดความรู้สึกไม่แน่ใจว่าตนทำถูกหรือผิด ทำให้มารดาพอใจหรือไม่พอใจ ในขณะที่มารดาบางคนจะดุว่ากล่าวสั่งสอนหรือลงโทษเข่นแค้น ทำให้บุตรกลัวไม่กล้าทำผิดอีก เพราะทราบวามารดาไม่พอใจ ซึ่งเป็นการสมเหตุสมผลตามที่นักจิตวิทยาพัฒนาการเด็กแนะนำว่า การลงโทษเด็กด้วยการเข่นแค้นจะมีผลดัดนิสัยเด็ก

มาก ถ้าใช้วิธีนี้เมื่อเด็กยังเล็ก คือต่ำกว่า 8 ปี จะได้ผลดีกว่าเมื่อเด็กโตแล้ว เมื่อเด็กอายุมากกว่า 8 ปีนั้น ควรใช้วิธีว่ากล่าวและชี้แจงเหตุผลแก่เด็กในด้านการทำความดีของบุตร เช่น เมื่อบุตรพยายามเก็บหอมรอมริบเงินค่าขนมไปสู้อมสินะไว้ได้เต็มแล้วนำมาอวดเป็นการฝึกนิสัยให้เป็นคนรู้จักประหยัด มีธยัสถ์ มารดาบางคนอาจจะแสดงอาการไม่ยินดียินร้ายในการกระทำของบุตร เห็นว่าเป็นของธรรมดา ทำให้บุตรเกิดความรู้สึกไม่แน่ใจว่าที่ตนทำลงไปนั้นเหมาะสมถูกต้องดีหรือไม่ เป็นการขัดขวางความรู้สึกด้านนี้ของเด็ก แต่ถ้าสามารถยับยั้งห้ามตีจกชมเชยหรือให้รางวัลโดยการกอดจูบก็จะทำให้เป็นการส่งเสริมให้เด็กพยายามทำความดีต่อไป เพื่อให้มารดาพอใจ (สุขสมร ประพัฒน์ทอง, 2521 : 16) และจากการศึกษาของดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง (2518 : 11) ที่ได้ศึกษากับสตรีมีครรภ์ตั้งแต่ 3-9 เดือน จำนวน 235 คน พบว่า เมื่อลูกทำความดีไม่ทยเป็นจำนวนมากไม่แสดงว่าสังเกตเห็นหรือแสดงความเห็นชอบแต่ประการใด วิธีการส่งเสริมให้เด็กทำความดีด้วยการเพิกเฉยนี้ ไม่ใช่วิธีการที่ถูกต้อง เพราะถ้ามารดาเฉย ๆ เมื่อลูกทำดีจะทำให้เด็กเกิดความสับสน เพราะเมื่อเด็กทำดีก็คาดหวังจะให้แม่สังเกตเห็นและชมเชย ถ้าแม่เฉย ๆ เสียจะทำให้เด็กเรียนรู้นิสัยได้ช้าหรืออาจจะไม่เรียนรู้เลยก็ได้ นักจิตวิทยาสังคมจึงแนะนำว่าเมื่อเด็กทำดีโดยเฉพาะเด็กเล็ก ๆ แม่ควรจะให้รางวัลทันที และควรชมเชยและกอดจูบไปพร้อมกันด้วย

จะเห็นได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้าเหตุผลเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งบิดามารดาจะยอมให้บุตรกระทำหรือไม่กระทำการใดด้วยเหตุผลที่เหมาะสมของทั้งสองฝ่าย พร้อมทั้งชมเชยให้รางวัล หรือลงโทษอย่างสมเหตุสมผลต่อพฤติกรรมของบุตรที่ได้กระทำหรือไม่กระทำนั้น

งานวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้าเหตุผลกับพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กยังไม่มีผู้ใดศึกษาวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่บิดามารดาอธิบายเหตุผลในพฤติกรรมที่บุตรควรจะทำหรือไม่ควรกระทำให้บุตรเข้าใจและยอมรับได้ รวมทั้งให้รางวัลหรือลงโทษอย่างเหมาะสมนั้น ทำให้บุตร

กระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจมากขึ้น และจะจดจำไว้ปฏิบัติจนเป็นนิสัยต่อไป รวมทั้งลักษณะนิสัยในการบริโภคด้วย ฉะนั้นบิดามารดาควรจะใช้เหตุผลที่เหมาะสม ปิดหู ไม่บังคับงูให้ ซึ่งจะทำให้เด็กยอมรับได้ ดังที่ วันษา ธนามิ (2533 : 114 - 115) กล่าวไว้ดังนี้ "การรับรู้ถึงรสชาติอาหารของเด็กวัยก่อนเรียนพัฒนาขึ้น เด็กเริ่มแยกแยะถึงอาหารที่เขาชอบและไม่ชอบมากขึ้นด้วย ซึ่งแม่ควรที่จะผ่อนปรนในเรื่องอาหารของเด็ก บ่อยๆ ให้เขาได้รับประทานของที่ชอบบ้าง อย่าบังคับให้เขารับประทานอาหารที่แม่เลือกฝ่ายเดียว แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ในขอบเขตของเหตุผลอันควรทั้งสองฝ่าย เมื่อบุตรไม่รับประทานอาหารที่มารดาเห็นว่าบุตรไม่ชอบรับประทานมาก่อน มารดาควรพยายามทำอาหารที่บุตรชอบ ถ้าบังคับให้รับประทานในสิ่งที่ไม่ชอบจะทำให้บุตรเกลียดสิ่งนั้นไปตลอดชีวิต มารดาควรปล่อยให้บุตรตัดสินใจว่าต้องการรับประทานแค่ไหนไม่ควรบังคับ"

จะเห็นว่ามารดาที่ใช้เหตุผลต่อการให้บุตรของตนรับประทานอาหารอย่างเหมาะสมที่บุตรยอมรับและเต็มใจรับประทานจะทำให้บุตรปฏิบัติตามการรับประทานอาหารเช่นนั้นจนเป็นนิสัยของการรับประทานอาหารดังที่มารดาพึงประสงค์ ตรงกันข้ามถ้ามารดาไม่มีเหตุผลหรือมีเหตุผลน้อยต่อการปฏิบัติเกี่ยวกับการรับประทานอาหารของบุตร มารดาอาจต้องใช้วิธีบังคับบุตร บุตรจะมีลักษณะนิสัยการรับประทานอาหารที่ไม่เหมาะสมได้และเกลียดอาหารชนิดนั้น ๆ ไปเลย และพฤติกรรมต่าง ๆ ของมารดาเกี่ยวกับการรับประทานอาหารของบุตรข้างต้นนั้นก็คือ พฤติกรรมการให้อาหารของมารดาอย่างหนึ่งนั่นเอง

งานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกของมารดากับพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก

ความหมายของความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอก

สตรีกแลนด์ (Stricklan. 1977 : 221) ให้ความหมายว่า คนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง คนที่มีความเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ ที่ตนได้รับเกิดจากการกระทำของตน ไม่ว่าจะเป็นคนดีหรือคนร้าย ส่วนคนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน หมายถึง คนที่มีความเชื่อว่า

สิ่งต่าง ๆ ที่ตนได้รับนั้น ไม่ได้ขึ้นกับการกระทำของตน แต่ขึ้นอยู่กับสาเหตุต่าง ๆ จากภายนอก เช่น โชคชะตา ความบังเอิญ คนอื่น ๆ หรือลักษณะที่ไม่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ภายในบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของ รอตเตอร์ (Rotter. 1966 : 1) ซึ่งกล่าวว่า คนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะรับรู้ในลักษณะของผลอันเนื่องมาจากการกระทำของตนโดยตรงหรือจากความสามารถในตัวของเขา ส่วนคนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนจะรับรู้ในลักษณะของโชคชะตาเคราะห์กรรม ความบังเอิญ มีอิทธิพลของผู้อื่นบันดาลให้เป็นไป หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างไมคาดฝันด้วยอำนาจใด ๆ ที่อยู่รอบตัวเขา

พจน์ จันทรวีระกุล (2515 : 6) กล่าวว่า ทศนคติแบบเชื่ออำนาจภายนอกคือความคิดที่เชื่อว่าความสำเร็จ ความล้มเหลว ความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตน ขึ้นอยู่กับโชคกลาง ความบังเอิญ หรือขึ้นอยู่กับอำนาจของคนอื่น ส่วนทศนคติแบบเชื่ออำนาจภายในตน เป็นความคิดที่เชื่อว่าความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดกับตนเป็นผลมาจากความสามารถ ทักษะหรือการกระทำของตนเอง

บำรุง บุญยงค์ (2515 : 8 - 9) กล่าวว่า ความเชื่ออำนาจภายนอกตน หมายถึง ความเชื่อ ทศนคติหรือค่านิยมของคนที่รับรู้ว่ามีสิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ แรงเสริมหรือการให้รางวัล เกิดจากสิ่งที่มีอำนาจเหนือตนเอง ตนไม่สามารถควบคุมหรือคาดคะเนได้ ส่วนความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง ความเชื่อ ทศนคติ หรือค่านิยมของคนที่รับรู้ว่ามีสิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ แรงเสริมหรือการให้รางวัลเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง

มนตรี อนันตรักษ์ (2517 : 5) ได้ให้คำจำกัดความว่า ทศนคติแบบควบคุมภายในตน คือ ความรู้สึกหรือความคิดของคนที่ว่า ความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดกับตนนั้นเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง ในทางตรงข้าม ทศนคติแบบควบคุมจากภายนอกตน คือ ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคลที่ว่า ความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเป็นผลมาจากผู้อื่นมาซึ่งตนเป็นผู้กระทำ เช่น โชคกลาง ความบังเอิญ

อรรพณ สุจิธรรมรักษ์ (2517 : 33) อธิบายว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง ความเชื่อที่ว่า ความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดกับตนเป็นผลมาจากการกระทำ หรือทักษะ หรือความสามารถของตนเอง ส่วนความเชื่อ

อำนาจภายนอกตน หมายถึง ความเชื่อว่า ความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือความเป็นไปของ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดกับตนขึ้นอยู่กับโชคกลาง ความบังเอิญ หรือขึ้นอยู่กับอำนาจของผู้อื่น

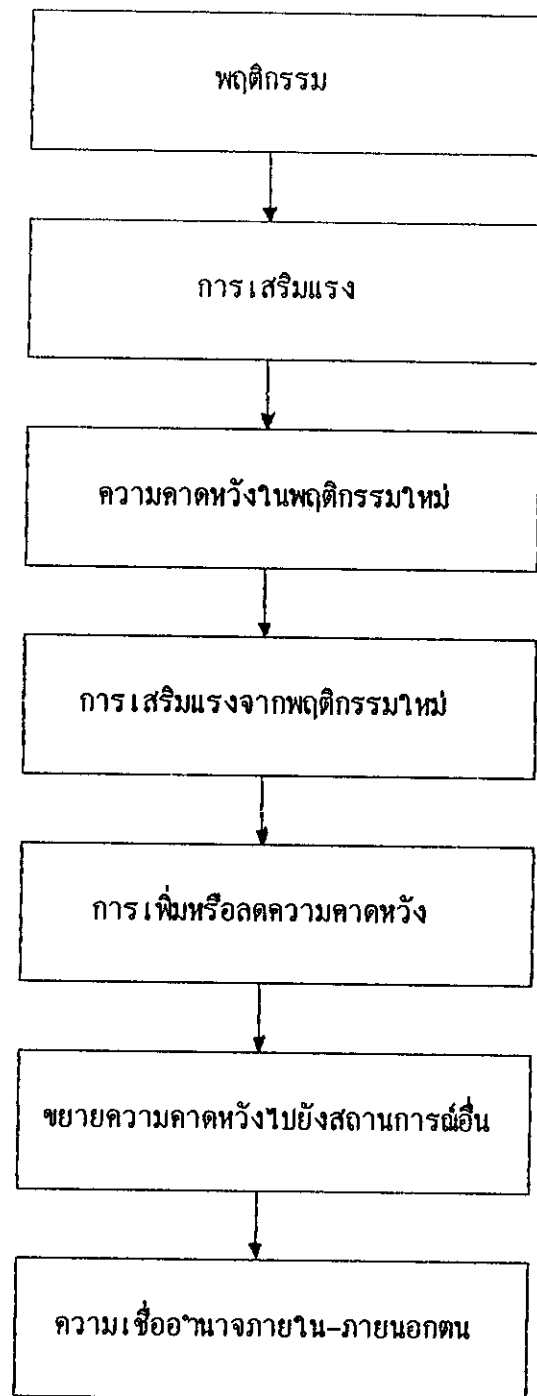
จากที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนได้ว่า คนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ทักษะ ค่านิยม หรือการรับรู้ ผลของการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น เกิดจากการกระทำหรือความสามารถของตนเอง เป็นสิ่งที่ตนเองสามารถควบคุมได้ ส่วนความเชื่ออำนาจภายนอกตน หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ทักษะ ค่านิยม หรือการรับรู้ ผลของการกระทำ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่ตนไม่สามารถควบคุมได้

ความเชื่อมีอิทธิพลโดยตรงต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล เมื่อบุคคลมีความเชื่ออย่างไร ความเชื่อนั้นจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเชื่อทั้ง ๆ ที่บางครั้งความเชื่อนั้นอาจจะไม่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง (Rokcach. 1970 : 214) การที่บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปนั้นก็เนื่องมาจากความคิด ประสบการณ์ และความเชื่อของแต่ละบุคคล ซึ่งมีอำนาจในการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามลักษณะต่าง ๆ กันออกไป ความเชื่อที่มีอิทธิพลเช่นนี้ เรียกว่า ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน (Locus of Control) (Rotter. 1966 : 1) และรอตเตอร์ (Rotter. 1966 : 2) ได้อธิบายลักษณะทั่วไปของความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) โดยอธิบายว่า ผลตอบแทนเช่นเดียวกันจากพฤติกรรมของบุคคล ย่อมก่อให้เกิดความหวัง (Expectancy) ที่จะได้รับผลตอบแทนเช่นเดียวกันจากพฤติกรรมอันใหม่ในสถานการณ์ที่คล้ายกับสถานการณ์เดิม และถ้าเหตุการณ์เป็นไปตามที่บุคคลคาดหวังไว้ บุคคลจะเกิดความคาดหวังเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่ถ้าผลตอบแทนไม่ได้เป็นไปตามที่บุคคลคาดหวังก็จะทำให้ความคาดหวังของบุคคลค่อย ๆ ลดลง การลดหรือเพิ่มความคาดหวังนี้ จะก่อตัวขึ้นจากพฤติกรรมอย่างหนึ่งก่อน แล้วจึงขยายครอบคลุมพฤติกรรมหรือเหตุการณ์อื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน หรือเกี่ยวข้องกับสถานการณ์เดิมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็นบุคลิกภาพที่สำคัญในตัวบุคคล ถ้าประสบการณ์ของบุคคลได้รับการเสริมแรงบ่อยครั้ง เมื่อแสดงพฤติกรรมเดิมจะทำให้บุคคลนั้นเชื่อว่าสิ่งที่เกิดขึ้นมีผลมาจากทักษะหรือความสามารถของตนเองเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้น ซึ่งความเชื่อเช่นนี้เรียกว่า ความเชื่อ

อำนาจภายในตน (Internal Locus of Control) ในทางตรงข้ามหากการกระทำมิได้รับการเสริมแรง จะทำให้บุคคลรับรู้ว่าการได้รับนั้นไม่ใช่ผลจากการกระทำของตนแต่เป็นเพราะโชค เคราะห์ ความบังเอิญ หรือสิ่งแวดล้อมบังคับทำให้เป็นไป ซึ่งความเชื่อเช่นนี้ เรียกว่า ความเชื่ออำนาจภายนอกตน (External Locus of Control)

รอตเตอร์ (ทัศนาศา บุญทอง. 2528 : 5 ; อ้างอิงมาจาก Rotter. 1956) ได้สรุปพฤติกรรมที่อธิบายถึงความเชื่ออำนาจภายในตนในเชิงการรับรู้จากผลตอบแทนของการกระทำของตนดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นต่อความเป็นไปของสิ่งแวดล้อมอันจะนำมาซึ่งประโยชน์สำหรับพฤติกรรมในอนาคต
2. พยายามปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมไปตามลำดับขั้น
3. เห็นคุณค่าของทักษะหรือผลสัมฤทธิ์จากความพยายามของตนเอง
4. ยากที่จะชักชวนให้เชื่อโดยไม่มีเหตุผล

แผนภูมิพัฒนาการเรียนรู้ทางสังคมของรอตเตอร์

ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน เป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงการรับรู้ ความนึกคิดและแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในบุคคล (Lowery. 1981 : 294) ลักษณะความเชื่อที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลไม่ได้หมายความว่าบุคคลจะมีความเชื่ออำนาจภายในหรือภายนอกทั้งหมด แต่ลักษณะความเชื่อจะแตกต่างกันออกไปตามสถานการณ์ที่ประสบในการดำเนินชีวิต (Lefcourt. 1982 ; citing Huckstadt. 1987 : 24)

ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน จะเริ่มพัฒนาขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก และจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ตามวัยที่เจริญเติบโตขึ้น ลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนจะมีระดับเพิ่มขึ้นตามระดับอายุที่เพิ่มขึ้น เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้วความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต เช่น เมื่อบุคคลได้รับความทุกข์ และรับรู้ว่าคุณเองไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้ บุคคลอาจจะเชื่ออำนาจภายนอกตนมากขึ้น แต่ถ้าเหตุการณ์ในชีวิตดำเนินไปในด้านดี และบุคคลรับรู้สาเหตุการต่าง ๆ ในชีวิต เกิดจากการกระทำของตนเอง ความเชื่ออำนาจภายในตนจะเพิ่มขึ้น (Strickland. 1977 : 259) ความเชื่ออำนาจภายในตนจะลดต่ำลงเมื่อถึงวัยชรา ทั้งนี้เนื่องจากเมื่ออายุมากขึ้นบุคคลช่วยตัวเองได้น้อยลง กลับต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นมากขึ้น อำนาจในการควบคุมสิ่งแวดล้อมน้อยลง บุคคลจึงเริ่มที่จะเชื่อสิ่งที่อยู่ภายนอกตนมากขึ้น (Crandall and others. 1965 : 328)

งานวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของมารดา กับพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน ยังไม่มีผู้ใดศึกษาวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีแต่การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนด้านสุขภาพของบุคคลทั่ว ๆ ไป ผู้วิจัยมีความเห็นว่าบุคคลจะมีสุขภาพดีหรือไม่ดี อาหารก็เป็นส่วนที่สำคัญยิ่งต่อสุขภาพของบุคคลนั้น ๆ บุคคลที่รู้จักเลือกอาหารที่ดีมีประโยชน์บริโภค ละเว้นไม่บริโภคอาหารที่ไม่มีประโยชน์หรือเป็นพิษต่อร่างกาย บุคคลนั้นก็จะมีสุขภาพดี ตรงกันข้ามถ้าบุคคลไม่รู้จักเลือกอาหารบริโภคหรือบริโภคอาหารที่เป็นพิษต่อร่างกาย บุคคลนั้นก็จะมีสุขภาพไม่ดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคิด ความเชื่อ ทักษะ ค่านิยม และประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล มารดา

ก็เช่นเดียวกันมารดาที่สุขภาพดีก็เป็นผลจากลักษณะนิสัยในการเลือกบริโภคอาหารที่ดีนั่นเอง ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการให้อาหารแก่บุตรของตน และอบรมป้อนนิสัยในการบริโภคของบุตรของตนให้ดีขึ้นด้วย และย่อมจะดีกว่ามารดาที่มีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ซึ่งก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการให้อาหารแก่บุตร และต่อนิสัยในการบริโภคของบุตรเช่นกัน

ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกด้านสุขภาพ เกิดจากการรับรู้ต่อผลตอบแทนการกระทำของบุคคลซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ความเชื่ออำนาจภายในตน ความเชื่ออำนาจผู้อื่น และความเชื่ออำนาจความบังเอิญ การพัฒนาความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนเป็นผลมาจากปัจจัยที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมและประสบการณ์ตั้งแต่วัยเด็ก รวมทั้งฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของบิดามารดาในวัยเด็ก ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนด้านสุขภาพจะพัฒนาตามอายุ โดยความเชื่ออำนาจภายในตนจะสูงขึ้นตามอายุที่มากขึ้น และเมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนจะเปลี่ยนแปลงหรือคงที่นั้นจะขึ้นกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต โรบินสัน และเชฟเวอร์ (Robinson and Shaver, 1980 : 171 - 173) กล่าวว่า ประสบการณ์มีอิทธิพลต่อความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1. ประสบการณ์สำคัญในชีวิต (Episodic Antecedents) เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิตในระยะเวลาที่จำกัด เช่น การตายจากของบุคคลผู้เป็นที่รัก อุบัติเหตุ หรือภัยธรรมชาติต่าง ๆ ประสบการณ์นี้อาจจะมีผลต่อการพัฒนาความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนได้ ถ้าประสบการณ์นี้ส่งเสริมความเชื่อที่มีอยู่เดิม

2. ประสบการณ์สั่งสมในอดีต (Accumulation Antecedents) เป็นประสบการณ์ที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของเด็ก

ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน เป็นสิ่งที่สามารถนำมาทำนายและอธิบายพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยโดยทั่วไป และพฤติกรรมของบุคคลเมื่ออยู่ในสภาวะเจ็บป่วยได้ พฤติกรรมที่มีผู้ค้นพบว่าสามารถใช้ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยมาทำนายและค้นหาข้อมูลที่เป็นจริงได้ คือ การแสวงหาความรู้ด้านสุขภาพ การปรึกษา การปฏิบัติตามการรักษาของแพทย์ การควบคุมอาหาร การเลิกสูบบุหรี่ การรักษาความปลอดภัย การควบคุม

น้ำหนัก ตลอดจนการวางแผนครอบครัว โดยบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยจะมีพฤติกรรมที่กล่าวมาในทางบวก (Wallston and others. 1978 : 112) นอกจากนั้นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะเป็นผู้ที่สนใจต่อสุขภาพสามารถจะปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลที่แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งแตกต่างไปจากผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนที่มักจะเชื่อว่าการจะมีสุขภาพดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับโชค เคราะห์ และชะตากรรม เพราะฉะนั้นจึงเป็นบุคคลที่เฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้น ไม่สนใจใฝ่หาความรู้หรือมีพฤติกรรมอนามัยเกี่ยวกับการป้องกันโรค (Strickland. 1978 : 1192 - 1205)

งานวิจัยในประเทศ

กรรณิการ์ กันธะรักษา (2527 : ก - ค) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อดำรงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพในหญิงตั้งครรภ์ 150 คน พบว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อดำรงไว้ซึ่งสุขภาพอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่พบความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจความบังเอิญและความเชื่ออำนาจผู้อื่น

งานวิจัยต่างประเทศ

ยีน (Yin. 1989) ศึกษาความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนด้านสุขภาพและค่านิยมด้านสุขภาพเป็นตัวทำนายนิสัยบริโภคอาหารและนิสัยในการออกกำลังกาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนด้านสุขภาพ ค่านิยมด้านสุขภาพและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ (เช่น อาหาร การออกกำลังกาย) เมื่อได้รับโปรแกรมการศึกษาด้านสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นลูกจ้างบริษัทผิวขาวชายและหญิง จำนวน 600 คน ในนิวยอร์ก โดยการตอบแบบสอบถามและใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลปรากฏว่า ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนด้านสุขภาพเป็นตัวทำนายนิสัยการบริโภคอาหารแต่ไม่ทำนายนิสัยการออกกำลังกาย

ครุทซ์ไวเซอร์, วิลเลียม กอร์ดอน (Kreutzweiser William Gordon. 1990) ศึกษาความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนด้านสุขภาพ และค่านิยมด้านสุขภาพต่อความเข้าใจพฤติกรรมป้องกันด้านสุขภาพ ในนักศึกษาปริญญาตรีในวินเซอร์ ออนตาริโอ จำนวน 365 คน ulya ใช้ MHLC Scale (Multidimensional Health Locus of Control Scale) ไม่พบว่า ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนด้านสุขภาพเป็นตัวทำนายค่านิยมในการป้องกันด้านสุขภาพในการวิจัยนี้ แต่พบว่านิสัยในการบริโภคและการเฝ้าระวังน้ำหนักตัวในนักศึกษาชาย แตกต่างกับนักศึกษาหญิง

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนเกี่ยวกับสุขภาพมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติเพื่อดำรงไว้ซึ่งสุขภาพของบุคคลอย่างมาก เช่น การป้องกันการเกิดโรค นิสัยในการบริโภคอาหาร เป็นต้น ซึ่งบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะมีพฤติกรรมด้านสุขภาพสูงกว่าหรือดีกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน (Strickland. 1978, 1979) และด้วยเหตุที่พฤติกรรมการบริโภคเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมด้านสุขภาพที่สำคัญ ดังนั้นพฤติกรรมการบริโภคของมารดาซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการให้อาหารแก่บุตรของตน และมีอิทธิพลต่อการอบรมป้อนนิสัยในการบริโภคของบุตรที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนก็ย่อมสูงกว่าหรือดีกว่ามารดาที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนด้วย

พัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

ความหมายของพัฒนาการ

พัฒนาการที่ใช้ในความหมายเชิงจิตวิทยา หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงลักษณะของบุคคล ในโครงร่างและแบบแผนของร่างกายและพฤติกรรมที่แสดงออก พัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนเป็นผู้ใหญ่นั้น จะเกิดขึ้นเรื่อย ๆ เป็นขั้น ๆ ไป และเป็นแบบฉบับที่สอดคล้องกัน

ทฤษฎีพัฒนาการของกีเซล

กีเซล (Gezell. n.d.) เชื่อว่า พัฒนาการทั้งหมดปรากฏขึ้นในรูปจำกัด และเป็นแบบตามลำดับขั้นไม่เพียงแต่การเติบโตของเนื้อเยื่อหรืออวัยวะเท่านั้น แต่จะรวมถึงพฤติกรรม และหน้าที่ของสิ่งเหล่านี้ด้วย วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมจัดว่าเป็นองค์ประกอบอันดับที่สอง องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมจะไม่ครอบคลุมถึงเรื่องพัฒนาการ วุฒิกาวะจะเป็นตัวการทำให้ทุกอย่างบรรลุผลสำเร็จ กีเซล ย้ำว่า พฤติกรรมของเด็กเป็นไปตามแบบแผนลำดับขั้นแห่งพัฒนาการ จะเป็นไปตามทางของมันจะข้ามขั้นไม่ได้ แต่อัตราแห่งการเจริญเติบโตจะแตกต่างกันในตัวเด็ก

ตามทัศนะของ กีเซล สิ่งแวดล้อมไม่ได้มีอิทธิพลต่อเด็กอย่างสำคัญ แต่วุฒิกาวะสำคัญกว่า บุคลิกภาพ อัตราพัฒนาการ และความสามารถย่อมเป็นไปตามวัยของบุคคลจะพึงมี ทฤษฎีของกีเซล ได้วางมาตรฐานสำหรับการเจริญเติบโตตามช่วงอายุต่าง ๆ และยังให้ความสำคัญถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการพัฒนาการอีกด้วย กีเซล ได้แบ่งพัฒนาการตั้งแต่วัยทารกจนโตเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว (Gross Motor Behavior) เป็นความสามารถของร่างกายในด้านการเคลื่อนไหว เป็นความสามารถในการชักกล้ามเนื้อมัดใหญ่ พฤติกรรมส่วนนี้เกี่ยวกับการเจริญของระบบประสาทส่วนกลาง พฤติกรรมด้านนี้ได้แก่ ความสามารถในการยืน การเดิน การนั่ง การคืบ การคลาน การคว่ำ การกระโดด เป็นต้น

2. พฤติกรรมทางการปรับตัว (Adaptive Behavior) พฤติกรรมกลุ่มนี้ครอบคลุมทางด้านความเชื่อมโยงของการใช้มือและสายตา การถือวัตถุ การแก้ปัญหาในด้านการปฏิบัติ การสำรวจ และการจัดกระทำต่อวัตถุ เช่น การจัดกล่องรูปลูกบาศก์ การสั่นระฆัง การวาดภาพ เป็นต้น

3. พฤติกรรมทางด้านภาษา (Language Behavior) พฤติกรรมกลุ่มนี้ครอบคลุมทางด้านสื่อสาร เช่น การแสดงออกทางใบหน้า การใช้อวัยวะต่าง ๆ เช่น มือ หรือศีรษะ ถ่ายทอดความคิด การออกเสียง การใช้ภาษาพูด รวมทั้งความเข้าใจจากการสื่อสารของผู้อื่นด้วย

4. พฤติกรรมทางด้านนิสัยส่วนตัวและสังคม (Personal Social Behavior)
พฤติกรรมกลุ่มนี้ครอบคลุมถึงการตอบสนองของเด็กต่อบุคคลอื่นในด้านวัฒนธรรมและสังคม แบบ
ของพฤติกรรมในกลุ่มนี้ เช่น การเลี้ยงดู การฝึกการจับถ้าย การสนองตอบต่อการฝึกหัดใน
สังคมต่าง ๆ การเล่น พัฒนาการทางด้านความเป็น "เจ้าของ" การยิ้ม และการตอบสนอง
ต่อวัตถุบางอย่าง เช่น กระจกเงา

แบบแผนพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

อายุ 2 ปี

พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว

- รุ่งไว้ดี ไม่ค่อยล้ม เดินขึ้นลงบันไดได้เอง
- เตะลูกบอลใหญ่ได้ เล่นต่อก้อนไม้ได้สูง 6-7 ก้อน
- เปิดสมุดหรือหนังสือได้ที่ละแผ่น

พฤติกรรมด้านการปรับตัว

- สร้างหอคอยโดยใช้ก้อนไม้ 6-7 ก้อนมาต่อกัน
- รู้จักชี้แท่งไม้สี่เหลี่ยมมาวางเข้าแถวยาวตามแบบรถไฟ
- ลากเส้นตรงและเส้นโค้งตามแบบได้
- พูตามไม้ 3-4 พยางค์ติดต่อกัน
- วัสดุสามเหลี่ยมในช่องที่กำหนดได้ถูกต้อง

พฤติกรรมด้านภาษา

- พูดได้เป็นประโยค มีประธาน กริยา และกรรม
- เรียกชื่อสิ่งของรอบ ๆ ตัวได้ถูกต้องตั้งแต่ 3 อย่างขึ้นไป
- เมื่อบอกชื่อสิ่งของชี้ได้ถูกต้องตั้งแต่ 3 อย่างขึ้นไป
- ปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ ได้ 4 อย่าง

พฤติกรรมด้านส่วนตัวและสังคม

- ยังจับช้อนไม่ค่อยถูก
- กลางคืนไม่ปัสสาวะรดที่นอนถ้าปลุกให้นั่งกระโดด
- บอกเมื่อจะอุจจาระหรือปัสสาวะ
- ถอดเสื้อผ้าและแต่งตัวเสื้อผ้าที่ไม่มีกระดุมได้เอง
- พูดโต้ตอบทันทีที่ถาม และพูดใช้ชื่อแทนตัวเองได้
- ยกถ้วยที่ใส่ของประคองถือได้
- ทาเสียงเลียนแบบสัตว์เสียงได้

อายุ 2 ปีครึ่ง

พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว

- เดินเขย่งปลายเท้าได้ (ท่าแบบให้ดู)
- กระโดด 2 เท้าพร้อมกันได้ ยืนขาเดียวได้ 1 วินาที
- ต่อก้อนไม้ได้สูง 8 ก้อน
- จับดินสอด้วยนิ้ว ไม้ช่างด้วยมือ

พฤติกรรมด้านการปรับตัว

- ต่อเรียงก้อนไม้เป็นรูปรถไฟ เติมบล็อกลูกบอลหลังคา
- เขียนเส้นตรงเลียนแบบได้
- รู้จักสีอย่างน้อย 1 สี
- พูดตามตัวเลขได้ 2 ตัวติดกัน

พฤติกรรมด้านภาษา

- บอกชื่อจริงตัวเองได้
- บอกชื่อสิ่งของได้ 5 อย่าง จากภาพที่แสดง
- ชื่อภาพที่บอกชื่อได้ถูกต้อง 7 อย่าง
- รู้ว่าของสิ่งใดใช้ทำอะไร

พฤติกรรมด้านส่วนตัวและสังคม

- พูดใช้สรรพนามแทนตัว เช่น ฉัน เค้า แทนใช้ชื่อ
- เลียนแบบคำพูด และท่าทางของคนอื่นได้
- เลี้ยงลูกบอลหรือของเล่นได้
- ถือสิ่งของที่จะแตกหักได้ เช่น ถือแก้วน้ำ

อายุ 3 ปี

พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว

- เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้
- กระโดดจากบันไดขั้นแรกไปขึ้นที่สองได้
- ถีบสามล้อได้คล่อง
- ยืนขาเดียวได้ถนัดขึ้น
- หยิบลูกกวาดใส่ขวดได้ 10 เม็ดในเวลา 30 วินาที

พฤติกรรมด้านการปรับตัว

- ต่อก่อนไม้ได้สูง 9 ก้อน
- ต่อก่อนไม้เป็นรูปสะพานได้
- หยิบลูกกวาดใส่ขวดได้ 10 เม็ดในเวลา 30 วินาที
- เมื่อให้วาดภาพจะบอกได้ว่าเป็นภาพอะไร
- เมื่อให้ดูภาพคนที่ไม่สมบูรณ์จะบอกส่วนที่ขาดหายไปได้
- เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้
- เขียนรูปกากบาทได้
- รู้จักสีอย่างน้อย 3 สี
- ให้ดูภาพสี่เหลี่ยมต่าง ๆ ซึ่งได้ถูก 4 รูป
- จับรูปเหลี่ยมใส่ช่องทว่าได้ถูกต้องตามแบบ
- พูดตามตัวเลขได้ 3 หลัก
- ใช้ภาษาพูดเป็นประโยคได้ 6-7 คำติดต่อกัน

พฤติกรรมด้านภาษา

- ดูภาพแล้วบอกลักษณะท่าทางได้
- รู้จักใช้คำพหูพจน์
- รู้จักสิ่งของในภาพที่กำหนด 8 อย่าง
- บอกชื่อเพศได้ถูกต้อง
- ตอบคำถามที่กำหนดได้
- ทำตามคำสั่งที่บอกทิศทางได้ถูกต้อง 2 อย่างขึ้นไป

พฤติกรรมด้านส่วนตัวและสังคม

- กินอาหารเองไม่หกเลอะเทอะ
- รินน้ำจากเหยือกได้
- ใส่รองเท้าได้เอง
- ใส่เสื้อที่ไม่มีกระดุมได้เอง
- เข้าใจการถึงรอบของตัวเอง เช่น การเข้าคิว
- รู้จังหวะของเสียงเพลงและทำตามจังหวะต่าง ๆ ได้

อายุ 3 ปีครึ่ง

พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว

- ยืนขาเดียวได้ 2 วินาที
- เดินบนกระดานแผ่นเดียวได้
- วาดมุมแหลมได้

พฤติกรรมด้านการปรับตัว

- ทำตามแบบวางก้อนไม้เป็นรูปสะพาน
- รู้รูปเหลี่ยมต่าง ๆ ซึ่งเหมือนแบบได้ 6 รูป
- พูดยตามตัวเลขได้ 3 คำ
- รู้ความแตกต่างเรื่องน้ำหนัก

พฤติกรรมด้านภาษา

- บอกชื่อสิ่งของในภาพที่ดูได้ถูกต้อง
- ทำตามท่าทางต่าง ๆ ที่กำหนดให้ถูกต้อง 9 ท่า
- ตอบคำถามที่ให้ได้ถูก 2 ข้อ
- รู้จักคำพบพบตั้งแต่ 3 คำขึ้นไป

พฤติกรรมด้านส่วนตัวและสังคม

- ล้างหน้า ล้างมือได้เอง
- เล่นเลียนแบบสมมุติ และรู้ว่าเป็นการแสดง

อายุ 4 ปี

พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว

- เดินสลับเท้าขึ้นลงบันไดโดยไม่ต้องเกาะ
- กระโดดขาเดียวได้ชั่วขณะ
- วิ่ง ยืน หรือกระโดดข้ามแผ่นไม้ได้
- ขว้างลูกบอลโดยยกมือสูง
- ยืนขาเดียวได้นาน 4-8 วินาที
- เดินบนกระดานกว้าง 6 เซนติเมตร ได้โดยเท้าแตะพื้น 1 ครั้ง
- หยิบลูกกวาดจากขวด 10 เม็ด ได้โดยใช้เวลา 25 วินาที

พฤติกรรมด้านการปรับตัว

- เลียนแบบวางก้อนไม้เป็นรูปประตู่
- วาดรูปคนมีส่วนสำคัญ 2 ส่วน
- วาดรูปกากบาท
- เติมต่อภาพที่ไม่สมบูรณ์ได้ 3 แห่ง
- พับกระดาษได้ 3 ทบ (ตามแบบ)
- พูดยตามประโยคที่มี 12-13 คำพูด
- หาส่วนที่หายไปได้ถูก 1 แห่ง
- นับของได้จำนวน 3

พฤติกรรมด้านภาษา

- ทำตามท่าที่บอกให้ได้ 13 ท่า
- รู้จักสี บอกชื่อสีได้ถูกต้องตามเวลาอย่างน้อย 1 สี
- รู้จักและเข้าใจความหมายของคำพูดที่บอกทิศทาง เช่น ใต้ ใน ข้างหลัง ข้างหน้า

พฤติกรรมด้านส่วนตัวและสังคม

- ล้างหน้า ล้างมือ และแปรงฟันได้เอง
- ใส่เสื้อผ้า และถอดได้เอง เฉพาะชั้นนอก

อายุ 4 ปีครึ่ง

พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว-

- กระโดดขาเดียวได้
- พุดชัดเจน
- วาดภาพมุมแหลมซ้อนกันได้

พฤติกรรมด้านการปรับตัว

- ต่อก่อนไม้ทำรูปประตูดตามแบบ
- วาดรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสตามแบบได้
- บอกภาพเหมือนแบบต่าง ๆ ได้ถูก 9 ภาพ
- วาดวงกลมได้ถูก 3 ขนาด
- นับได้ถึงจำนวน 4
- ต่อกภาพคนที่ไม่สมบูรณ์ได้ 5 แห่ง
- พุดตัวเลขตามได้ 4 ตัว

พฤติกรรมด้านภาษา

- ทำท่าทางได้ถูกต้องตามที่กำหนดได้ 14 ท่า
- บอกลักษณะการใช้สิ่งของต่าง ๆ ได้ถูก 4 ชนิด

พฤติกรรมด้านส่วนตัวและสังคม

- เล่นกีฬาแบบเพื่อผันทัด
- พุดจาแบบผู้ใหญ่วะวิจารณ์คนอื่น
- แสดงออกในท่าทางแบบเล่นละคร

อายุ 5 ปี

พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว

- กระโดดสลับเท้าได้
- ยืนขาเดียวได้นาน 8 วินาที
- เดินบนกระดานกว้าง 6 เซนติเมตร โดยไม่ตกลง
- หยิบลูกกวาดเม็ดเล็ก ๆ ใส่ขวดที่ละเม็ด 10 เม็ดในเวลา 20 วินาที

พฤติกรรมด้านการปรับตัว

- ต่อก่อนไม่ทำขัณฑ์นใดได้ 2 ขัณฑ์
- วาดรูปคนมีส่วนของร่างกายครบถ้วน
- วาดรูปสามเหลี่ยมเหมือนแบบ
- ต่เติมรูปคนที่ไม่สมบูรณ์ได้ 7 แห่ง
- นับเลขและสิ่งของได้ถูกต้องถึงจำนวน 10
- บอกนี้หนักว่าหนักเบากว่ากันได้ถูกต้อง 4 อย่าง (ในจำนวน 5 อย่าง อาจผิด 1 อย่าง)

พฤติกรรมด้านภาษา

- รู้จักเหรียญสลึง เหรียญ 50 สตางค์ และเหรียญ 5 บาท
- รู้จักสีทุกสี
- อธิบายภาพและวิจารณ์ภาพเพิ่มเติมได้
- ตอบคำถามที่กำหนดถูก 2 ข้อ
- ทำตามคำสั่งที่กำหนดให้ 3 อย่าง

พฤติกรรมด้านส่วนตัวและสังคม

- แต่งตัวและถอดเสื้อผ้าเองโดยไม่ต้องช่วยเหลือ
- เวลาพูดคุย จะถามความหมายของคำต่าง ๆ
- เวลาเล่นจะแต่งตัวใช้เสื้อผ้าผู้ใหญ่

อายุ 6 ปี

พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว

- กระโดดจากพื้นรอยาซึบลายเท้าได้สูง 12 นิ้ว
- เล่นบอล โยนแบบเตี๊ยก
- ยืนขาเดียว ปิดตาได้ชั่วขณะ
- เดินบนกระดานกว้าง 4 เซนติเมตรได้
- วาดรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนได้ตามแบบ

พฤติกรรมด้านการปรับตัว

- ต่อก่อนไม้ทำขั้นบันไดได้ 3 ขั้น
- วาดรูปคน มีส่วนคอ มือ และใส่เสื้อผ้า
- วาดรูปคนท้าวมีส่วนกว้างยาวแบบ 2 มิติ
- ต่อเติมรูปคนที่ไม่สมบูรณ์ได้ 9 แห่ง
- บอกความหนัก เบา ของวัตถุได้ถูกต้อง 5 อย่าง
- คิดเลขนับมือใช้มือเดียวได้

พฤติกรรมด้านภาษา

- ตอบคำถามในแบบทดสอบของ Stanford Binet ได้

พฤติกรรมด้านส่วนตัวและสังคม

- แต่งตัว ผูกเชือกรองเท้าได้ถูก
- รู้จักเวลา เข้า สาย ป้าย เย็น และกลางคืน
- รู้จักซ้ายขวา
- นับเลขและคิดเลขได้ถึงจำนวน 30

กีเซล และเพื่อนร่วมงาน แสดงถึงความเชื่อมั่น 3 ประการ คือ

1. พัฒนาการเป็นผลผลิตขององค์ประกอบทางพันธุกรรม
2. มีการสลับเปลี่ยนอย่างมีระบบปีที่ดีและเลวในการเจริญเติบโตของเด็ก
3. มีความสัมพันธ์อย่างเด่นชัดระหว่างรูปแบบทางกายของเด็กและบุคลิกภาพ

ความสำคัญของพันธุกรรม

กีเซลให้ทัศนะว่า การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของเด็กและพฤติกรรมเป็นผลมาจากพันธุกรรม ยีนเป็นตัวกำหนดตารางรายการ ซึ่งจะปรากฏลักษณะออกมาในระยะ 20 ปีแรกของชีวิต และสิ่งแวดล้อมทางสังคมและกายภาพ มีผลต่อลักษณะของเด็กเพียงเล็กน้อย

วัฏจักรของพฤติกรรม

กีเซลและเพื่อนร่วมงานเชื่อว่า แต่ละปีของพัฒนาการมีทั้งปีที่ดีและปีที่เลวหมุนเวียนเป็นวัฏจักร ซึ่งจะปรากฏขึ้นในเด็กทุกคนหรือเกือบทุกคน ขั้นที่เรียกว่าดีนั้น ราชกับเด็กปีที่เด็กดูเหมือนจะปรับตัวได้ดี ทั้งภายในตัวเขาและกับเพื่อน ขั้นที่เรียกว่าเลว ราชกับปีที่เด็กไม่มีความสุข และสับสนทั้งภายในตัวเองและสิ่งแวดล้อมทางสังคมและกายภาพ วัฏจักรเหล่านี้เรียกว่า "การสลับกันของขั้นของความสมดุลและความไม่สมดุล"

ความแตกต่างระหว่างบุคคล

กีเซลใช้ทฤษฎีของ วิลเลียม เชลดอน (William Sheldon) ซึ่งเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบของร่างกาย (Somatotypes) พิจารณาความแตกต่างของบุคลิกภาพระหว่างเด็ก ซึ่งรูปแบบของร่างกายมี 3 แบบ คือ Endomorph, Mesomorph และ Ectomorph เด็กจะมีบุคลิกภาพตามรูปแบบของร่างกายของตนที่ได้มาโดยพันธุกรรมรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งงาน 3 รูปแบบดังกล่าว

งานวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

ระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดากับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

งานวิจัยในประเทศ

อนุสิฐ รัชตะศิลาปิน (2516 : 26 - 31) ได้ศึกษานักเรียนประถมศึกษา อายุ 7-15 ปี จำนวน 152 คน กลุ่มแรกมีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ กลุ่มที่สองมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง วิชาการชั่งน้ำหนักและวัดความสูง เพื่อหาภาวะการขาดสารอาหาร ผลการศึกษาพบว่า ภาวะโภชนาการของเด็กกลุ่มที่สองดีกว่าเด็กกลุ่มแรกอย่างเห็นได้ชัด

วิณี ชิดเชิดวงศ์ (2521 : 122) เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีระดับการศึกษาและสถานภาพเศรษฐกิจต่างกัน การเจริญเติบโต (ดูจากน้ำหนักและส่วนสูง) จะต่างกัน

เฉลิมพล ต้นสกุล (2521 : 63) ได้ศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาและการแก้ปัญหา เฉพาะหน้าของเด็กวัยก่อนเรียนในเขตการศึกษา 3 พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง จะมีระดับสติปัญญา และความสามารถในการแก้ปัญหา เฉพาะหน้าสูงกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ

อุไรวรรณ พงษ์เหมือน (2521 : 74) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญากับดัชนีภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียนในสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันในกรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษาสูง มีดัชนีภาวะโภชนาการ (โดยการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงเป็นเครื่องชี้บ่งภาวะโภชนาการ) ดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษานกลางและต่ำ และเด็กที่มีภาวะโภชนาการดีจะมีเชาวน์ปัญญาสูงกว่าเด็กที่มีภาวะโภชนาการไม่ดี

งานวิจัยในประเทศ

สคาร์ท (Scarth. 1973 : 524) ได้ศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความพร้อมของเด็กอนุบาล พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจเป็นตัวทำนายความพร้อมของเด็ก

วิกเตอร์ (Victor. 1977 : Abstracts) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเกี่ยวกับเชื้อชาติฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษาของครอบครัว ขนาดของครอบครัว ความหนาแน่นของที่อยู่อาศัย ตลอดจนการได้มีคู่กันโรคกับระดับสุขภาพของเด็กวัยก่อนเรียนในสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบทางฐานะทางเศรษฐกิจและระดับการศึกษาของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับระดับสุขภาพและความเจ็บป่วยของเด็ก

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจของบิดามารดา มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก เช่น ด้านร่างกายรวมถึงความพร้อมของเด็ก และด้านสติปัญญา เป็นต้น เด็กที่บิดามารดามีระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง จะมีพัฒนาการด้านดังกล่าวดีกว่าเด็กที่บิดามารดามีระดับการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ ทั้งนี้เป็นเพราะเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี รายได้สูง และมีการศึกษาดี ย่อมจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก อาหาร ของเล่นที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางกายและทางสมองได้อย่างดี (น้อมฤดี จงพุกะ และคนอื่น ๆ. 2518 : 69) เมื่อร่างกายเจริญเติบโตแข็งแรงปกติดี จะทำให้เด็กมีอารมณ์แจ่มใส ร่าเริง และสามารถเข้ากลุ่มสังคมได้เป็นอย่างดีตามมา ซึ่งเป็นการพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมของเด็ก

สถานภาพการทำงานของมารดากับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

งานวิจัยในประเทศ

วิณี ชิดเชิดวงศ์ (2521 : 54 - 55) เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าการเจริญเติบโตของเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีสถานภาพการทำงานนอก

บ้านไม่แตกต่างจากเด็กที่บิดามารดามีสถานภาพการทำงานในบ้าน ทั้งนี้เพราะไม่ว่าบิดามารดาจะทำงานนอกบ้านหรือในบ้าน ถ้าบิดามารดามีการศึกษาดีและเข้าใจในการทำให้การอบรมเลี้ยงดูมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างการเจริญเติบโตให้กับเด็ก ประกอบกับในชนบทถึงแม้บิดามารดาจะออกไปทำงานนอกบ้านส่วนมาก จะไม่ไกลจากบ้านมากนัก มีโอกาสได้พบปะลูกได้วันแต่ละวัน

เฉลิมพล ต้นสกุล (2521 : 74 - 75) ได้ศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กวัยก่อนเรียนในเขตการศึกษาที่ 3 พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย มีสติปัญญาสูงกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพ รับราชการ และรับจ้างตามลำดับ จะเห็นว่าอาชีพค้าขายในชนบทหรือต่างจังหวัดนั้นส่วนมากจะทำการค้าขายในตัวเมือง ซึ่งจะต้องออกจากบ้านตั้งแต่เช้ามืดและกลับค่ำทุกวัน จึงเป็นการทำงานนอกบ้าน อาชีพรับราชการมีเวลาทำงานที่แน่นอนคือวันละ 8 ชั่วโมง และสัปดาห์ละ 5 วัน ส่วนอาชีพรับจ้างนั้น เวลาทำงานไม่แน่นอนแล้วแต่ปริมาณของงาน มีงานก็ทำ ไม่มีก็ไม่ทำ ซึ่งส่วนมากจะมีงานน้อย จึงจัดได้ว่าสองอาชีพหลังเป็นการทำงานในบ้าน

วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ (2526 : 125) ศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางร่างกาย และความพร้อมทางการเรียนของเด็กวัยก่อนเรียนในกรุงเทพฯ พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาประกอบอาชีพมีความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษา การคิด และการแสดงออกมากกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาไม่ได้ประกอบอาชีพ

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในต่างประเทศ ได้มีการศึกษาถึงผลกระทบจากการทำงานนอกบ้านของมารดาที่มีต่อพัฒนาการของบุตร ดังเช่น ในปี ค.ศ.1982 ได้มีการอ้างหลักฐานที่บ่งว่าการทำงานนอกบ้านของมารดามีแนวโน้มที่จะมีผลดีต่อบุตรสาวแต่อาจมีผลลบต่อบุตรชาย และผลงานการศึกษาหลายชิ้น ยังชี้ให้เห็นว่าบุตรสาวจากครอบครัวที่มารดาทำงานนอกบ้านมีแนวโน้มที่จะนิยมชมชอบมารดามากขึ้น มีความคิดรวบยอดทางที่ดีขึ้นต่อบทบาทของเพศหญิง และมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ที่มีความอิสระ (นันทา แทนธานี, 2534 : 45 ; อ้างอิงมาจาก Bronfenbrenner, 1982)

จากงานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศ จะเห็นว่าส่วนมากแล้วเด็กที่มารดาออกไปทำงานนอกบ้านจะมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีกว่าเด็กที่มารดาทำงานในบ้านหรือไม่ได้ทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพอารมณ์และความเอาใจใส่ของมารดาเป็นสำคัญ ดังที่ผน แสงสิงแก้ว (2510 : 6) ได้กล่าวว่า มารดาที่อยู่กับบ้านตลอดเวลา มักหงุดหงิดและทำโทษบุตร ส่วนมารดาที่ออกไปทำงานนอกบ้านจะมีอารมณ์มั่นคงและทำโทษบุตรน้อยหรือไม่ทำโทษเลยซึ่งมีผลต่อจิตใจของบุตร

จำนวนบุตรกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

งานวิจัยในประเทศ

วิณี ชิดเชิดวงศ์ (2521 : 112) ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนจากครอบครัวที่บิดามารดามีขนาดครอบครัวที่ต่างกัน จะมีการเจริญเติบโตแตกต่างกัน

ทวี สุรเมธี (2521 : 63) ได้ศึกษาความพร้อมในการอ่านของเด็กวัยก่อนเรียนในจังหวัดชุมพร พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มีพี่น้องจำนวน 1-2 คน มีความพร้อมในการอ่านสูงสุด เด็กวัยก่อนเรียนที่มีจำนวนพี่น้อง 3-4 คน มีความพร้อมรองลงมา ส่วนเด็กวัยก่อนเรียนที่มีจำนวนพี่น้องมากกว่า 4 คน จะมีความพร้อมต่ำสุด

วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ (2526 : 127) ศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางร่างกายและความพร้อมทางการเรียนของเด็กวัยก่อนเรียนในกรุงเทพฯ พบว่า จำนวนบุตรเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางความพร้อมแบบรวมและแบบแยกด้าน คือ ด้านความรู้ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส และความสามารถในการเลียนแบบ กล่าวคือ เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีบุตร 1 คน และ 2 คน มีความพร้อมทั้ง 3 ด้านดังกล่าวใกล้เคียงกัน แต่มากกว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีบุตร 3 คนหรือมากกว่า

งานวิจัยในประเทศ

วัลคروف และเบลล์ (Waldrop and Bell. 1964 : 225) ศึกษาเด็กอนุบาลจำนวน 44 คน ผู้มาจากครอบครัวที่มีบุตรตั้งแต่ 2-8 คน ผลปรากฏว่า จำนวนบุตรในครอบครัวมีมากขึ้นเท่าไร เด็กอายุ 2 ขวบครึ่ง จะได้รับการดูแลใกล้ชิดกับมารดาน้อยลงเท่านั้น ซึ่ง มีผลต่อพัฒนาการของเด็ก

จากงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นว่าขนาดของครอบครัวหรือจำนวนบุตรมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก เช่น พัฒนาการด้านร่างกาย คือ ความเจริญเติบโตและความพร้อมของเด็ก ด้านสติปัญญา และการปรับตัว เป็นต้น เด็กที่บิดามารดามีขนาดครอบครัวเล็ก หรือจำนวนบุตรน้อย มีโอกาสพัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้ดีกว่าเด็กที่บิดามารดามีขนาดครอบครัวใหญ่ หรือจำนวนบุตรมาก ดังเช่นที่ ฟูย โรจนะบุรานนท์ (2519 : 54) ได้ให้ความเห็นว่า ขนาดของครอบครัวหรือจำนวนสมาชิกในครอบครัวมีผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของอาหารที่คนในครอบครัวกิน ถ้าครอบครัวใดมีสมาชิกในครอบครัวมากขึ้น คุณภาพของอาหารจะลดลงเป็นผลกระทบถึงสุขภาพ และการเจริญเติบโตของสมาชิกในครอบครัว

นอกจากนี้บิดามารดาที่มีครอบครัวขนาดเล็กมีโอกาสดำเนินชีวิตบุตร หูดยุติรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนชี้แนะสิ่งต่าง ๆ รอบตัวบุตรให้เข้าใจ เกิดความรู้ได้มากกว่าบิดามารดาที่มีครอบครัวขนาดใหญ่

การอบรมเลี้ยงดูแบบไร้เหตุผลกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

งานวิจัยในประเทศ

เฉลิมพล ต้นสกุล (2521 : 112) ได้ศึกษาพัฒนาการทางสติปัญญาและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กวัยก่อนเรียนในเขตการศึกษา 3 พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูแบบไร้เหตุผล มีสติปัญญาสูงกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูแบบส่อปละละเลยและแบบเข้มงวด

อุบลรัตน์ ภิทธิโกสุม (2523 : 59) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความซื่อสัตย์ของเด็กไทย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลกับความซื่อสัตย์ มีความสัมพันธ์กันทางบวก

ทิพวรรณ กิติวิบูลย์ (2522 : 95) ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยก่อนเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมาก มีคะแนนการตัดสินใจทางจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่มีลักษณะตรงกันข้าม และการเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจทางจริยธรรม

ภกศล มีคุณ (2524 : 47 - 48) พบว่า ผู้ที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากเป็นผู้ที่มีคะแนนความเข้าใจเหตุผลเกี่ยวกับความยุติธรรมสูงกว่าผู้ที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลน้อย

งานวิจัยในประเทศ

การวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัย

จากเอกสารงานวิจัยข้างต้น เห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมีผลต่อพัฒนาการของเด็กมาก เช่น ปิตามารดาที่เลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมาก จะทำให้นุตรมีพัฒนาทางสติปัญญาสูงกว่าบุตรที่ปิตามารดาเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน หรือการเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลน้อยหรือไร้เหตุผล มีแต่กฎระเบียบนั่นเอง

ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกของมารดากับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

สำหรับการวิจัยเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกของมารดากับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนนั้น ยังไม่มีผู้ใดวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ แต่ผู้วิจัยมีความเห็นว่า จากเอกสารการวิจัยเกี่ยวกับมารดาที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมีพฤติกรรมด้านสุขภาพดีกว่ามารดาที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนที่กล่าวไว้ตอนต้นนั้น น่าจะทำให้มารดาที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน มีพฤติกรรมการบริโภคซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมด้านสุขภาพดี

กว่ามารดาที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กดีกว่าด้วย เพราะวามารดามีพฤติกรรมการบริโภคเช่นไรก็จะให้บุตรบริโภคเช่นเดียวกับตน และจะอบรมให้เด็กมีนิสัยในการบริโภคเหมือนตนด้วย ทำให้เด็กที่มารดาที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนได้รับอาหารดีกว่าเด็กที่มารดาที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน ซึ่งจะทำให้มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีกว่าในที่สุด

สรุปจากเอกสารงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดได้ว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาสูง สถานภาพทางเศรษฐกิจสูง มีสถานภาพการทำงานนอกบ้าน ขนาดครอบครัวเล็ก หรือจำนวนบุตรน้อย มีความเชื่ออำนาจภายในตนและอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก จะมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาต่ำ สถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ มีสถานภาพการทำงานในบ้าน ขนาดครอบครัวใหญ่ หรือจำนวนบุตรมาก มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน และอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้อาหารของมารดา ลักษณะนิสัยในการบริโภค และพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

ภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียน หมายถึง ภาวะความสมบูรณ์ของร่างกายอันเป็นผลมาจากอาหารที่บริโภค ประเมินโดยการชั่งน้ำหนักและการวัดส่วนสูง แล้วเปรียบเทียบกับน้ำหนักตามอายุ และส่วนสูงตามอายุ ตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งภาวะโภชนาที่ดีหรือไม่ดีของเด็กวัยก่อนเรียนแสดงให้เห็นทางด้านน้ำหนักตัวและความสูงตามอายุเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่ อันเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายว่าเป็นปกติหรือไม่ ถ้าเด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกายดี ทำให้สมองเจริญเติบโตเป็นปกติดี ซึ่งมีผลถึงพัฒนาการทางด้านสติปัญญา และเมื่อร่างกายเจริญเติบโตเป็นปกติทำให้มีสุขภาพดี มีผลต่ออารมณ์ของเด็ก เด็กจะมีอารมณ์แจ่มใส ร่าเริง สามารถเข้ากลุ่มสังคมได้เป็นอย่างดี เป็นการพัฒนาการทางด้านอารมณ์-สังคมของเด็ก ตรงกันข้ามถ้าเด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกายไม่ดีอันเป็นผลมาจากภาวะโภชนาการที่ไม่ดีก็จะทำให้พัฒนาการทางด้านอื่นไม่ดีไปด้วย

จะเห็นว่าภาวะโภชนาการมีผลต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กจะมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ดีหรือไม่ดี เป็นไปตามปกติหรือไม่ขึ้นอยู่กับภาวะโภชนาการของเด็กดีหรือไม่ดี เพราะโภชนาการเป็นปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของบุคคล ดังที่ ประมวล ดิลลินสัน (2519 : 50) กล่าวว่า บุคคลใดได้รับโภชนาการที่ดีและถูกต้องมากเพียงใด การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของบุคคลนั้นย่อมจะดีมากเพียงนั้น ทั้งนี้ เพราะ "โภชนาการที่ดีย่อมเป็นรางวัลอย่างงามเสมอ"

การที่เด็กจะมีภาวะโภชนาการที่ดีหรือไม่ดีนั้น ปัจจัยที่มีผลโดยตรงคือ ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กและพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาแก่เด็กนั้นดีหรือไม่ดี ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ซึ่งจะทำให้เด็กได้รับอาหารที่ดีไม่ดียหรือถูกต้องไม่ถูกต้องด้วย อันมีผลต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

1. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้อาหารของมารดากับลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน

งานวิจัย

จริยวัตร คมพัทธ์ และคนอื่น ๆ (2526 : 57) ได้ศึกษาภาวะโภชนาการและบริโภคนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียน เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ พบว่า บริโภคนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคของครอบครัว บิดามารดาของกลุ่มตัวอย่างไม่รับประทานอาหารที่เด็กไม่รับประทานด้วย และเด็กเลือกรับประทานแต่อาหารที่ชอบ เลือกรับประทานเฉพาะอย่างซ้ำ ๆ กัน ปฏิเสธอาหารที่แม่เห็นว่าควรรับประทานและมีประโยชน์ อาหารที่เป็นปัญหาสำหรับเด็กมากคือ ผักบางชนิด บางคนไม่ยอมรับประทานผักทุกชนิดเพราะไม่ชอบกลิ่นและรส ปัญหารองลงมาคือ เนื้อสัตว์ เช่น ไม่ยอมรับประทานปลา เนื้อวัว ไข่แดง เครื่องในสัตว์และผลไม้บางชนิด นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กถูกบังคับให้รับประทานอาหารร้อยละ 13.4

จะเห็นว่าลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมการให้อาหารของบิดามารดามาก บิดามารดามีลักษณะนิสัยในการบริโภคอย่างไร (เช่น ไม่รับประทานอาหารบางชนิด) ก็จะถ่ายทอดของคนรับประทานเช่นเดียวกับตนหรือคล้ายคลึงกับตน ตลอดจนอบรมสั่งสอนหรือแม้กระทั่งบังคับให้บุตรของตนรับประทานหรือไม่รับประทานอาหารอะไร รับประทานอย่างไร ซึ่งเด็กจะฝังใจจดจำเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวต่อไป

2. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

ดังที่กล่าวข้างต้นแล้วว่า ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กมีผลโดยตรงต่อภาวะโภชนาการของเด็ก เด็กที่บริโภคอาหารดีถูกต้องก็จะมีภาวะโภชนาการที่ดี ตรงกันข้ามเด็กที่บริโภคอาหารไม่ดีหรือไม่ถูกต้องก็จะมีภาวะโภชนาการที่ไม่ดี ภาวะโภชนาการที่ดีและไม่ดีของเด็กนี้มีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กอย่างมาก กล่าวคือ เด็กที่มีภาวะโภชนาการดี การเจริญเติบโตทางร่างกายเป็นปกติทุกระบบ สมองพัฒนาการไปตามที่ควรจะเป็นซึ่งมีผลต่อสติปัญญา และเมื่อร่างกายเจริญเติบโตปกติสุขภาพแข็งแรงก็ทำให้มีอารมณ์แจ่มใส เข้าร่วมกลุ่มสังคมได้ดี เป็นการพัฒนาการทางด้านอารมณ์-สังคมของเด็ก ตรงกันข้ามถ้าเด็กมีภาวะโภชนาการที่ไม่ดี พัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของเด็กจะไม่ดี ไม่เป็นไปตามสมควรแก่วัย

งานวิจัย

โรสกา ญาณภีรต์ (2527 : 61) ได้ศึกษาภาวะโภชนาการของเด็กวัยเรียนในอำเภอ รอกสาร์อง จังหวัดลพบุรี โดยศึกษาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีอายุ 7-14 ปี จำนวน 240 คน รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ซึ่งนัก วัตถุประสงค์และสังเกตอาการภายนอกร่างกาย พบว่า บริโภคนิสัยของเด็กวัยเรียนกับภาวะโภชนาการของเด็กวัยเรียนไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ยุพิน ตรีรส (2529 : 53) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการกับความรู้ ความเชื่อ และบริโภคนิสัย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ภาวะโภชนาการไม่มีความสัมพันธ์กับบริโภคนิสัย

ชูจันทร์ จันทรมา (2529 : 65) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติ ในการรับประทานอาหารและภาวะโภชนาการของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามและวัด ภาวะโภชนาการของนักเรียนด้วยวิธี แอนโทรโปเมตริก เมสเชอร์เมนต์ (Antropometric Measurement) พบว่า การปฏิบัติในการรับประทานอาหารในข้อการรับประทานอาหารอย่างน้อยวันละ 3 มื้อ การรับประทานไข่ลวก การดื่มนมสม เนื้อมั่วเหลืองวันละ 3-4 แก้ว และการ ดื่มน้ำอัดลมวันละ 1 แก้ว มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของนักเรียน

ศูนย์ มูนิบภา (2531 : 48) ทำการวิจัยพฤติกรรมการกินของเด็กวัยเรียน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยการใช้การสัมภาษณ์และแบบบันทึกอาหารที่บริโภค 3 วัน พบว่า พฤติกรรมการกินมีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการ

นันทิยา เกติวิชัย (2523 : 72) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบริโภคนิสัยกับภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนร้อยละ 42.25 มีบริโภคนิสัยดีมาก ร้อยละ 97.00 มีบริโภคนิสัยที่ปฏิบัติถูกต้องมากที่สุด ร้อยละ 40.50 มีบริโภคนิสัยที่ปฏิบัติถูกต้องน้อยที่สุด ร้อยละ 72.00 มีภาวะโภชนาการดีมาก และบริโภคนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียน มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการ

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ส่วนมากแล้วลักษณะนิสัยในการบริโภคหรือบริโภคนิสัยของเด็กมีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของเด็ก ซึ่งภาวะโภชนาการส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก เพราะโภชนาการเป็นปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการของบุคคล ฉะนั้นเด็กจะมีพัฒนาการดีหรือไม่ดี จึงขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กที่ดีหรือไม่ดี

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้อาหารของมารดากับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

จากที่กล่าวข้างต้นแล้วว่า พฤติกรรมการให้อาหารแก่บุตรของมารดามีผลโดยตรงต่อภาวะโภชนาการของบุตร มารดาที่ให้อาหารแก่บุตรได้ถูกต้องตามหลักโภชนาการตามวัยของบุตร ทั้งปริมาณและคุณค่าของอาหาร ตลอดจนถูกสุขอนามัยและเป็นไปตามเวลาแล้วบุตรย่อมจะมีภาวะโภชนาการที่ดี ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของบุตรให้ดีขึ้น ตรงกันข้ามถ้ามารดามีพฤติกรรมการให้อาหารแก่บุตรไม่ถูกต้องดังกล่าวก่อน บุตรก็จะมีภาวะโภชนาการที่ไม่ดีซึ่งมีผลต่อพัฒนาการของบุตรไม่ดีไม่เป็นไปตามวัยที่ควรจะเป็นไปด้วย

ความสัมพันธ์ของการให้อาหารเด็กกับภาวะโภชนาการเด็ก นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญไม่ว่าจะเป็นเรื่องชนิดของนมหรือการเตรียมนมผสม เพราะมารดาขาดความรู้เรื่องวิธีใช้สัดส่วน การทำความสะอาดอุปกรณ์เมื่อเตรียมนมให้บุตร พฤติกรรมเหล่านี้เป็นสาเหตุทำให้เกิดโรคท้องเสีย

เรื้อรัง โรคติดเชื้อ นำไปสู่การเกิดโรคขาดสารอาหารในที่สุด (โกรสทิธี ตันติศิรินทร์. 2522 : 199) นอกจากนี้ ยุบลวรรณ ประมวลรัฐการ (2530 : 39) ยังได้กล่าวว่า ในชนบทที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำและแหล่งชุมชนแออัด ปัญหาที่พบคือ การให้อาหารแก่ทารกยังไม่ถูกต้อง เพราะขาดความรู้ทางโภชนาการในเรื่องการให้อาหารเสริม เป็นผลให้ทารกและเด็กวัยก่อนเรียนมีอาการของโรคขาดสารอาหารจำนวนมาก

งานวิจัย

นวลจันทร์ แก้วทับทิม (2518 : 61) ทำการวิจัยการสังคมสงเคราะห์กับการขาดอาหารในเด็ก ศึกษาเฉพาะโรงพยาบาลศิริราช จุฬาลงกรณ์และรามาริบัติ โดยการสัมภาษณ์มารดาของเด็กที่ป่วยด้วยโรคขาดสารอาหาร พบว่า เด็กได้รับการเลี้ยงดูด้วยนมแม่เพียงร้อยละ 16.6 แต่ถูกเลี้ยงด้วยนมชั้หวานถึงร้อยละ 53.4 นมชั้หวานมีคุณค่าทางอาหารไม่เพียงพอ ทำให้เด็กขาดสารอาหารได้

อุทัย พิศาลบุตร (อ้างอิงมาจากวิจิตร เทพบริรักษ์. 2519 : 49) ได้ทำการสำรวจและรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนชนบท และทำการสำรวจผู้ใหญ่มากตามหมู่บ้านในชนบทต่าง ๆ ของประเทศไทย และหมู่บ้านบางชั้น มินบุรี ในปี พ.ศ.2492 พบว่า ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักและส่วนสูงในชนบทต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในกรุงเทพฯ ที่เป็นเช่นนี้เพราะพัฒนาการทางร่างกายของเด็กในชนบทช้ากว่าเด็กในกรุงเทพฯ และที่มีความแตกต่างกันในแต่ละเขตนั้นเพราะมีความแตกต่างกันในภาวะโภชนาการของแต่ละเขต

สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2521 : 61 - 63) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการให้อาหารเด็กกับภาวะโภชนาการ พบว่า การให้อาหารเด็กมีความสัมพันธ์อย่างมากและก่อให้เกิดปัญหาทางด้านโภชนาการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องชนิดของนมหรือการเตรียมนมเพื่อให้อาหารแก่เด็ก เพราะการใช้นมผสมนั้นหากมารดาขาดความรู้ในเรื่องการใช้นมและการทำความสะอาดอุปกรณ์ให้สะอาดพอในการเตรียมนม อาจจะทำให้เกิดโรคท้องเสียเรื้อรัง เกิดการติดเชื้อและทำให้เกิดภาวะทุโภชนาการในที่สุด

สุจิตรา เทพไชย (2526 : 73) ได้ศึกษาภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียนหมู่ 2 ตำบลท่ายาง อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีการกระจายของคาร์โบไฮเดรต

อยู่ปริมาณไม่สูงนัก แต่ได้รับโปรตีนในอัตราส่วนต่ำกว่าที่ร่างกายต้องการ และไขมันในอัตราส่วนที่สูงกว่าค่าที่แนะนำ ส่วนแคลเซียมได้รับต่ำ ซึ่งเมื่อนำการได้รับสารอาหารไปเปรียบเทียบกับภาวะโภชนาการโดยประเมินจากน้ำหนักตามอายุ พบว่า มีภาวะทุโภชนาการถึงร้อยละ 40.00 และเมื่อประเมินจากส่วนสูงตามอายุ มีภาวะทุโภชนาการถึงร้อยละ 62.22 ซึ่งคาดว่าเกิดจากการขาดสารอาหารเป็นเวลานานตั้งแต่วัยทารก โดยการได้รับอาหารไม่ถูกต้องทั้งด้านคุณภาพ ปริมาณ และความเหมาะสมกับวัย

สุกัญญา วิทยุวิทยะกุล (2527 : 68) ศึกษาความสัมพันธ์ของฤดูกาลกับการขาดโปรตีนและพลังงานในเด็กวัยก่อนเรียน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี พบว่า ทารกส่วนใหญ่จะได้รับอาหารประเภทข้าวและกล้วยครูดเร็วเกินไป และอาหารประเภทเนื้อสัตว์ช้าเกินไป ทำให้อาหารเสริมถูกต้องตามวัยเป็นส่วนน้อย และเมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่ได้รับอาหารที่เหมาะสมกับอายุ สรุปได้ว่า ภาวะโภชนาการมีความสัมพันธ์กับการให้อาหาร

จินตนา พยางอารี (2528 : 46) ได้ศึกษาพฤติกรรมการกินของคนไทยภาคเหนือตอนล่าง พบว่า แม่ขาดความรู้ ทักษะแม่จำกัดอาหารที่มีประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของลูก

ยงยุทธ ขจรผดุงกิตติ (2528 : 40) ได้ประเมินผลกิจกรรมโภชนาการในงานสาธารณสุขมูลฐานในระดับครอบครัว ที่จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า มารดามักบีบให้นมเหลือทิ้ง เพราะเชื่อว่าจะไม่เหมาะกับทารก และเชื่อว่าผู้มีน้ำหนักมาตรฐานจะไม่อ้วนสมบูรณ์ ทำกับผู้มีน้ำหนักปกติ และเด็กเล็กไม่ควรกินไข่ เพราะทำให้ฟันผุ

ธรา วิริยะพานิช (2529 : 181) ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการกินของคนไทยภาคอีสานตอนล่าง กลุ่มเป้าหมายคือหญิงมีครรภ์ หญิงให้นมบุตร ทารก และเด็กวัยก่อนเรียน พบว่า การปฏิบัติเกี่ยวกับการให้อาหารของแม่ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับภาวะโภชนาการของลูกคนสุดท้าย

อัญชลี สุคนธราช (2531 : 75) ได้ศึกษาพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มารดาที่มีพฤติกรรมการให้อาหารดี มีบุตรที่มีน้ำหนักและส่วนสูง สูงกว่าบุตรของมารดาที่มีพฤติกรรมการให้อาหารปานกลางและต่ำ

วิรัตน์ แสงจันทร์ (2532 : 74) ได้ศึกษาพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของทารกและเด็กอายุ 1-3 ปี ในแหล่งก่อสร้าง เขตกทม. พบว่า ในกลุ่มเด็กที่มีภาวะโภชนาการดี มารดามีคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารสูงกว่าในเด็กกลุ่มที่มีภาวะทุโภชนาการระดับ 1 และระดับ 2 ตามลำดับ นั่นคือ มารดาที่มีพฤติกรรมการให้อาหารถูกต้อง ส่งผลให้บุตรมีภาวะโภชนาการดีกว่ามารดาที่มีพฤติกรรมการให้อาหารไม่ถูกต้อง

บีฮาร์ (Behar. 1968) ได้วิจัยการเกิดภาวะทุโภชนาการในเด็กวัยก่อนเรียนของประเทศกำลังพัฒนา ได้สรุปว่า การที่มารดาให้นมแก่บุตรนาน 2-3 ปี หรือมากกว่านั้น เริ่มให้อาหารบริโภติน้ำและให้ปริมาณน้อย โดยแบ่งมาจากอาหารที่เตรียมสำหรับสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว เพื่อให้เด็กเริ่มเคยชินกับรสอาหารมากกว่าต้องการเพิ่มคุณค่าอาหารให้แก่เด็กนั้น ซึ่งลักษณะการเลี้ยงดูเช่นนี้เป็นเหตุให้เกิดการขาดสารอาหารของเด็ก

คอลลิส และมากาเรท (Collis and Magaret. 1968) ได้ติดตามภาวะโภชนาการโดยการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของเด็กที่ได้รับอาหารต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของ Food and Agriculture Organization โดยติดตามนาน 10 ปี ในประเทศไนจีเรีย พบว่า การเติบโตในช่วง 6 เดือนแรกหลังคลอดเป็นปกติ เนื่องจากอยู่ในระยะให้นมมารดา แต่หลังจากนั้นซึ่งเป็นระยะหย่านมและให้อาหารอื่นแทนนม เด็กจะเจริญเติบโตช้าลง เพราะขาดโปรตีนและพลังงาน โดยเด็กจะได้รับอาหารที่มีโปรตีนต่ำลงแทนโปรตีนจากนม และยังพบว่า เด็ก ๆ ถูกห้ามไม่ให้กินไข่ เพราะจะทำให้เป็นคนไข้โรคหกลและลักขโมย

เอปไพร์ท และคนอื่น ๆ (Eppright and others. 1970) ได้ศึกษาถึงทัศนคติของมารดาทางด้านโภชนาการ พบว่า มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่ให้อาหารแก่บุตรโดยอาหารนั้นมีส่วนอาหารต่ำ จะมีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดรายการอาหาร การเตรียมอาหารที่ถูกหลักโภชนาการต่ำด้วย

กานจนานธิติ และเรย์ (Khanjanathiti and Wray. 1974) ศึกษาการขาดสารอาหารของเด็กในแหล่งเสื่อมโทรมเขตกรุงเทพฯ พบว่า มีการขาดอาหารสูงถึงร้อยละ 45.83 โดยเด็กได้รับนมข้นหวานแทนนมมารดาหรือนมผสม

ธอมป์สัน และโพลิตท์ (Thompson and Politt. 1977) ศึกษาทารกที่มีบุตรเป็นโรคติดเชื้อในระบบทางเดินอาหารในระยะให้นมมารดา พบว่า มารดาจะงดบริโภคอาหารแทบทุกชนิด รวมทั้งดื่มน้ำอาหารอื่น ๆ แก่บุตรด้วยความเชื่อว่าจะสามารถช่วยให้อาการดีขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่ปฏิบัติต่อบุตรนั้นมีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของบุตร มารดาที่มีพฤติกรรมการให้อาหารที่ไม่ถูกต้องซึ่งอาจเป็นเพราะ ขาดความรู้เรื่องโภชนาการเด็ก ยากจน หรือมีความเชื่อที่ไม่ถูกต้องจะทำให้เด็กมีภาวะโภชนาการไม่ดีหรือมีภาวะทุโภชนาการด้วย ส่วนมารดาที่มีพฤติกรรมการให้อาหารที่ถูกต้องทำให้บุตรได้รับสารอาหารที่ดีทำให้มีภาวะโภชนาการที่ดี ภาวะโภชนาการที่ดีหรือไม่ดีมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก เพราะโภชนาการเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต่อพัฒนาการ ฉะนั้นพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาจึงมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็ก

จากการศึกษาและเรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยทั้งหมดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการให้อาหารของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก คือ บิดามารดาบริโภคอาหารอย่างไร เช่น บริโภคหรือไม่บริโภคอาหารอะไร มีนิสัยในการบริโภคอย่างไร ก็จะปฏิบัติกรให้อาหารหรือมีพฤติกรรมการให้อาหารแก่บุตรของตนและอบรมสั่งสอนบุตรของตนให้มีนิสัยในการบริโภคอย่างนั้น ซึ่งเด็กจะจดจำหรือเลียนแบบจนเป็นนิสัยในการบริโภคของเด็กต่อไป เช่นเดียวกันพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กก็มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของเด็กซึ่งภาวะโภชนาการมีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ฉะนั้นพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กจึงมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็ก กล่าวคือ ถ้ามารดามีพฤติกรรมการให้อาหารที่ดีหรือถูกต้องตามวัยของเด็ก ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางเศรษฐกิจสังคม และองค์ประกอบทางจิตวิทยา และ/หรือลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กนั้นดีหรือถูกต้อง ภาวะโภชนาการของเด็กจะดีไปด้วย ตรงกันข้ามถ้าพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาไม่ดีไม่ถูกต้อง และ/หรือลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กนั้นไม่ดีหรือไม่ถูกต้อง ภาวะโภชนาการของเด็กก็จะไม่ดี และภาวะโภชนาการของเด็กที่ดีหรือไม่ดีนั้นมีผลต่อพัฒนาการของเด็กทั้งโดยตรงและทางอ้อม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้นำมาเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. มารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดา ซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาต่ำ
2. มารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง จะมีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ
3. มารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานนอกบ้าน จะมีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานอยู่กับบ้าน
4. มารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรน้อย จะมีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรมาก
5. มารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก จะมีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย
6. มารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะมีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน
7. เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาต่ำ

8. เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง จะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ
9. เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานนอกบ้านจะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานอยู่กับบ้าน
10. เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรน้อย จะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรมาก
11. เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก จะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย
12. เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน
13. เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาต่ำ
14. เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง จะมีพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ
15. เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานนอกบ้านจะมีพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานอยู่กับบ้าน

16. เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรน้อย จะมีพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรมาก

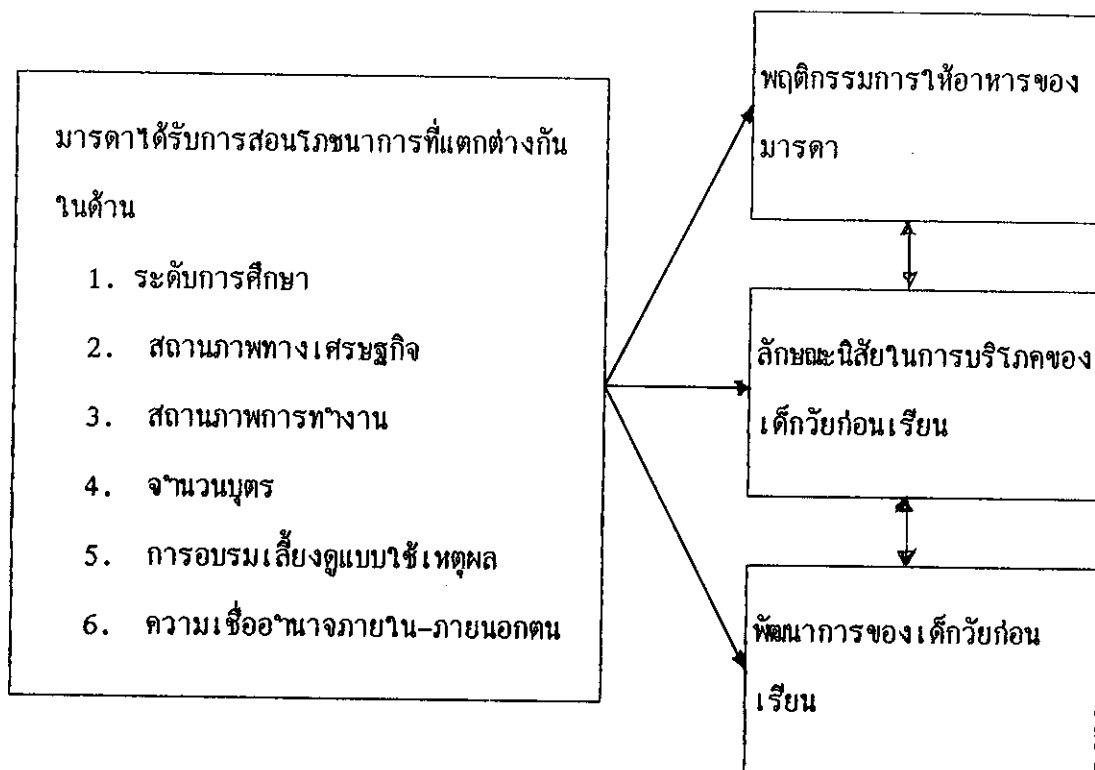
17. เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก จะมีพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย

18. เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะมีพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน

19. พฤติกรรมการให้อาหารของมารดากับลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน มีความสัมพันธ์กันในทางบวก

20. พฤติกรรมการให้อาหารของมารดากับพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมของเด็กวัยก่อนเรียนสัมพันธ์กันในทางบวก

21. ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนกับพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมของเด็กวัยก่อนเรียนสัมพันธ์กันในทางบวก

กรอบแนวคิดของการวิจัย
(Conceptual Framework)

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กวัยก่อนเรียนที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ของกองทัพเรือในเขตกรุงเทพมหานคร 3 แห่ง จำนวน 156 คน และมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนเหล่านี้ซึ่งได้รับการสอนโภชนาการ จำนวน 156 คน

มารดาที่ได้รับการสอนโภชนาการนั้นจะได้รับการสอนเมื่อมาฝากครรภ์กับโรงพยาบาล ของกองทัพเรือ ได้รับการสอนเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวขณะตั้งครรภ์ อาหารของมารดาขณะตั้งครรภ์ มารดาควรรับประทานอาหารอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อมารดาและเด็กในครรภ์ และไม่ควรรับประทานอาหารอะไรที่ไม่มีประโยชน์หรือเป็นพิษต่อเด็กในครรภ์ การให้นมของมารดา อาหาร ของเด็กวัยต่าง ๆ ที่มารดาจะต้องให้เด็กในแต่ละวัย ตลอดจนการให้ภูมิคุ้มกันโรคต่อเด็กที่ มารดาต้องทราบ โดยใช้สไลด์และวิดีโอเทปฉายให้ดูประกอบคำบรรยายของพยาบาล พร้อมทั้ง แจกเอกสารแผ่นพับความรู้ดังกล่าวให้มารดา มารดาจะได้รับการสอน 2 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง ครั้งแรกเมื่อมาฝากครรภ์ ครั้งที่ 2 เมื่อหลังคลอด 1 เดือน การสอนจะสอนเป็นกลุ่มและเมื่อ มารดามาฝากครรภ์ครั้งต่อ ๆ ไปจะสอนซ้ำเรื่องดังกล่าวอีก (ดูในภาคผนวก)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กวัยก่อนเรียนที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ของกองทัพเรือในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน และมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนเหล่านี้ ซึ่งได้รับการสอนโภชนาการ จำนวน 60 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จากสมุดทะเบียนประจำตัวของเด็กวัยก่อนเรียนที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันของกองทัพเรือ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน

สถานรับเลี้ยงเด็ก	มารดาของเด็กวัยก่อนเรียน	เด็กวัยก่อนเรียน
ร.พ.สมเด็จพระปิ่นเกล้า	15	15
บางนา	30	30
สรรพวธ	15	15
รวม	60	60

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของมารดา
2. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของมารดา
3. แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของมารดา
4. แบบสอบถามพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดา
5. แบบสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน
6. แบบประเมินพัฒนาการเด็ก เดนเวอร์ 2

การสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของมารดา

ประกอบด้วยรายละเอียดส่วนตัวของมารดาในด้านระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน และจำนวนบุตร

ตัวอย่าง

00 การศึกษา

- () ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6
- () มัธยมศึกษาถึงปริญญาตรี
- () สูงกว่าปริญญาตรี

00 อาชีพ

- () รับราชการ
- () รับจ้าง
- () ค้าขาย
- () อื่น ๆ.....

00 ลักษณะการทำงาน

- () ทำงานนอกบ้านอย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 วัน ๆ ละ 8 ชั่วโมง
- () ทำงานอยู่กับบ้าน
- () อื่น ๆ.....

2. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของมารดา

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยปรับปรุงจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของ ศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527 : 57) โดยเปลี่ยนแปลงข้อความถามและคำตอบจากการถามวัยรุ่นเป็นคำถามและคำตอบของมารดา มีจำนวน 10 ข้อ

2.1 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า

6 ตัวเลือก

ตัวอย่าง

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
1. ท่านจะอธิบายถึงเหตุผลในการลงโทษบุตร ของท่านทุกครั้ง.....						
2. ท่านจะลงโทษบุตรของท่านรุนแรงแค่ไหน ขึ้นอยู่กับอารมณ์ของท่าน.....						
3. ท่านจะสนับสนุนบุตรของท่านให้กระทำสิ่ง ต่าง ๆ โดยไม่ต้องอธิบายเหตุผล.....						

2.2 เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าปรากฏจากการตอบแบบสอบถามตรงกับพฤติกรรมที่

กำหนดไว้แบบสอบถาม ให้ค่าเครื่องหมายในช่องตรงกับพฤติกรรม

ข้อความทางบวก

จริงที่สุด	ให้คะแนน	6	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	5	คะแนน
ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้คะแนน	1	คะแนน

ข้อความทางลบ

ไม่จริงเลย	ให้คะแนน	6	คะแนน
ไม่จริง	ให้คะแนน	5	คะแนน
ค่อนข้างไม่จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

พิสัยของคะแนนรวมของผู้ตอบแต่ละคนอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวม (46.38) เป็นผู้ที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก ผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นผู้ที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย

การหาคุณภาพของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

1. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีความคล้ายคลึงกับมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่จะทำการศึกษาจริง
2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลโดยใช้สูตร α -Coefficient ของ Cronbach (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528) ได้ค่าความเชื่อมั่น .7085
3. แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของมารดา
แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของพจน์ จันทรวิระกุล (2515) ซึ่งสร้างขึ้นจากแนวคิดแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของ รอตเตอร์ (Rotter. 1966 : 582 - 590) แครนดอลล์, แคลคอฟสกี และเพรสตัน (Crandall, Kalkovsky and Preston. 1962 : 642 - 661) โดยผู้วิจัยปรับปรุงข้อความในข้อคำถามให้เหมาะสมต่อการสัมภาษณ์มารดาทั้งหมด

3.1 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามที่มีสองคำตอบ คำตอบหนึ่งแสดงถึงความเชื่ออำนาจภายในตน อีกคำตอบหนึ่งแสดงถึงความเชื่ออำนาจภายนอกตน

ตัวอย่าง

00 การที่ท่านสามารถแก้ปัญหาบางอย่างได้อย่างรวดเร็ว ปกติเป็นเพราะ

ก. เพราะปัญหานั้นง่าย

ข. เพราะท่านพยายามแก้ปัญหาด้วยความรอบคอบ

3.2 เกณฑ์การให้คะแนน ถือเอาคำตอบที่แสดงถึงความเชื่ออำนาจภายในตน เป็นเกณฑ์ ถ้าผู้ตอบเลือกคำตอบที่แสดงถึงความเชื่ออำนาจภายในตน 1 ให้ 1 คะแนน ถ้าผู้ตอบเลือกคำตอบที่แสดงถึงความเชื่ออำนาจภายนอกตน 1 ให้ 0 คะแนน

ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามได้คะแนนตั้งแต่ 70 เปอร์เซนต์โผล่ขึ้นไป เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูง ถ้าผู้ตอบได้คะแนนตั้งแต่ 30 เปอร์เซนต์โผล่ลงไป เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ คือ เป็นผู้มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน

การหาคุณภาพของแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดไปทดสอบกับมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีความคล้ายคลึงกับมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่จะทำการศึกษารึจริง

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน โดยใช้สูตร KR-20 (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528) ได้ค่าความเชื่อมั่น .7648

4. แบบสอบถามพฤติกรรมการให้อาหารของมารดา

4.1 ศึกษาทฤษฎีและความรู้เกี่ยวกับโภชนาการทั่วไปและโภชนาการเด็กวัยก่อนเรียน และศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตร พฤติกรรมการบริโภคและความเชื่อเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของมารดา

4.2 เขียนนิยามปฏิบัติการพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาแก่เด็กวัยก่อนเรียนตามความรู้ที่ได้จาก 4.1

4.3 สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาแก่เด็กวัยก่อนเรียนจากนิยามปฏิบัติการข้อ 4.2 จำนวน 80 ข้อ

4.4 นำแบบสอบถามทั้งหมดให้ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาและทางโภชนาการตรวจสอบว่าเกี่ยวข้องและเหมาะสมกับพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาแก่เด็กวัยก่อนเรียนหรือไม่อย่างไร

4.5 รวบรวมเฉพาะข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าถูกต้อง ได้จำนวน 77 ข้อ เป็นแบบสอบถามต่อไป

4.6 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามที่มีคำตอบ 2 ตัวเลือก

ตัวอย่าง

00 ท่านให้บุตรของท่านให้อาหารครบทุกมื้อโดยในหนึ่งมื้อจะให้ข้าว เนื้อสัตว์ ไขมัน และผักต่าง ๆ เสมอ

() ใช่

() ไม่ใช่

00 ท่านให้บุตรของท่านรับประทานอาหารทุกชนิดที่บุตรต้องการ

() ใช่

() ไม่ใช่

4.7 เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบเห็นด้วย (ใช่) ให้คะแนน 1 คะแนน ถ้าไม่เห็นด้วย (ไม่ใช่) ให้ 0 คะแนน สำหรับข้อคำถามทางบวก และถ้าตอบเห็นด้วย ให้ 0 คะแนน ไม่เห็นด้วย ให้ 1 คะแนน สำหรับข้อคำถามทางลบ

ผู้ที่ตอบได้คะแนนมากกว่า 75 เปอร์เซนต์ไต่ลงขึ้นไป เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดี ผู้ที่ตอบได้คะแนน 50 - 75 เปอร์เซนต์ไต่ลง เป็นผู้มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนไม่ค่อยดี และผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า 50 เปอร์เซนต์ไต่ลงลงไป เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนที่ไม่ดี

การหาคุณภาพของแบบสอบถามพฤติกรรมการให้อาหารของมารดา

1. นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรง (Validity) แบบ Content Validity โดยสร้างข้อคำถามให้ตรงตามเนื้อหาที่ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาและผู้เชี่ยวชาญทางโภชนาการตรวจสอบแบบสอบถามว่าสอดคล้องกับพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาแต่ได้ก๊วยก่อนเรียนตามนิยามปฏิบัติการหรือไม่ อย่างไร

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับมารดาของแต่ก๊วยก่อนเรียนที่มีความคล้ายคลึงกับมารดาของแต่ก๊วยก่อนเรียนที่จะทำการศึกษจริง จำนวน 40 คน

3. หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้วิธีเทคนิคร้อยละ 33 กลุ่มสูงกลุ่มต่ำ เลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .18 ขึ้นไป ไว้เป็นแบบสอบถามจำนวน 40 ข้อ โดยมีข้อคำถามทางด้านปริมาณของอาหารจำนวน 5 ข้อ ตั้งแต่ข้อที่ 1 ถึง 5 ทางด้านคุณค่าของอาหารจำนวน 13 ข้อ คือ ข้อที่ 6 ถึงข้อที่ 18 ทางด้านเวลาจำนวน 2 ข้อ คือ ข้อที่ 19 ถึงข้อที่ 20 ด้านสุขนิสัยจำนวน 15 ข้อ คือ ข้อที่ 21 ถึงข้อที่ 35 และทางด้านอาการแสดงของมารดาจำนวน 5 ข้อ คือ ข้อที่ 36 ถึงข้อที่ 40

4. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาแต่ก๊วยก่อนเรียน โดยใช้สูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่น .7238

5. แบบสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของแต่ก๊วยก่อนเรียน

แบบสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของแต่ก๊วยก่อนเรียน ผู้วิจัยสร้างโดยปรับปรุงแบบสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของแต่ก๊วยก่อนเรียนของ วิณี ชิตเชิดวงศ์ (2521) โดยปรับปรุงข้อความในข้อคำถามให้เหมาะสมกับกาลเวลา และปรับปรุงมาตราส่วนประเมินค่าเหลือ 2 ตัวเลือก เพื่อให้เหมาะสมกับการสังเกตพฤติกรรมลักษณะนิสัยในการบริโภคของแต่ก๊วยก่อนเรียน มีจำนวน 18 ข้อ

5.1 ลักษณะของแบบสังเกตเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมลักษณะนิสัยในการบริโภคของแต่ก๊วยก่อนเรียนที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่าชนิด 2 ตัวเลือก

ตัวอย่าง

ข้อความ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. รับประทานอาหารค่ำ.....		
2. รีดร้อนในการรับประทานอาหารเช้า.....		
3. รับประทานเนื้อสัตว์.....		

5.2 เกณฑ์ให้คะแนน ถ้าปรากฏจากการสังเกตพฤติกรรมว่าตรงกับพฤติกรรมที่กำหนดไว้แบบสังเกต ก็กำหนดเครื่องหมายในช่องตรงกับพฤติกรรม

ข้อความทางบวก

ปฏิบัติ ให้คะแนน 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติ ให้คะแนน 0 คะแนน

ข้อความทางลบ

ไม่ปฏิบัติ ให้คะแนน 1 คะแนน

ปฏิบัติ ให้คะแนน 0 คะแนน

ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามได้คะแนนมากกว่า 75 เปอร์เซนต์ไทล์ขึ้นไป ถือว่ามีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ดี

ผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 50-75 เปอร์เซนต์ไทล์ ถือว่ามีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่ค่อยดี

ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า 50 เปอร์เซนต์ไทล์ลงไป ถือว่ามีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่ดี

5.3 สังเกตวันละ 1 ครั้ง ๆ ละ 10 คน คนละ 5 ครั้ง โดยให้ผู้สังเกตร่วม (Rater) ที่มีความรู้ด้านโภชนาการเป็นอย่างดีอีก 2 คน แล้วนำคะแนนจากผู้สังเกตทั้ง 3 คน รวมกันหาค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมเป็นคะแนนลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนแต่ละคน

การหาคุณภาพของแบบสอบถามลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน

1. นำแบบสอบถามลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนไปทดลองใช้กับเด็กวัยก่อนเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับเด็กวัยก่อนเรียนที่จะทำการศึกษาจริง

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน โดยใช้สูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่น .6102

3. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้สังเกตทั้ง 3 คน โดยใช้สูตร Peason Product Moment Correlation ได้ผลว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างผู้สังเกตทั้ง 3 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (รายละเอียดดูในภาคผนวก)

6. แบบประเมินพัฒนาการ เดนเวอร์ 2 (Denver II)

แบบประเมินพัฒนาการ เดนเวอร์ 2 เป็นเครื่องมือที่ปรับปรุงมาจากเครื่องมือ DDST (Denver Developmental Screening Test) ซึ่งจัดทำขึ้นโดยนายแพทย์แฟรงเกนเบิร์ก และคนอื่น ๆ ตั้งแต่ปี 2510 เครื่องมือนี้เป็นที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางทั่วโลก จนกระทั่งปี พ.ศ.2533 คณะผู้จัดทำได้ปรับปรุงเครื่องมือนี้ให้เหมาะสมกับสภาวะการณปัจจุบัน และใช้ชื่อว่า Denver II (Frankenburg and others. 1982) เครื่องมือ Denver II ใช้ประเมินพัฒนาการเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. พัฒนาการทางการช่วยเหลือตนเองและสังคม (Personal Social Development) เป็นการประเมินการปรับตัวของเด็กเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมและการดูแลช่วยเหลือตนเอง

2. พัฒนาการทางการใช้กล้ามเนื้อเล็ก (Fine Motor-Adaptive Development) เป็นการประเมินพัฒนาการการใช้มือหยิบจับสิ่งของชิ้นเล็ก ๆ ความสัมพันธ์ของการใช้มือและตา

3. พัฒนาการทางความเข้าใจและการใช้ภาษา (Language Development) เป็นการประเมินการได้ยิน การใช้ภาษา และความเข้าใจภาษาของเด็ก

4. พัฒนาการทางการใช้กล้ามเนื้อขนาดใหญ่ในการเคลื่อนไหว (Gross Motor Development) เป็นการประเมินพัฒนาการเกี่ยวกับการนั่ง การเดิน การกระโดด และการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อใหญ่โดยทั่วไป

6.1 ลักษณะของแบบประเมินเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กและสัมภาษณ์มารดาเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กที่แสดงถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านของเด็กวัยก่อนเรียน

ตัวอย่าง

1. พัฒนาการทางการช่วยเหลือตนเองและสังคม

1.1 การแปรงฟันโดยไม่ต้องมีคนช่วย (Brush Teeth, No help)

ถามมารดาว่า เด็กสามารถแปรงฟันได้เองโดยไม่ต้องมีคนช่วยได้หรือไม่ โดยเด็กจะต้องบิยาสีฟันแปรงเองและแปรงฟันได้อย่างถูกต้อง

1.2 การเตรียมอาหารว่าง (Prepare Cereal)

ถามมารดาว่า เด็กสามารถเตรียมอาหารว่างได้เองหรือไม่ เช่น หยิบจาน ช้อน และเอาขนมใส่จาน เทนมจากเหยือกลงแก้วโดยไม่ต้องมีคนช่วยเหลือมาก

2. พัฒนาการทางการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

2.1 วาดรูปวงกลมตามตัวอย่าง (Copy O)

ส่งดินสอและกระดาษเปล่าให้เด็ก ชี้ให้เด็กดูวงกลมด้านหลังของแบบทดสอบ บอกให้เด็กวาดตามโดยไม่ต้องเอ่ยชื่อวงกลม หรือเคลื่อนไหวนิ้วหรือดินสอเพื่อแสดงให้เด็กดูว่าวาดอย่างไร

3. พัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา

3.1 นับบล็อกไม้ (Count 5 Blocks)

วางบล็อกไม้ 8 อันลงบนโต๊ะตรงหน้าเด็ก พร้อมแผ่นกระดาษเปล่า บอกให้เด็กทำดังนี้ "วางบล็อกไม้ 5 อันบนกระดาษ" เมื่อเด็กทำเสร็จแล้วถามว่า "มีบล็อกไม้กี่อันบนกระดาษ"

4. พัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อขาในการเคลื่อนไหว

4.1 ยืนขาเดียว (Balance-Each Foot 1,2,3,4,5,6, Seconds)

ให้เด็กยืนห่างจากสิ่งเกาะต่าง ๆ ผู้ทดสอบยืนขาเดียวโดยไม่เกาะสิ่งใดให้เด็กดู บอกให้เด็กทำตามโดยบอกให้ยืนให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ จับเวลานานที่สุดที่เด็กยืนได้ แล้วบอกให้เด็กทำอีกข้างหนึ่ง จับเวลาเช่นเดียวกัน

6.2 เกณฑ์การประเมิน ถ้าปรากฏจากการสังเกตพฤติกรรมหรือสัมภาษณ์จากมารดาว่าพฤติกรรมที่เด็กกระทำนั้น กระทำได้หรือไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น การแบงพั้น โดยไม่มีคนช่วยของเด็กวัยก่อนเรียนอายุ 5 ปี จากการตอบของมารดาว่าเด็กสามารถทำได้ อย่างน้อยเป็นบางครั้ง ถือว่าผ่านถ้าทำไม่ได้เลย ถือว่าไม่ผ่าน เขียนผลลงในแท่งรูปสี่เหลี่ยมของข้อทดสอบแต่ละข้อซึ่งอยู่ในแบบฟอร์มของแบบประเมินพัฒนาการ

ถ้าเด็กกระทำได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้ 1 คะแนน ถ้าเด็กทำไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้ 0 คะแนน ของแต่ละข้อในแต่ละด้านของพัฒนาการ

การหาคุณภาพของแบบประเมินพัฒนาการ เดนเวอร์ 2

1. นำแบบประเมินพัฒนาการไปประเมินพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีความคล้ายคลึงกับเด็กวัยก่อนเรียนที่จะทำการศึกษาจริง
2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินพัฒนาการเดนเวอร์ 2 โดยใช้สูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่น .8524

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบสอบถามความเชื่อทางกายาใน-ภายนอกตน และแบบสอบถามพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนไปสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลกับมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน

2. นำแบบสอบถามลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนไปสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนในกลุ่มตัวอย่างทีละคน ๆ ละ 5 ครั้ง โดยมีผู้ร่วมสังเกตซึ่งผ่านการศึกษามีความเข้าใจทางด้านโภชนาการเป็นอยู่อีก 2 คน

3. นำแบบประเมินพัฒนาการเด็ก เดนเวอร์ 2 ไปทดสอบ สังเกตเด็กวัยก่อนเรียน และสัมภาษณ์มารดาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนทีละคน

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน แบบสอบถามพฤติกรรมการให้อาหาร และแบบสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนตามเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามแต่ละแบบ สำหรับแบบประเมินพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนประเมินตามเกณฑ์ประเมินพัฒนาการของแบบประเมินพัฒนาการ เดนเวอร์ 2
2. หาค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมของกลุ่มของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล เพื่อแยกประเภทมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนเป็นมารดาที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและมารดาที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย
3. หาคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ของแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน เพื่อแยกประเภทมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนเป็นมารดาที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนและมารดาที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน
4. หาคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ของแบบสอบถามพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาแก่เด็กวัยก่อนเรียนเพื่อแยกประเภทมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนออกเป็นมารดาที่มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนที่ดี ไม่ค่อยดี และมารดาที่มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนที่ไม่ดี
5. จัดแยกคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาแก่เด็กวัยก่อนเรียนออกตามระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของมารดา

6. นำคะแนนการสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนแต่ละคนจากผู้สังเกตทั้ง 3 คน รวมกันหาค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมเป็นคะแนนลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนแต่ละคน

7. หากคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ของแบบสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน เพื่อแยกประเภทลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนเป็นเด็กวัยก่อนเรียนที่มีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ดี ไม่ค่อยดี และเด็กวัยก่อนเรียนที่มีลักษณะนิสัยการบริโภคที่ไม่ดี

8. จัดแยกคะแนนที่ได้จากแบบสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนออกตามระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของมารดา

9. จัดแยกคะแนนพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนที่ได้จากคะแนนแบบประเมินพัฒนาการเดวเอร์ 2 ออกตามระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของมารดา

10. หาค่าสถิติพื้นฐาน

10.1 ค่าเฉลี่ย

10.2 ค่าความแปรปรวน

10.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

11. ทดสอบสมมติฐาน

11.1 ใช้ F-test และ Scheffe Method ทดสอบสมมติฐานข้อ 1, 2, 7, 8, 13 และ 14

11.2 ใช้ t-test ทดสอบสมมติฐานข้อ 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17 และ 18

11.3 ใช้ Pearson Product Moment Correlation ทดสอบสมมติฐานข้อ 19, 20 และ 21

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายและเพื่อความสะดวกต่อการนำเสนอผล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนเด็กวัยก่อนเรียนหรือมารดา
ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนน
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
s^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
SS	แทน	Sum Square
MS	แทน	Mean Square
df	แทน	Degree of Freedom
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
p	แทน	ค่าของระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้เสนอเป็นตอน ๆ ตามลำดับของการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของมารดาและของเด็กวัยก่อนเรียน

ตอนที่ 2 จัดแยกประเภทพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียน และจัดแยกประเภทของลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน โดยใช้เบอร์เชนส์ไทส์

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่แตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่แตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่แตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน

ตอนที่ 6 หาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนกับลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน และความสัมพันธ์ของลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของมารดาและของเด็กวัยก่อนเรียน

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	3	5.0
20 - 25 ปี	8	13.3
26 - 35 ปี	36	60.0
36 ปีขึ้นไป	13	21.7
รวม	60	100.0
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป	11	18.3
มัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี	32	53.3
ปริญญาตรีขึ้นไป	17	28.3
รวม	60	100.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพทางเศรษฐกิจ (รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน)		
30,000 บาทขึ้นไป	11	18.3
10,000 บาทถึง 30,000 บาท	35	58.3
ต่ำกว่า 10,000 บาท	14	23.3
รวม	60	100.0
สถานภาพการทำงาน		
ทำงานนอกบ้าน	47	78.3
ทำงานอยู่กับบ้าน	13	21.7
รวม	60	100.0
จำนวนบุตร		
1 คน	27	45.0
2 คน	29	48.3
3 คนขึ้นไป	4	6.7
รวม	60	100.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล		
แบบใช้เหตุผลน้อย	29	48.3
แบบใช้เหตุผลมาก	31	51.7
รวม	60	100.0
ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน		
ความเชื่ออำนาจภายในตน	20	33.3
ความเชื่ออำนาจภายนอกตน	18	30.0
รวม	38	63.3

จากตาราง 2 แสดงว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างมารดาส่วนใหญ่ของเด็กวัยก่อนเรียนมีอายุในช่วง 26 ปีถึง 35 ปี คิดเป็นจำนวนร้อยละ 60.0 มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระดับกลางคือมัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นจำนวนร้อยละ 53.3 สถานภาพทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่อยู่ระดับกลางคือมีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน 10,000 บาทถึง 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.3 และพบว่าส่วนใหญ่ทำงานนอกบ้าน ร้อยละ 78.3 จำนวนบุตรส่วนใหญ่มี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3

สำหรับการอบรมเลี้ยงดูพบว่าส่วนใหญ่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก คิดเป็นจำนวนร้อยละ 51.7 นอกจากนี้ยังพบว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนและความเชื่ออำนาจภายนอกตน มีจำนวนพอ ๆ กัน คือ ความเชื่ออำนาจภายในตน มีจำนวนร้อยละ 33.3 และความเชื่ออำนาจภายนอกตน มีจำนวนร้อยละ 30.0

ส่วนเด็กวัยก่อนเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนเท่ากับมารดาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มทุกประการ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน ดังผลแสดงในตาราง 3 และ 4

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับพฤติกรรมการให้อาหารต่างกัน

พฤติกรรมการให้อาหารของมารดา	จำนวน	ร้อยละ
พฤติกรรมการให้อาหารที่ดี	31	51.7
พฤติกรรมการให้อาหารที่ไม่ค่อยดี	19	31.7
พฤติกรรมการให้อาหารที่ไม่ดี	10	16.7
รวม	60	100.0

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการ ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดี คิดเป็นจำนวนร้อยละ 51.7

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับลักษณะนิสัยในการบริโภคต่างกัน

ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ดี	14	23.3
ลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่ค่อยดี	11	18.3
ลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่ดี	35	58.3
รวม	60	100.0

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการส่วนใหญ่มีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่ดี คิดเป็นจำนวนร้อยละ 58.3

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่แตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใกล้ชิด และความเชื่อทางภายใน-ภายนอกตน

3.1 เปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "มารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาสูง มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาต่ำ" ดังผลแสดงในตาราง 5 และ 6

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการเมื่อมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน ที่จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	N	พฤติกรรมการให้อาหารของมารดา	
		$\bar{X}$	S.D.
ประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป	11	26.0909	5.8558
มัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี	32	30.0000	4.2578
ปริญญาตรีขึ้นไป	17	31.0000	3.4460

จากตาราง 5 แสดงแนวโน้มให้เห็นว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษاپริญญาตรีขึ้นไป มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับการศึกษามัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี และประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป ตามลำดับ และมารดาที่มีระดับการศึกษามัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี มีพฤติกรรมการให้อาหารดีกว่ามารดาที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป

การทดสอบความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยใช้ F-test ดังตาราง 6

ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	173.8242	86.9121	4.5246*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	57	1094.9091	19.2089	
รวม	59	1268.7333		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 6 ปรากฏว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทดสอบต่อไปเพื่อดูว่าในกลุ่มมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันนี้ พฤติกรรมการให้อาหารคู่ใดแตกต่างกัน โดยใช้ Scheffe Method ปรากฏผลดังในตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ระหว่างพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษาของมารดา	$\bar{X}$	ประถมศึกษาปีที่ 6	มัธยมต้นถึง	ปริญญาตรี
		ลงไป	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ขึ้นไป
		26.0909	30.0000	31.0000
ประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป	26.0909	-	3.9091*	4.9091*
มัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี	30.0000		-	1.0000
ปริญญาตรีขึ้นไป	31.0000			-

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 7 ปรากฏว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป และมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษามัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 แต่มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษามัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรีกับระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

3.2 เปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "มารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ" ดังผลปรากฏในตาราง 8 และ 9

ตาราง 8 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการเมื่อมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน ที่จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา

สถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา	N	พฤติกรรมการให้อาหารของมารดา	
		$\bar{X}$	S.D.
ระดับต่ำ	14	28.5714	5.1248
ระดับกลาง	35	29.4286	4.7297
ระดับสูง	11	31.2727	3.4667

จากตาราง 8 แสดงแนวโน้มให้เห็นว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจระดับกลางและต่ำ ตามลำดับ และมารดาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจระดับกลาง มีพฤติกรรมการให้อาหารดีกว่ามารดาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน โดยใช้ F-test ดังตาราง 9

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	46.5515	23.2758	1.0855
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	57	1222.1818	21.4418	
รวม	59	1268.7333		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 9 ปรากฏว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้ำกับสมมติฐานข้อที่ 2

3.3 เปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามสถานภาพการทำงาน โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "มารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานนอกบ้าน มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานอยู่กับบ้าน" การทดสอบใช้ t-test ดังตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน เมื่อมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน

สถานภาพการทำงานของมารดา	N	พฤติกรรมการให้อาหารของมารดา		t
		$\bar{X}$	S.D.	
ทำงานนอกบ้าน	47	29.5957	4.877	.10
ทำงานอยู่กับบ้าน	13	29.4615	4.095	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 10 ปรากฏว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 3

3.4 เปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอน
 โภชนาการเมื่อจำแนกตามจำนวนบุตร โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "มารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนา
 การที่มีจำนวนบุตรน้อย มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาซึ่งได้รับการสอน
 โภชนาการที่มีจำนวนบุตรมาก" การทดสอบใช้ t-test ดังตาราง 11

ตาราง 11 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียน
 ซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรต่างกัน เมื่อมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน

จำนวนบุตรของมารดา	N	พฤติกรรมการให้อาหารของมารดา		t
		$\bar{X}$	S.D.	
จำนวนบุตรน้อย	27	30.5556	3.030	1.60
จำนวนบุตรมาก	33	28.7576	5.540	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 11 ปรากฏว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการ
 การสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรต่างกัน มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนไม่แตก
 ต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 4

3.5 เปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอน
 โภชนาการเมื่อจําแนกตามการอบรมเลี้ยงดู โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "มารดาซึ่งได้รับการสอน
 โภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่า
 มารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย" การทดสอบใช้ t-test
 ดังตาราง 12

ตาราง 12 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่ง
 ได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกัน เมื่อมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	N	พฤติกรรมการให้อาหารของมารดา		t
		$\bar{X}$	S.D.	
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย	29	27.7931	5.570	3.00**
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก	31	31.2258	2.729	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 12 ปรากฏว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการ
 สอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียน
 ดีกว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5

3.6 เปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอน
 โภชนาการเมื่อจำแนกตามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "มารดา
 ซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อน
 เรียนดีกว่ามารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน" การทดสอบโดยใช้
 t-test ดังตาราง 13

ตาราง 13 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่ง
 ได้รับการสอนโภชนาการเมื่อมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน จำแนกตามความเชื่อภายใน-ภายนอก
 ตนของมารดา

ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน ของมารดา	N	พฤติกรรมการให้อาหารของมารดา		t
		$\bar{X}$	S.D.	
ความเชื่ออำนาจภายในตน	20	30.8500	3.646	3.55**
ความเชื่ออำนาจภายนอกตน	18	25.7778	5.408	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 13 บ่งชี้ว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการ
 สอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียน
 ดีกว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนอย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน สถานภาพทางเศรษฐกิจ จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน

4.1 เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาต่ำ" ดังผลปรากฏในตาราง 14 และ 15

ตาราง 14 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 90 คะแนน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	N	ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน	
		$\bar{X}$	S.D.
ประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป	11	55.5455	6.8024
มัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี	32	60.9063	8.2554
ปริญญาตรีขึ้นไป	17	63.2353	9.2028

จากตาราง 14 แสดงแนวโน้มให้เห็นว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาขึ้นไป มีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษามัธยมศึกษาต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรีและประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป ตามลำดับ และเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษามัธยมศึกษาต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี มีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป

การทดสอบความแปรปรวนของคะแนนลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนที่
มารดา มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยใช้ F-test ดังตาราง 15

ตาราง 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อน
เรียนที่มารดา มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	402.0785	201.0392	2.9155
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	57	3930.5048	68.9562	
รวม	59	4332.5833		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 15 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการ
สอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับ
สมมติฐานข้อที่ 7

4.2 เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง มีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ" ผลปรากฏในตาราง 16 และ 17

ตาราง 16 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อมีคะแนนเต็ม 90 คะแนน จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา

สถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา	N	ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน	
		$\bar{X}$	S.D.
ระดับต่ำ	14	57.5000	7.8716
ระดับกลาง	35	60.4857	8.9783
ระดับสูง	11	64.8182	6.7501

จากตาราง 16 แสดงแนวโน้มให้เห็นว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง มีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจระดับกลางและต่ำ ตามลำดับ และเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจระดับกลาง มีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาต่ำ

การทดสอบความแปรปรวนของคะแนนลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน โดยใช้ F-test ดังตาราง 17

ตาราง 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	330.7041	165.3521	2.3552
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	57	4001.8792	70.2084	
รวม	59	4332.5833		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 17 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน มีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 8

4.3 เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามสถานภาพการทำงาน โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานนอกบ้าน มีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานอยู่กับบ้าน"

ทดสอบโดยใช้ t-test ดังตาราง 18

ตาราง 18 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพการทำงานต่างกัน เมื่อมีคะแนนเต็ม 90 คะแนน

สถานภาพการทำงานของมารดา	N	ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก		t
		$\bar{X}$	S.D.	
ทำงานนอกบ้าน	47	60.8298	9.154	.52
ทำงานอยู่กับบ้าน	13	59.6923	6.223	

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 18 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน มีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 9

4.4 เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามจำนวนบุตรของมารดา โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรน้อย มีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรมาก" ทดสอบโดยใช้ t-test ดังตาราง 19

ตาราง 19 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อมีคะแนนเต็ม 90 คะแนน จำแนกตามจำนวนบุตรของมารดา

จำนวนบุตรของมารดา	N	ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก		t
		$\bar{X}$	S.D.	
จำนวนบุตรน้อย	27	58.1852	7.947	2.03*
จำนวนบุตรมาก	33	62.5455	8.675	

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 19 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรมาก มีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อที่ 10

4.5 เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการจําแนกตามการอบรมเลี้ยงดู โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย" ทดสอบโดยใช้ t-test ดังตาราง 20

ตาราง 20 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการ เมื่อมีคะแนนเต็ม 90 คะแนน จําแนกตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	N	ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก		t
		$\bar{X}$	S.D.	
แบบใช้เหตุผลน้อย	29	60.7241	9.130	.12
แบบใช้เหตุผลมาก	31	60.4516	8.160	

ผลการวิเคราะห์ในตาราง 20 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกัน มีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 11

4.6 เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน" ทดสอบโดยใช้ t-test ดังตาราง 21

ตาราง 21 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการ เมื่อมีคะแนนเต็ม 90 คะแนน จำแนกตามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของมารดา

		ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน		
ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของมารดา	N			t
		$\bar{X}$	S.D.	
ความเชื่ออำนาจภายในตน	20	58.4500	7.294	1.25
ความเชื่ออำนาจภายนอกตน	18	62.0000	9.852	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 21 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนต่างกัน มีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 12

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน

5.1 เปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาสูง มีพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาต่ำ" ปรากฏผลในตาราง 22-31

ตาราง 22 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อมีคะแนนเต็ม 6 คะแนน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	N	พัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม	
		$\bar{X}$	S.D.
ประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป	11	2.9091	1.4460
มัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี	32	2.9063	1.4670
ปริญญาตรีขึ้นไป	17	3.2353	1.1472

จากตาราง 22 แสดงแนวโน้มให้เห็นว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษามัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรีและประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป แต่เด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษามัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรีและประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป มีพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมพอ ๆ กัน

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยใช้ F-test เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ดังตาราง 23

ตาราง 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	1.3133	.6567	.3444
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	57	108.6867	1.9068	
รวม	59	110.0000		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 23 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 13

ตาราง 24 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อเล็กของเด็กวัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	N	พัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อเล็ก	
		$\bar{X}$	S.D.
ประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป	11	2.5455	1.8091
มัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี	32	3.2500	1.3198
ปริญญาตรีขึ้นไป	17	3.1176	1.0537

จากตาราง 24 แสดงแนวโน้มให้เห็นว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษามัธยมต้นถึงปริญญาตรีขึ้นไป มีพัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อเล็กพอ ๆ กัน แต่ดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก
วัยก่อนเรียนที่มารดา มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยใช้ F-test ดังตาราง 25

ตาราง 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
ของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดา มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	4.0914	2.0457	1.1159
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	57	104.4920	1.8332	
รวม	59	108.5833		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 25 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการ
สอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กไม่แตกต่าง
กัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 13

ตาราง 26 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา
ของเด็กวัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 11 คะแนน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	N	พัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา	
		$\bar{X}$	S.D.
ประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป	11	5.6364	3.3248
มัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญาตรี	32	5.4688	2.7355
ปริญาตรีขึ้นไป	17	6.5294	2.3483

จากตาราง 26 แสดงแนวโน้มให้เห็นว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอน
โภชนาการที่มีระดับการศึกษาปริญาตรีขึ้นไป มีพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการ
ใช้ภาษาดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไปถึงต่ำกว่า
ปริญาตรี

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดา มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยใช้ F-test ดังตาราง 27

ตาราง 27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดา มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	12.8505	6.4253	.8502
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	57	430.7495	7.5570	
รวม	59	443.6000		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 27 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 13

ตาราง 28 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการเคลื่อนไหว
ของเด็ควัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

พัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการเคลื่อนไหว			
ระดับการศึกษาของมารดา	N	$\bar{X}$	S.D.
ประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป	11	3.1818	.9816
มัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี	32	3.0625	.8400
ปริญญาตรีขึ้นไป	17	2.8269	.8269

จากตาราง 28 แสดงแนวโน้มให้เห็นว่าเด็ควัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอน
โภชนาการที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไปถึงต่ำกว่าปริญญาตรี มีพัฒนาการทางด้านการ
ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการเคลื่อนไหวดีกว่าเด็ควัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาปริญญาตรี
ขึ้นไป

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อตาใหญ่ในการเคลื่อนไหวของเด็ควัยก่อนเรียนที่มารดา มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยใช้ F-test ดังตาราง 29

ตาราง 29 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อตาใหญ่ในการเคลื่อนไหวของเด็ควัยก่อนเรียนที่มารดา มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.3975	.1987	.2668
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	57	42.4525	.7448	
รวม	59	42.8500		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 29 ปรากฏว่าเด็ควัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อตาใหญ่ในการเคลื่อนไหวไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 13

ตาราง 30 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการรวมทั้ง 4 ด้านของเด็กวัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 26 คะแนน จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	N	พัฒนาการรวม	
		$\bar{X}$	S.D.
ประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป	11	14.2727	5.5694
มัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี	32	14.6875	4.6172
ปริญญาตรีขึ้นไป	17	15.8235	3.4683

จากตาราง 30 แสดงแนวโน้มให้เห็นว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอน
 วิชาการที่มีระดับการศึกษาสูง มีพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการ
 ศึกษาต่ำ

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการรวมทั้ง 4 ด้านของเด็กวัยก่อนเรียนที่
มารดา มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน โดยใช้ F-test ดังตาราง 31

ตาราง 31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการรวมของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดา
มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	20.2059	10.1030	.4949
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	57	1163.5274	20.4128	
รวม	59	1183.7333		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 31 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการ
สอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพัฒนาการรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐาน
ข้อที่ 13

5.2 เปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง มีพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ" ปรากฏผลในตาราง 32-41

ตาราง 32 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมของเด็กวัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 6 คะแนน จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา

		พัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม	
สถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา	N	$\bar{X}$	S.D.
ระดับต่ำ	14	2.8571	1.7913
ระดับกลาง	35	3.1429	1.2636
ระดับสูง	11	2.7273	1.1037

จากตาราง 32 แสดงแนวโน้มให้เห็นว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจระดับกลาง มีพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจระดับสูงและระดับต่ำ

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม
ของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน โดยใช้ F-test ดังตาราง 33

ตาราง 33 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม
ของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	1.8182	.9091	.4790
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	57	108.1818	1.8979	
รวม	59	110.0000		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 33 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการ
สอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน มีพัฒนาการทางการช่วยเหลือตนเองและสังคม
ไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 14

ตาราง 34 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อเล็กของเด็กวัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา

สถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา	N	พัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อเล็ก	
		$\bar{X}$	S.D.
ระดับต่ำ	14	2.8571	1.8752
ระดับกลาง	35	3.1714	1.2945
ระดับสูง	11	3.0909	.7006

จากตาราง 34 แสดงแนวโน้มให้เห็นว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง มีพัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อเล็กดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน โดยใช้ F-test ดังตาราง 35

ตาราง 35 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.9885	.4943	.2618
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	57	107.5948	1.8876	
รวม	59	108.5833		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 35 บ่งชี้ว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อมัดเล็กไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 14

ตาราง 36 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาของ
เด็กวัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 11 คะแนน จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา

		พัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา	
สถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา	N		
		$\bar{X}$	S.D.
ระดับต่ำ	14	5.1429	3.0091
ระดับกลาง	35	5.8000	2.7311
ระดับสูง	11	6.6364	2.4196

จากตาราง 36 แสดงแนวโน้มให้เห็นว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพทาง
เศรษฐกิจสูง มีพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่
มารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน โดยใช้ F-test ดังตาราง 37

ตาราง 37 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	13.7403	6.8701	.9110
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	57	429.8597	7.5414	
รวม	59	443.6000		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 37 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 14

ตาราง 38 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อตาใหญ่ในการเคลื่อนไหว
ของเด็กรัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา

		พัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อตาใหญ่ในการ เคลื่อนไหว	
สถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา	N	$\bar{X}$	S.D.
ระดับต่ำ	14	3.1429	1.0271
ระดับกลาง	35	3.1143	.7960
ระดับสูง	11	2.7273	.7862

จากตาราง 38 แสดงแนวโน้มให้เห็นว่าเด็กรัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพทาง
เศรษฐกิจต่ำ มีพัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อตาใหญ่ในการเคลื่อนไหวดีกว่าเด็กรัยก่อน
เรียนที่มารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการเคลื่อนไหวของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน โดยใช้ F-test ดังตาราง 39

ตาราง 39 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการเคลื่อนไหวของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	1.4110	.7055	.9705
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	57	41.4390	.7270	
รวม	59	42.8500		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 39 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการเคลื่อนไหวไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 14

ตาราง 40 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนพัฒนาการรวมทั้ง 4 ด้านของเด็กวัยก่อนเรียนเมื่อมีคะแนน
เต็ม 26 คะแนน จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา

สถานภาพทางเศรษฐกิจของมารดา	N	พัฒนาการรวม	
		$\bar{X}$	S.D.
ระดับต่ำ	14	14.0000	5.9872
ระดับกลาง	35	15.2286	4.0372
ระดับสูง	11	15.1818	3.8423

จากตาราง 40 แสดงแนวโน้มให้เห็นว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพทาง
เศรษฐกิจสูง มีพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการรวมทั้ง 4 ด้านของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดา มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน โดยใช้ F-test ดังตาราง 41

ตาราง 41 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพัฒนาการรวมของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดา มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	15.9255	7.9628	.3887
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	57	1167.8078	20.4879	
รวม	59	1183.7333		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 41 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน มีพัฒนาการรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 14

5.3 เปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามสถานภาพการทำงานของมารดา โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานนอกบ้าน มีพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานอยู่กับ้าน"

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมของเด็กวัยก่อนเรียน ใช้ t-test ดังตาราง 42-46

ตาราง 42 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีสถานภาพการทำงานต่างกัน เมื่อมีคะแนนเต็ม 6 คะแนน

สถานภาพการทำงานของมารดา	N	พัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม		t
		$\bar{X}$	S.D.	
ทำงานนอกบ้าน	47	3.0000	1.302	.00
ทำงานอยู่กับ้าน	13	3.0000	1.633	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 42 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 15

ตาราง 43 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดา มีสถานภาพการทำงานต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน

สถานภาพการทำงานของมารดา	N	พัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อมัดเล็ก		t
		$\bar{X}$	S.D.	
ทำงานนอกบ้าน	47	3.0426	1.268	-.37
ทำงานอยู่กับบ้าน	13	3.2308	1.691	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 43 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อมัดเล็กไม่ต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 15

ตาราง 44 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา
ของเด็กรหัสก่อนเรียนที่มารดา มีสถานภาพการทำงานต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 11 คะแนน

พัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา				
สถานภาพการทำงานของมารดา	N	_____		t
		$\bar{X}$	S.D.	
ทำงานนอกบ้าน	47	5.7447	2.809	-.31
ทำงานอยู่กับบ้าน	13	6.0000	2.582	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 44 ปรากฏว่าเด็กรหัสก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอน
โภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา
ไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 15

ตาราง 45 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อขาใหญ่ในการเคลื่อนไหวของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีสถานภาพการทำงานต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน

พัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อขาใหญ่ในการเคลื่อนไหว				
สถานภาพการทำงานของมารดา	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ทำงานนอกบ้าน	47	3.0213	.872	-.52
ทำงานอยู่กับบ้าน	13	3.1538	.801	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 45 บ่งชี้ว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อขาใหญ่ในการเคลื่อนไหวไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 15

ตาราง 46 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการรวมทั้ง 4 ด้านของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดา
มีสถานภาพการทำงานต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 26 คะแนน

สถานภาพการทำงานของมารดา	N	พัฒนาการรวม		t
		$\bar{X}$	S.D.	
ทำงานนอกบ้าน	47	14.8085	4.533	-.41
ทำงานอยู่กับบ้าน	13	15.3846	4.426	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 46 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการ
สอนโภชนาการที่มีสถานภาพการทำงานต่างกัน มีพัฒนาการรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐาน
ข้อที่ 15

5.4 เปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามจำนวนบุตรของมารดา โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรน้อย มีพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรมาก"

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมของเด็กวัยก่อนเรียน ใช้ t-test ดังตาราง 47-51

ตาราง 47 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคมของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีจำนวนบุตรต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 6 คะแนน

พัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม				
จำนวนบุตรของมารดา	N	$\bar{X}$	S.D.	t
จำนวนบุตรน้อย	27	3.2222	1.649	1.10
จำนวนบุตรมาก	33	2.8182	1.074	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 47 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 16

ตาราง 48 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อเล็กของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดา มีจำนวนบุตรต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน

จำนวนบุตรของมารดา	N	พัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อเล็ก		t
		$\bar{X}$	S.D.	
จำนวนบุตรน้อย	27	3.4074	1.600	1.64
จำนวนบุตรมาก	33	2.8152	1.074	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 48 พบว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการชักกล้ามเนื้อเล็กไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 16

ตาราง 49 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา
ของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีจำนวนบุตรต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 11 คะแนน

พัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา				
จำนวนบุตรของมารดา	N	$\bar{X}$	S.D.	t
จำนวนบุตรน้อย	27	5.4074	2.650	-1.01
จำนวนบุตรมาก	33	6.1212	2.815	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 49 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการ
สอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาไม่
แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 16

ตาราง 50 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อตาใหญ่ในการเคลื่อนไหวของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดามีจำนวนบุตรต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน

		พัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อตาใหญ่ในการเคลื่อนไหว		
จำนวนบุตรของมารดา N		$\bar{X}$	S.D.	t
จำนวนบุตรน้อย	27	3.1481	.907	.80
จำนวนบุตรมาก	33	2.9697	.810	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 50 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อตาใหญ่ในการเคลื่อนไหวไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 16

ตาราง 51 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการรวมทั้ง 4 ด้านของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดา
มีจำนวนบุตรต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 26 คะแนน

จำนวนบุตรของมารดา	N	พัฒนาการรวม		t
		$\bar{X}$	S.D.	
จำนวนบุตรน้อย	27	15.1852	4.977	.38
จำนวนบุตรมาก	33	14.7273	4.095	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 51 บ่งชี้ว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการ
สอนร่อนวิชาการที่มีจำนวนบุตรต่างกัน มีพัฒนาการรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 16

5.5 เปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการ จําแนกตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดา ได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวม ดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย"

การทดสอบความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมของเด็กวัย ก่อนเรียน โดยใช้ t-test ดังตาราง 52-56

ตาราง 52 ค่า t-test ของคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคมของ เด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 6 คะแนน

พัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม				
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	N			t
		$\bar{X}$	S.D.	
แบบใช้เหตุผลน้อย	29	2.6897	1.257	-1.74
แบบใช้เหตุผลมาก	31	3.2903	1.419	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 52 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการ สอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเอง และสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 17

ตาราง 53 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	N	พัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก			t
		$\bar{X}$	S.D.		
แบบใช้เหตุผลน้อย	29	2.8966	1.423		-1.03
แบบใช้เหตุผลมาก	31	3.2581	1.290		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 53 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 17

ตาราง 54 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา
ของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 11 คะแนน

พัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา				
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	N	$\bar{X}$	S.D.	t
แบบใช้เหตุผลน้อย	29	5.0690	2.840	-2.04*
แบบใช้เหตุผลมาก	31	6.4839	2.502	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 54 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 17

ตาราง 55 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อขาในการ
เคลื่อนไหวของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม
5 คะแนน

พัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อขาในการ เคลื่อนไหว				
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	N	$\bar{X}$	S.D.	t
แบบใช้เหตุผลน้อย	29	2.8966	.860	-1.36
แบบใช้เหตุผลมาก	31	3.1935	.833	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 55 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการ
สอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อขา
ในการเคลื่อนไหวไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 17

ตาราง 56 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการรวมทั้ง 4 ด้านของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดา
อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 26 คะแนน

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	N	พัฒนาการรวม		t
		$\bar{X}$	S.D.	
แบบใช้เหตุผลน้อย	29	13.5517	4.445	-2.40*
แบบใช้เหตุผลมาก	31	16.2258	4.177	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 56 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาอบรมเลี้ยงดู
แบบใช้เหตุผลมาก มีพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 17

5.6 เปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน มีพัฒนาการแต่ละด้าน และพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน"

ทดสอบความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมของเด็กวัยก่อนเรียน โดยใช้ t-test ดังตาราง 57-61

ตาราง 57 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคมของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาที่มีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 6 คะแนน

พัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม				
ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน	N	_____		t
ของมารดา		$\bar{X}$	S.D.	
ความเชื่ออำนาจภายในตน	20	2.9000	1.334	-.23
ความเชื่ออำนาจภายนอกตน	18	3.0000	1.328	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 57 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 18

ตาราง 58 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน

พัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก				
ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน ของมารดา	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ความเชื่ออำนาจภายในตน	20	2.9500	1.317	.14
ความเชื่ออำนาจภายนอกตน	18	2.8889	1.323	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 58 บ่งชี้ว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอน
โภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อ
เล็กไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 18

ตาราง 59 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา
ของเด็กรายก่อนเรียนซึ่งมารดาที่มีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 11
คะแนน

พัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา				
ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน		N		
ของมารดา		t		
		$\bar{X}$	S.D.	
ความเชื่ออำนาจภายในตน	20	5.6000	2.722	-.27
ความเชื่ออำนาจภายนอกตน	18	5.8333	2.684	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 59 ปรากฏว่าเด็กรายก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอน
โภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษา
และการใช้ภาษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 18

ตาราง 60 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อขาใหญ่ในการเคลื่อนไหวของเด็กรายก่อนเรียนซึ่งมารดามีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 5 คะแนน

		พัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อขาใหญ่ในการเคลื่อนไหว		
ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของมารดา	N			t
		$\bar{X}$	S.D.	
ความเชื่ออำนาจภายในตน	20	3.1000	.718	-.04
ความเชื่ออำนาจภายนอกตน	18	3.1111	.832	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 60 ปรากฏว่าเด็กรายก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อขาใหญ่ในการเคลื่อนไหวมิแตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อ 18

ตาราง 61 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการรวมทั้ง 4 ด้านของเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดา
มีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนต่างกันเมื่อมีคะแนนเต็ม 26 คะแนน

		พัฒนาการรวม		
ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน ของมารดา	N			t
		$\bar{X}$	S.D.	
ความเชื่ออำนาจภายในตน	20	14.5500	4.359	-.21
ความเชื่ออำนาจภายนอกตน	18	14.8333	3.959	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 61 ปรากฏว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการ
สอนวิชาการที่มีความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนต่างกัน มีพัฒนาการรวมไม่แตกต่างกัน
ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 18

ตอนที่ 6 การหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ พฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียน ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนและพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

6.1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนกับลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "พฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนกับลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก"

จากการทดสอบความสัมพันธ์ของคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารของมารดากับคะแนนลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน โดยใช้ Pearson Product Moment Correlation ปรากฏว่า ได้ค่าความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้อาหารและลักษณะนิสัยในการบริโภค -0.165 ($p > 0.5$) ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ พฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งคำนวณกับสมมติฐานข้อที่ 19 (รายละเอียดตารางอยู่ในภาคผนวก)

6.2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้อาหารของมารดากับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "พฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก"

การทดสอบความสัมพันธ์ของคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนกับคะแนนพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน โดยใช้ Pearson Product Moment Correlation ดังตาราง 62

ตาราง 62 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้อาหารของมารดากับพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมของเด็กวัยก่อนเรียน (N ของมารดาและเด็ก = 60 คู่)

พัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน					
	ช่วยเหลือตนเอง-สังคม	ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก	ภาษา	ใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่	รวม
	.1954	.2106*	.1557	.1085	.2393*
พฤติกรรมการให้อาหาร	p = .07	p = .05	p = .12	p = .21	p = .03

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 62 บ่งชี้ว่าพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับพัฒนาการทางด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและพัฒนาการรวม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 20 บางส่วน แต่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม ความเข้าใจและการใช้ภาษา และการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ในการเคลื่อนไหว (รายละเอียดตารางอยู่ในภาคผนวก)

6.3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก"

การทดสอบความสัมพันธ์ของคะแนนลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนกับคะแนนพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน โดยใช้ Pearson Product Moment Correlation ดังตาราง 63

ตาราง 63 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนกับพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมของเด็กวัยก่อนเรียน (N = 60)

พัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน					
	ช่วยเหลือตนเอง-สังคม	ชักกล้ามเนื้อมัดเล็ก	ภาษา	ชักกล้ามเนื้อมัดใหญ่	รวม
	.0362	.1707	.2395*	-.1921	.1728
ลักษณะนิสัยในการบริโภค	p = .39	p = .10	p = .03	p = .07	p = .09

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 63 บ่งชี้ว่าลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม การชักกล้ามเนื้อมัดเล็ก การชักกล้ามเนื้อมัดใหญ่ และพัฒนาการรวม แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา (รายละเอียดตารางอยู่ในภาคผนวก)

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน
3. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน
4. เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ พฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียน ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนและพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กวัยก่อนเรียนที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันของกองทัพเรือในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน และมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนเหล่านี้ซึ่งได้รับการสอนโภชนาการ จำนวน 60 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของมารดา

2.2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของมารดา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของ ศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527 : 52) มีจำนวน 10 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่น .7085

2.3 แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของมารดาเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของ พจน์ จันทรวิระกุล (2515) มี 26 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่น .7648

2.4 แบบสอบถามพฤติกรรมการให้อาหารของมารดา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดา มีจำนวน 40 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .7238

2.5 แบบสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนของวิณี ชิดเชิงวงศ์ (2521) มีจำนวน 18 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่น .6102

2.6 แบบประเมินพัฒนาการเดนเวอร์ 2 เป็นแบบประเมินพัฒนาการของเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ที่ใช้ในโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า กรมแพทยทหารเรือ และโรงพยาบาลทั่วไป มีค่าความเชื่อมั่น .8524

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันของกองทัพอากาศ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันนั้น ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดมาแล้วจึงนำมาตรวจสอบความเรียบร้อยเพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วน แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการให้อาหาร แบบสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน และแบบประเมินพัฒนาการตามเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละแบบ
2. หาค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของกลุ่มของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล เพื่อแยกประเภทมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนออกเป็นมารดาที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและมารดาที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย
3. หาคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ของแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน เพื่อแยกประเภทมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนออกเป็นมารดาที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน และมารดาที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน
4. หาเปอร์เซ็นต์ไทล์ของแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการให้อาหารของมารดาแม่เด็กวัยก่อนเรียนเพื่อแยกประเภทมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนออกเป็นมารดาที่มีพฤติกรรมกรรมการให้อาหารแม่เด็กวัยก่อนเรียนที่ดี ไม่ค่อยดี และไม่ดี
5. จัดแยกคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการให้อาหารของมารดาแม่เด็กวัยก่อนเรียนออกตามระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของมารดา
6. นำคะแนนการสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนแต่ละคนจากผู้สังเกตทั้ง 3 คน รวมกัน หาค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมเป็นคะแนนลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนแต่ละคน
7. หาคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ของแบบสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน เพื่อแยกประเภทลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนออกเป็นเด็กวัยก่อนเรียนที่มีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ดี ไม่ค่อยดี และไม่ดี
8. จัดแยกคะแนนที่ได้จากแบบสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนออกตามระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของมารดา

9. จัดแยกคะแนนพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนที่ได้จากแบบประเมินพัฒนาการออกตามระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนของมารดา

10. หาค่าสถิติพื้นฐาน

10.1 ค่าเฉลี่ย

10.2 ค่าความแปรปรวน

10.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

11. ทดสอบสมมติฐาน

11.1 ใช้ F-test และ Scheffe Method ทดสอบสมมติฐานข้อ 1, 2, 7, 8, 13 และ 14

11.2 ใช้ t-test ทดสอบสมมติฐานข้อ 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17 และ 18

11.3 ใช้ Pearson Product Moment Correlation ทดสอบสมมติฐานข้อ 19, 20 และ 21

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างมารดาส่วนใหญ่ของเด็กวัยก่อนเรียนมีอายุในช่วง 26 ปีถึง 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.0 มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระดับกลาง คือ มัธยมศึกษาถึงต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.3 สถานภาพทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่อยู่ระดับกลาง คือ มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน 10,000 บาท ถึง 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.3 และพบว่าส่วนใหญ่ทำงานนอกบ้าน ร้อยละ 78.3 ส่วนใหญ่จำนวนบุตรมี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 สำหรับการอบรมเลี้ยงดู พบว่าส่วนใหญ่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก คิดเป็นร้อยละ 51.7 นอกจากนี้ยังพบว่ามารดาของเด็ก

วัยก่อนเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนและความเชื่ออำนาจภายนอกตนมีจำนวนพอ ๆ กัน คือ เชื่ออำนาจภายในตน ร้อยละ 33.3 และเชื่ออำนาจภายนอกตน มีร้อยละ 30.0

ตอนที่ 2 จัดแยกประเภทพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดาและเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการ

2.1 จำนวนมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีพฤติกรรมการให้อาหารที่ดีมีมากที่สุด รองลงมาคือพฤติกรรมการให้อาหารที่ไม่ค่อยดี และพฤติกรรมการให้ที่ไม่ดีมีจำนวนน้อยที่สุด

2.2 จำนวนเด็กวัยก่อนเรียนที่มีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ไม่ดี มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ดี และลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ไม่ค่อยดี มีจำนวนน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดาซึ่งได้รับการสอนโภชนาการเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน ได้ผลดังนี้

3.1 มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษามัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป แต่มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษามัธยมต้นถึงต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนไม่แตกต่างกัน

3.2 มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน และจำนวนบุตร ต่างกัน มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนไม่แตกต่างกัน

3.3 มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่แตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคนได้ผลดังนี้

4.1 เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคนต่างกัน มีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่แตกต่างกัน

4.2 เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรมาก มีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่แตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคนได้ผลดังนี้

5.1 เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคนต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม การชักกล้ามเนื้อมัดเล็ก ความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา การชักกล้ามเนื้อมัดใหญ่ในการเคลื่อนไหว และพัฒนาการรวมไม่แตกต่างกัน

5.2 เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม การชักกล้ามเนื้อมัดเล็ก และการชักกล้ามเนื้อมัดใหญ่ในการเคลื่อนไหวไม่แตกต่างกัน

5.3 เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีพัฒนาการทางด้านความเข้าใจและการใช้ภาษาและพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 6 หาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดา ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน และพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ได้ผลดังนี้

6.1 พฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดาซึ่งได้รับการสอน โภชนาการไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน

6.2 พฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดาซึ่งได้รับการสอน โภชนาการไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทุกด้านของเด็กวัยก่อนเรียน ยกเว้นมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพัฒนาการรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอน โภชนาการไม่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทุกด้านของเด็กวัยก่อนเรียน ยกเว้นมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. พฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียน

ผลของการศึกษาที่พบว่า มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาสูง คือ ระดับมัธยมต้นถึงสูงกว่าปริญญาตรี มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วิชัย จุฬารัตนมนตรี (2514 : 64) และอัญชลี สุคนธราช (2531 : 75) ที่พบว่า มารดาที่มีระดับการศึกษาดี มีความรู้เกี่ยวกับโภชนาการดีกว่ามารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำ นั่นคือ มารดาที่มีระดับการศึกษาดีรู้จักเลือกอาหารที่ดีมีประโยชน์มาบริโภคและประกอบอาหารให้เด็กได้ถูกต้องเหมาะสมของแต่ละวัยดีกว่า นอกจากนี้ สุรวดี มโนธรรม (2535 : 139 - 140) ยังพบว่า มารดาที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโภชนาการเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ดีกว่าทุกกลุ่มการศึกษาของมารดา ซึ่งสอดคล้อง

กับคำกล่าวของ ฟูย โรจนะบุรานนท์ (2516 : 27) ที่ว่า พ่อบ้านแม่บ้านที่มีการศึกษาดีจะมีความรู้ในเรื่องอาหารการกิน รู้ว่าอาหารใดมีประโยชน์แก่ร่างกาย อาหารใดไม่มีประโยชน์แก่ร่างกาย จึงทำให้บริโภคนิสัยเปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับการศึกษาของ เวย์ (Wray, 1963 : 30) ที่ศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคขาดสารอาหารในเด็กวัยก่อนเรียนใน Candelina ประเทศโคลัมเบีย ซึ่งพบว่า เด็กที่มารดาอ่านหนังสือไม่ออกและเขียนไม่ได้ จะเป็นโรคขาดสารอาหารมากกว่าเด็กที่มารดาอ่านออกเขียนได้ ดังนั้นการอบรมโภชนาการจะเกิดผลก็ต่อเมื่อมารดาที่เข้ารับการอบรมหรือเข้ารับการสอนโภชนาการควรมีพื้นฐานการศึกษาดี และมารดาที่มีพื้นฐานการศึกษาไม่ค่อยดีจำเป็นต้องอบรมหรือสอนเป็นพิเศษ จึงจะนำผลการอบรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเปลี่ยนนิสัยการบริโภค ดังคำกล่าวของ ฟูย โรจนะบุรานนท์ นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบวิชาชีพเหตุผลมาก มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบวิชาชีพเหตุผลน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 ทั้งนี้เป็นเพราะการที่มารดาอธิบายเหตุผลในพฤติกรรมที่บุตรควรจะทำหรือไม่ควรกระทำทำให้เข้าใจและยอมรับได้ รวมทั้งให้รางวัลหรือลงโทษอย่างเหมาะสมนั้น ทำให้บุตรกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจมากขึ้น รวมทั้งการอธิบายหรือให้เหตุผลขณะมีพฤติกรรมการให้อาหารแก่บุตรของตน บุตรก็จะยอมรับและเต็มใจรับประทานอาหารตามที่มารดาพึงประสงค์จะให้ ตรงกันข้ามถ้ามารดาไม่มีเหตุผลหรือมีเหตุผลน้อยต่อการให้บุตรรับประทานอาหารซึ่งอาจต้องบังคับ ลงโทษ หรือหลอกล่อบุตร บุตรจึงจะรับประทานอาหารตามที่มารดาประสงค์จะให้ หรืออาจจะไม่รับประทานอาหารนั้น ๆ ไปเลย ซึ่งพฤติกรรมของมารดาดังกล่าวเป็นพฤติกรรมการให้อาหารที่ไม่ดีไม่พึงปฏิบัติ และนอกจากนี้ยังพบอีกว่า มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กดีกว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อที่ 6 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กรรณิการ์กันรักษา (2527 : ก - ค) ที่พบว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อดำรงไว้ซึ่งสุขภาพอนามัยที่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความ

สัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจความบังเอิญและความเชื่ออำนาจผู้อื่นในหญิงตั้งครรภ์ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ยิน (Yin, 1989) ที่พบว่า ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกด้านสุขภาพเป็นตัวทำนายนิสัยในการบริโภคอาหารของลูกจ้างบริษัทที่ผิวขาวทั้งชายและหญิงในนิวยอร์ก ทั้งนี้ พฤติกรรมการบริโภคเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมด้านสุขภาพที่สำคัญยิ่ง บุคคลจะมีสุขภาพดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการบริโภคของบุคคลนั้น ๆ และพฤติกรรมการบริโภคของบุคคลก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการให้อาหารแก่บุตรของตน เพราะมารดาบริโภคอย่างไรก็จะให้บุตรของตนบริโภคคล้ายตนหรือเหมือนตน ดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น และจากการศึกษาครั้งนี้พบอีกว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงานและจำนวนบุตรต่างกัน มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้านกับสมมติฐานข้อที่ 2, 3 และ 4 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน และจำนวนบุตรต่างกันแล้ว พบว่า มีคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารค่อนข้างสูงและใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนมีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีเหมือนกัน การที่พบผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะมารดาทุกระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจมีความรู้โภชนาการที่ได้รับการสอนมาเหมือนกัน มาปฏิบัติในการให้อาหารแก่เด็กได้ดีและถูกต้องไม่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่ามารดาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำหรือไม่ค่อยดีนัก จะไม่สามารถจัดซื้อจัดหาอาหารที่ดีมีราคาแพงได้ เหมือนกับมารดาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูงได้ก็อาจจะจัดซื้อจัดหาอาหารที่ดีมีราคาถูกแต่มีคุณค่าทางโภชนาการและปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของร่างกายเด็กได้ ตลอดจนพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กได้ตรงตามเวลาและมีอาการแสดงต่อเด็กขณะให้อาหารได้ดีเหมือนกับมารดาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง นอกจากนี้มารดาที่มีสถานภาพการทำงานอยู่กับบ้านถึงแม้ว่าจะไม่มีโอกาสได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกเหมือนกับมารดาที่ทำงานนอกบ้าน ดังที่ วิถี ชิดเชิดวงศ์ (2521 : 125) กล่าวว่า บิดามารดาที่ออกไปทำงานนอกบ้านได้พบปะกับบุคคลภายนอก มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่น ๆ ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดูบุตร การรับประทานอาหาร ทำให้เข้าใจลักษณะนิสัยในการบริโภคมากขึ้น อันส่งผลต่อพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กก็ตาม แต่มารดาที่ทำงานอยู่กับบ้านอาจจะใช้ความรู้ทางโภชนาการที่ได้รับการสอนมาเหมือนกับมารดา

ที่ทำงานนอกบ้านหรือที่ได้รับจากสื่อต่าง ๆ นามานับเป็นการให้อาหารได้ดีและถูกต้อง โดยไม่ยึดติดอยู่กับความเชื่อเก่า ๆ ที่ไม่ถูกต้อง และนอกจากนี้มารดาที่มีจำนวนบุตรมากและมีจำนวนบุตรน้อยได้นำความรู้ความเข้าใจเรื่องโภชนาการที่ได้รับการสอนมาเหมือน ๆ กันมานับเป็นการให้อาหารแก่เด็กได้ดีและถูกต้องพอ ๆ กัน เช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าบางรายจะมีปัญหาทางเศรษฐกิจบ้าง ดังที่ ปุย โรจนะบุรานนท์ (2519 : 49) กล่าวว่า ขนาดของครอบครัวหรือจำนวนสมาชิกในครอบครัวมีผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของอาหารของคนในครอบครัวนั้น ๆ ถ้ารายได้คงที่แต่ขนาดของครอบครัวใหญ่ขึ้น มีสมาชิกมากขึ้น คุณภาพของอาหารจะต่ำลง เป็นผลกระทบถึงสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวนั้นทุกคน แต่ด้วยความเข้าใจในเรื่องโภชนาการประกอบกับความรักห่วงใยของมารดาต่อบุตรก็จะพยายามจัดหาอาหารที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพที่ดีและถูกต้องแต่ราคาไม่สูงมากนักได้

2. ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน

ผลการศึกษาพบว่า เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่อทางภายใน-ภายนอกแตกต่างกัน มีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อที่ 7, 8, 9, 11 และ 12 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กที่มารดามีระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่อทางภายใน-ภายนอกแตกต่างกัน แล้วพบว่าเด็กทุกกลุ่มมีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเต็มมากและใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่าเด็กมีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ไม่ค่อยดีเหมือนกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแม้ว่ามารดาของเด็กเหล่านี้จะมีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กที่ดีก็ตาม แต่เมื่อตรวจสอบโปรแกรมการสอนโภชนาการแก่มารดาของเด็กแล้ว พบว่าส่วนใหญ่เน้นถึงความสำคัญของปริมาณและคุณค่าของอาหารที่จะให้แก่เด็กไม่ได้ เน้นในส่วนที่เกี่ยวกับสุขนิสัยในการรับประทานอาหารของเด็ก และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาในส่วนที่เกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนสุขนิสัยในการบริโภคของเด็กซึ่งทุกกลุ่มของมารดามีคะแนนค่อนข้างต่ำจากคะแนนเต็มประกอบด้วยแล้ว ทำให้เชื่อได้ว่ามารดาของเด็กซึ่งได้รับการอบรมโภชนาการนี้ไม่ได้อบรมหรือสอนเด็ก อาจทำให้เด็กมีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่ถูกต้องหรือ

ไม่ค่อยดี หรืออาจเป็นเพราะวัยของเด็กที่เด็กวัยนี้ยังไม่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการชักกล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็กยังไม่มีความสามารถในการใช้มือตักอาหารได้คล่องจนกว่าอายุจะย่างเข้าสู่วัยเรียน คือ 6 ปีเป็นต้นไป (วันเพ็ญ บุญประกอบ. 2532) นอกจากนี้ วันเพ็ญ บุญประกอบ (2532 : 37 - 38) ยังได้กล่าวไว้อีกว่า เมื่อเด็กอายุ 2 ปี ความอยากอาหารลดลง แต่พอเข้าขวบที่ 3 เด็กจะเลือกอาหารเฉพาะที่ตนชอบมากขึ้น ซึ่งถ้าเริ่มต้นการกินที่ไม่ดีตั้งแต่แรกเกิดในขวบนี้จะเป็นปัญหามากขึ้น เด็กจะเลือกอาหารจากรส กลิ่น สี ลักษณะรูปร่าง ความอ่อนแข็งของอาหาร บางคนกินอาหารช้า ๆ กินเฉพาะอย่าง และความอยากอาหารขึ้น ๆ ลง ๆ มากจากที่กินอย่างเอร็ดอร่อยไปจนถึงไม่อยากกินอะไรเลย เมื่ออายุ 4 ปี จะเริ่มเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่จะเป็นวัยที่อยู่ไม่ติดที่ นั่งไม่ทน และช่างพูดช่างคุย ซึ่งอาจทำให้การกินไม่เรียบร้อยและอาจไม่เพียงพอได้ เมื่ออายุ 5 ปี เด็กจะใช้มือในการกินได้ดีขึ้น มีความอยากอาหารมากขึ้น และสามารถกินอาหารได้ต่างชนิดมากขึ้น เริ่มรับฟังและร่วมมือดีขึ้น สามารถเลียนแบบตามสิ่งที่ตนได้เห็นได้ยิน เช่น จากวิทยุและโทรทัศน์ แม้จะช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น แต่บางครั้งก็ต้องการความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่มาก นอกจากปัจจัยดังกล่าวแล้วยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก ปัจจัยเหล่านี้คือ เมื่อเด็กเข้าไปอยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนเด็กจะละเลยมารยาทบางประการที่ได้รับการอบรมสั่งสอนจากทางบ้านไปบ้าง เพราะเด็กเข้าหมู่ เข้าพวกกับเพื่อนจึงเลียนแบบพฤติกรรมกันซึ่งจะเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นชั่วคราวและหายไปเมื่อโตขึ้น อารมณ์ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญบางคนกินมากเพื่อชดเชยความรู้สึกที่ตนขาดรักหรือขาดบางสิ่งบางอย่างไป คนที่สุขสบายใจจะกินอาหารได้ดีกว่าพวกที่มีความวิตกกังวล ไม่พอใจไม่เป็นสุข และเครียดทางอารมณ์ สุขภาพของเด็ก เด็กที่มีสุขภาพดีจะกินอาหารได้ดีกว่าเด็กที่เจ็บป่วย เช่น เป็นหวัด เจ็บคอ ท้องผูก เป็นต้น การพักผ่อนและการออกกำลังกาย เด็กที่ไม่ได้ค่อยออกกำลังกายและเด็กที่นอนไม่เพียงพอจะทำให้เด็กกินน้อยลง ประสพการณ์ตั้งแต่เด็กเพราะแม่เป็นผู้ห่ม ตรีเตรียมอาหารให้เด็กและเด็กเติบโตในครอบครัวที่มีการกินอยู่เฉพาะที่จัดมาเป็นแบบอย่างนั้น ๆ เด็กคุ้นเคยกับรสอาหาร วิธีกิน เวลาของการกิน เด็กเลียนแบบ และคุ้นเคยกับสิ่งที่ได้รับจากครอบครัว ทำให้เกิดเป็นนิสัยของเด็กที่จะสนใจอาหารมากน้อยแค่ไหน สนใจที่จะลองกินอาหารที่ตนไม่เคยกินหรือไม่ หรือชอบกินแต่อาหารบางอย่างเท่านั้น และนอกจากนี้ภูมิลาเนาหรือ

ภูมิภาคและวัฒนธรรมประเพณีก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ การกินอาหารชนิดใดและอย่างไรจะแตกต่างกันมากในแต่ละภูมิภาคและวัฒนธรรมประเพณีอื่นจะส่งผลต่อการกินของเด็กจนเกิดเป็นนิสัยของเด็กเช่นกัน

ผลการศึกษาพบว่า เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรมากมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อที่ 10 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อมารดาที่มีจำนวนบุตรมาก มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กที่ดีเหมือนมารดาที่มีจำนวนบุตรน้อย แต่มารดาที่มีจำนวนบุตรมากขึ้นจะเกิดความชำนาญในการดูแลอบรมสั่งสอนสุขนิสัยในการบริโภคของเด็กมากขึ้น เพราะมีประสบการณ์มากขึ้นในการอบรมเลี้ยงดู หรืออาจเป็นเพราะเด็กเลียนแบบการกินของพี่ ๆ ซึ่งมีลักษณะการบริโภคที่ดีมาแล้วจนทำให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีในที่สุด นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะเมื่อมารดามีบุตรมากขึ้น จำเป็นที่จะต้องคอยดูแลเข้มงวดการกินอยู่ของบุตรมากขึ้น เพื่อความเรียบร้อยทำให้เด็กมีนิสัยในการบริโภคที่ดีที่ถูกต้องมากขึ้น

3. พัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

จากผลของการศึกษาพบว่า เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน และความเชื่ออันอาจภายใน-ภายนอกแตกต่างกัน มีพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งค้ำกับสมมติฐานข้อที่ 13, 14, 15, 16 และ 18 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการแต่ละด้าน และพัฒนาการรวมของเด็กวัยก่อนเรียนเหล่านี้แล้วพบว่า มีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเต็มมากทุกกลุ่ม แสดงว่าเด็กมีพัฒนาการทุกด้านไม่ดีเหมือน ๆ กันทุกกลุ่ม ทั้งนี้เป็นเพราะเมื่อเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดามีระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน และความเชื่ออันอาจภายใน-ภายนอกแตกต่างกันมีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ไม่ค่อยดีเหมือนกันดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น จะทำให้เด็กวัยก่อนเรียนได้รับอาหารที่ดีที่ถูกต้องเป็นประโยชน์ต่อภาวะโภชนาการของเด็กไม่เพียงพอซึ่งส่งผลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กโดยตรงและโดยอ้อมเพราะโภชนาการเป็นปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่สำคัญยิ่งต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของบุคคล ดังที่ ประมวล ดิคลินสัน

(2519 : 50) กล่าวว่า บุคคลใดได้รับโภชนาการที่ดีและถูกต้องมากเพียงใด การเจริญเติบโต และพัฒนาการของบุคคลนั้นย่อมจะดีเพียงนั้น และอาจเป็นเพราะมารดาที่มีระดับการศึกษาสูงหรือ มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสูง ซึ่งมีศักยภาพพอที่จะจัดหาของเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามวัยของเด็กได้ แต่ไม่แน่ใจที่จะจัดหาให้เด็กเช่นเดียวกับมารดาที่มีระดับการศึกษา หรือมีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำซึ่งไม่สามารถจัดหาของเล่นดังกล่าวได้ และมารดาที่ออกไปทำงาน นอกบ้านต้องออกจากบ้านตั้งแต่เช้ามืดซึ่งเด็กยังไม่ตื่นนอน และกลับถึงบ้านเมื่อเด็กเข้านอนแล้ว เพราะปัญหาจราจรในกรุงเทพฯ ทำให้มีเวลาดูแลอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดน้อย มีโอกาสส่งเสริมพัฒนาการของเด็กน้อย และยังส่งผลทางด้านจิตใจของเด็กอันกระทบถึงพัฒนาการของเด็กได้ ส่วนมารดาที่ทำงานอยู่กับบ้านแม้จะมีเวลาดูแลอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดและมีโอกาสส่งเสริมพัฒนาการได้มาก แต่มารดามักมีสภาพอารมณ์ไม่ดี หงุดหงิดง่าย เครียด และทำโทษบุตรได้ง่าย ซึ่งส่งผลต่อจิตใจของเด็ก (ผน. แสงสิงแก้ว. 2510 : 6) ส่วนมารดาที่มีความเชื่ออาณานางภายใน-ภายนอก และจำนวนบุตรต่างกันั้นก็อาจไม่แน่ใจหรือมีโอกาสน้อยที่จะจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเช่นเดียวกัน ทั้งนี้รวมถึงที่ศูนย์รับเลี้ยงเด็กด้วย

นอกจากนี้ในการศึกษารังนี้ยังพบอีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีพัฒนาการทางความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา และพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อที่ 17 บางส่วนซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เจลิมพล ดันสกุล (2521 : 112) ที่พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีสติปัญญาสูงกว่าเด็กวัยก่อนเรียนที่ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขัน และสอดคล้องกับการศึกษาของทิพวรรณ กิตติวิมลย์ (2522 : 95) ที่พบว่า เด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีคะแนนการตัดสินใจทางจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่มารดาอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย ซึ่งเด็กที่มีจริยธรรมสูงกว่าย่อมมีระดับสติปัญญาสูงกว่าเด็กที่มีจริยธรรมต่ำจึงจะเรียนรู้จริยธรรมที่สูงกว่าได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษา

ของ รกศล มีคุณ (2524 : 47 - 48) ที่พบว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่มีความเข้าใจเหตุผลเกี่ยวกับความยุติธรรมสูงกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย ทั้งนี้ผู้ที่สามารถเข้าใจเหตุผลเกี่ยวกับความยุติธรรมสูงกว่าย่อมมีระดับสติปัญญาสูงกว่าผู้ที่สามารถเข้าใจเหตุผลเกี่ยวกับความยุติธรรมต่ำกว่า การที่ผู้วิจัยอธิบายเช่นนี้เนื่องจากความเข้าใจทางภาษาและการใช้ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของสติปัญญานั้นเอง สำหรับเด็กวัยก่อนเรียนที่มารดาอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลต่างกันกลับมีพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม การชักล้ามเนื้อมัดเล็กและการชักล้ามเนื้อมัดใหญ่ในการเคลื่อนไหวไม่แตกต่างกัน ด้านกับสมมติฐานข้อที่ 17 นี้บางส่วน เมื่อพิจารณาคะแนนพัฒนาการทั้งสามด้านดังกล่าวของเด็กวัยก่อนเรียนเหล่านี้ พบว่า มีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเต็มค่อนข้างมากทุกกลุ่ม แสดงว่าเด็กวัยก่อนเรียนมีพัฒนาการทั้งสามด้านนั้นไม่ดีเหมือน ๆ กัน เพราะเด็กวัยก่อนเรียนเหล่านี้มีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ไม่ดีเหมือนกัน ซึ่งส่งผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กที่ไม่ดี อันส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กดังกล่าวข้างต้น

4. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้อาหารของมารดา ลักษณะนิสัยในการบริโภค และพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนด้านกับสมมติฐานข้อที่ 19 ซึ่งการศึกษาค้นครั้งนี้พบว่ามารดามีพฤติกรรมการให้อาหารที่ดีเป็นส่วนใหญ่ (51.7%) ไม่ค่อยดี รองลงมา (31.7%) และไม่ดีน้อยที่สุด (16.7%) แต่เด็กวัยก่อนเรียนกลับมีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ดีเป็นส่วนใหญ่ (58.3%) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะแม้ว่ามารดาจะมีพฤติกรรมการให้อาหารที่ดีแต่มารดาอาจไม่ได้สอนเกี่ยวกับสุขนิสัยในการบริโภคแก่เด็ก เมื่อพิจารณาคะแนนพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาในส่วนของการสอนสุขนิสัยในการบริโภค พบว่า มีคะแนนค่อนข้างต่ำ และเมื่อพิจารณาโปรแกรมการสอนโภชนาการที่สอนมารดา พบว่าส่วนใหญ่เน้นถึงความสำคัญในเรื่องปริมาณและคุณค่าของอาหารที่จะให้แก่เด็กไม่ได้ เน้นการสอนสุขนิสัยในการรับประทานอาหารของเด็ก ทำให้เชื่อได้ว่ามารดาไม่ได้อบรมสั่งสอน

เด็ก ทำให้เด็กมีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ดี หรืออาจเป็นเพราะมารดาไม่ได้ใส่ใจติดตามการรับประทานอาหารของเด็กหลังจากที่จัดอาหารที่ดีและถูกต้องให้เด็กแล้ว ปลอຍให้เด็กรับประทานกันเองซึ่งเด็กอาจจะไม่รับประทานอาหารบางอย่างที่ตนไม่ชอบหรือไม่คุ้นเคย ที่มารดาจัดให้จนเกิดเป็นนิสัยของเด็ก นอกจากนี้อาจเป็นเพราะมารดาไม่มีเวลาในการดูแล การรับประทานอาหารของบุตรเนื่องจากอาชีพการงานและปัญหาการจราจร จึงอาจปล่อยให้พี่เลี้ยงหรือคนรับใช้ดูแลแทนซึ่งเด็กอาจเลียนแบบจากพี่เลี้ยงหรือคนรับใช้ และถูกบุคคลดังกล่าว สอนลักษณะการรับประทานอาหารที่ไม่ดีไม่ถูกต้อง จนเป็นลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กได้ และนอกจากนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรของศูนย์รับเลี้ยงเด็กไม่ได้อบรมสั่งสอนและเข้มงวดต่อ สุขนิสัยในการรับประทานอาหารของเด็ก ปลอຍให้เด็กรับประทานอาหารตามสบายมากเกินไป ทำให้เด็กอาจรับประทานอาหารไม่เรียบร้อย หกเลอะเทอะ มุมมาม เลือกรับประทานอาหารที่ตนชอบ ไม่รับประทานอาหารที่ตนไม่ชอบ เป็นต้น

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการ สอนโภชนาการกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนในการศึกษาคั้งนี้ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านกับสมมติฐานข้อที่ 20 บางส่วน ทั้งนี้เป็นเพราะแม้ว่ามารดาจะมีพฤติกรรมการให้อาหารที่ดี แต่เด็กมีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ไม่ดี ดังผลการศึกษาข้างต้น ทำให้เด็กได้รับสารอาหารที่ดีที่ถูกต้องเป็นประโยชน์ต่อภาวะโภชนาการของเด็กไม่เพียงพอ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กโดยตรงและโดยอ้อม เพราะโภชนาการเป็นปัจจัย สิ่งแวดล้อมที่สำคัญยิ่งต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก ดังที่ ประมวล ดิคคินสัน (2519 : 50) กล่าวว่า "บุคคลใดได้รับโภชนาการที่ดีและถูกต้องมากเพียงใด การเจริญเติบโตและพัฒนาการของบุคคลนั้นจะดีเพียงนั้น" ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ไม่ดี หรือ อาจเป็นเพราะศูนย์รับเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนไม่ได้จัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก และ/หรือไม่ได้ส่งเสริมหรือจัดให้เด็กได้เล่นออกกำลังกายและเล่นกีฬาตามวัยของเด็ก ที่เด็กชอบอย่างอิสระเพียงพอ อันอาจทำให้พัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ไม่ดีเท่าที่ควร และส่งผลต่อพัฒนาการทางจิตาใจหรืออารมณ์-สังคมของเด็กด้วย

สำหรับลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนนั้น พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คำนกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อที่ 21 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแม้ว่าเด็กวัยก่อนเรียนจะมีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ไม่ดี ดังผลการศึกษาข้างต้น แต่การวิจัยครั้งนี้สังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กเฉพาะมื้อกลางวันที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันเท่านั้น ซึ่งเด็กอาจเลียนแบบเพื่อนในการบริโภคที่ไม่ดีหรือละเลยลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ดีจากบ้านไปชั่วขณะ ดังที่ วันเพ็ญ บุญประกอบ (2532 : 38) กล่าวว่า เมื่อเด็กเข้าไปอยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียน เด็กจะละเลยมารยาทบางประการจากที่บ้าน เพราะเด็กเข้าหมู่เข้าพวกกับเพื่อน จึงเลียนแบบพฤติกรรมซึ่งกันและกันซึ่งเป็นพฤติกรรมชั่วคราวยุติทั้งลักษณะการกินด้วยซึ่งอาจมีลักษณะที่ไม่ดีได้ แต่ลักษณะนิสัยการบริโภคมื้ออื่น ๆ เมื่ออยู่ที่บ้านเด็กอาจมีลักษณะนิสัยในการบริโภคที่ดี ทำให้เด็กได้รับสารอาหารที่เพียงพอต่อภาวะโภชนาการของเด็กได้ และนอกจากนั้นนอกอาหารมื้อหลักของเด็ก ๆ อาจได้รับอิทธิพลจากสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริโภค ทำให้เด็กเลียนแบบการบริโภคอาหารนอกมื้อหลักที่มีคุณค่าทางโภชนาการเพียงพอต่อการเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กในแต่ละวันได้เช่นเดียวกัน ดังที่ รัชฎา ญาณภีร์ (2527 : 61) และยุพิน ตรีส (2529 : 59) พบว่า บริโภคนิสัยของเด็กชั้นประถมไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของเด็ก เพราะเด็กเลียนแบบสื่อสารมวลชนในการบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ต่อภาวะโภชนาการของเด็กทดแทนอาหารที่ขาดไปจากการบริโภคไม่เต็มแต่ละวันได้ ไม่สนใจการสั่งสอนจากโรงเรียน ซึ่งภาวะโภชนาการของบุคคลบ่งชี้ถึงพัฒนาการของบุคคลดังกล่าวข้างต้น นอกจากนี้อาจเป็นเพราะที่ศูนย์รับเลี้ยงเด็กไม่ได้ฝึกพัฒนาการและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กอย่างเพียงพอหรือไม่ได้ฝึกเลย รวมถึงเมื่อเด็กอยู่ที่บ้านด้วยบิดามารดาอาจไม่ได้ฝึกพัฒนาการและลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็ก ทำให้ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการ มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนที่ดีเป็นส่วนใหญ่ แต่เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดา ได้รับการสอนโภชนาการส่วนมากแล้วมีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่ดี และมีพัฒนาการหลายด้าน ไม่ดี ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งเพราะอาจส่งผลกระทบต่ออนาคตของชาติได้ จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดและส่งเสริมให้มีการสอนโภชนาการ แก่มารดาของเด็กให้มากและทั่วถึงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชน ตลอดจนสถานพยาบาลอื่น ๆ ทั่วประเทศ และควรอบรมเน้นเกี่ยวกับสุขนิสัยในการบริโภคของเด็ก ร่วมด้วย แทนที่จะอบรมเฉพาะโภชนาการ

1.2 รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับโภชนาการและ นิสัยในการบริโภคของเด็กให้แก่มารดาให้มากที่สุด โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ทุกชนิด

1.3 รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์รับเลี้ยงเด็ก กลางวันหรือศูนย์เด็กวัยก่อนเรียนให้มากขึ้น และควรเน้นในเรื่องการเสริมสร้างนิสัยในการบริโภค ที่ถูกต้องให้กับเด็ก และที่สำคัญอย่างยิ่งควรส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กให้มาก โดยจัด อุปกรณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสม

1.4 สำหรับครอบครัวที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ รัฐควรให้ความช่วยเหลือใน รูปแบบต่าง ๆ ที่จะมาให้ทั้งมารดาและเด็กขาดสารอาหาร เช่น ให้อาหารเสริมหรือยาบำรุง ต่าง ๆ ฟรี เป็นต้น

1.5 ครู ครูแนะแนว พยาบาล และผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำหน้าที่ในการสอนควรเห็น ความสำคัญและให้ความร่วมมือสนับสนุนให้มีการจัดบริการให้อาหารกลางวันที่มีคุณค่าให้แก่เด็กใน โรงเรียน

1.6 โรงพยาบาลในสังกัดของกรมแพทยทหารเรือ กองทัพเรือ ที่มีการรับฝากครรภ์ ควรสอนโภชนาการแก่มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีระดับการศึกษาต่ำเพิ่มมากขึ้นเป็นพิเศษ หรือจัดอบรมเป็นกรณีพิเศษ

1.7 ครู พี่เลี้ยงเด็ก และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ควรอบรมสั่งสอนและดูแลสุขนิสัยในการรับประทานอาหารของเด็กอย่างใกล้ชิด ขณะที่เด็กอยู่ที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน

1.8 ครู พี่เลี้ยงเด็ก และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ควรฝึกให้เด็กมีโอกาสดูช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นในกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น และให้เด็กมีโอกาสดูได้เล่นออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาสำหรับเด็กให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัย

2.1 การศึกษาครั้งนี้ทำกับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก ควรทำการศึกษาในเรื่องนี้ให้กว้างขวางออกไปทุกกองทัพและทั่วประเทศ เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2.2 รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้มีการวิจัยในเรื่องนี้ให้มากยิ่งขึ้น และควรทำการศึกษาในระยะยาว

2.3 ควรทำการศึกษาตัวแปรอื่นเพิ่มมากกว่านี้ เช่น อายุของมารดา ลำดับการเกิดของเด็ก และถิ่นที่อยู่เดิมของเด็ก

2.4 ควรทำการศึกษาในเชิงการทดลอง โดยเปรียบเทียบผลของตัวแปรตามก่อนและหลังการให้การสอนโภชนาการแก่มารดา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ กันชะรักษา. ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อดำรงไว้ซึ่งสภาวะสุขภาพในหญิงตั้งครรภ์. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527. อัดสำเนา.
- กัลยา นาคเพชร. การศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียนในท้องที่อำเภอคำพูล อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- โกศล มีคุณ. จริยศึกษาเพื่อส่งเสริมการนำใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและการยังชีพทางสังคม. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- ไกรสิทธิ์ ตันศิริรินทร์. "การเลี้ยงดูด้วยนมแม่," กุมารเวชศาสตร์ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2522.
- คัชรินทร์ อุณหเทศ. การศึกษาเปรียบเทียบบริโภคนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกัน 3 แห่ง ในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.
- จรรยา สุวรรณทัต. อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็ก. (รายงานการวิจัยฉบับที่ 13 ของสถาบันระหว่างชาติสำหรับค้นคว้าเรื่องเด็ก). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2513.
- จริยวัตร คมพยัคฆ์ และคนอื่น ๆ. "สภาวะโภชนาการและบริโภคนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียน เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร," รายงานการวิจัย. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.
- จินตนา หย่างอารี. "พฤติกรรมการกินของคนไทยภาคเหนือตอนล่าง," ใน รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง สาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการกินของคนไทย. หน้า 47 - 70. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.

- เฉลิมพล ต้นสกุล. พัฒนาการทางสติปัญญาและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กก่อนวัยเรียนในเขตการศึกษา 3. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- ชลิต รัตนกุล. ตำราโภชนาการเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2515.
- ชูจันทร์ จันทรมา. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติในการรับประทานอาหารและภาวะโภชนาการของนักเรียนของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. การวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมที่ควรส่งเสริมในเยาวชนไทยและประชาชนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง. "การวิจัยเจตคติของสตรีมีครรภ์ที่เกี่ยวกับการคุมกำเนิดและการบริการทารก," วารสารการวิจัยทางการศึกษา. 2518.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 27. พิมพ์ครั้งที่ 2. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ทวี สุรเมธี. ความพร้อมในการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดชุมพร. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์. การอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพมหานคร. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.
- ทัศนาก้องกัณฐิ. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบบาช์เหตุผลกับความเชื่ออันอาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทย. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

- ทัศนีย์ เมธาคูปต์. อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อบริโภคนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียน ตำบล
ดอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- ธรา วิริยะพานิช. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการกินของคนไทยภาคอีสานตอนล่าง. กรุงเทพฯ :
 สถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.
- ธีระ สุมิตร. "ปัญหาการวางแผนดำเนินงานและวัดผลโครงการโภชนาการศึกษานในประเทศที่
 กำลังพัฒนา," โภชนาการสาร. 2516.
- นวลจันทร์ แก้วทับทิม. การสังคมสงเคราะห์กับการขาดอาหารในเด็ก ศึกษาเฉพาะโรงพยาบาล
ศิริราช จุฬาลงกรณ์และรามาริบัติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์, 2518. อัดสำเนา.
- นวลตา วันเพ็ญ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลี้ยงดูบุตรที่อาศัยในชุมชนแออัด อ.หาดใหญ่
จ.สงขลา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
 อัดสำเนา.
- นันทา แทนธานี. การศึกษาตัวแปรบางประการที่มีคว เมสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนา
การของเด็กวัยก่อนเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- นันทิยา เกิดวิชัย. ความสัมพันธ์ระหว่างบริโภคนิสัยกับภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์
 ศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- น้อมฤดี จงพยุหะ และคนอื่น ๆ. คู่มือการศึกษาวิชาพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : ศึกษาภัณฑ์,
 2518.
- บารุง บุญยงค์. การศึกษาผลการสอนแบบสืบสวน-สอบสวน (Combined Inquiry) ที่มีต่อ
ความคิดแบบสืบสวน-สอบสวน ความคิดสร้างสรรค์ และทัศนคติเกี่ยวกับการควบคุมจาก
ภายนอก-ภายใน (External-Internal Control). ปรินิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.

- ประมวล ดิฉินสัน. จิตวิทยา (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2519.
- ปุย รจนนุรานนท์. "นิสัยเกี่ยวกับอาหารการกิน," โภชนาการสาร. 10(4) ; ตุลาคม-ธันวาคม 2519.
- พน แสงสิงแก้ว. "สุขภาพจิตของสุภาพสตรีที่ทำงานนอกบ้าน," ปาฐกถาสุขภาพจิตบางเรื่อง. หน้า 66 - 84. กรุงเทพฯ : บารุงนุกุลกิจ, 2510.
- พจน์ จันทรวิระกุล. ความสัมพันธ์ระหว่างความอยากรู้อยากเห็น ทักษคติแบบเชื่องานภายในและภายนอกตน และความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และประถมศึกษาปีที่ 7. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- พิษณุ อุตตะมะเวทิน. "ปฏิสัมพันธ์ระหว่างโภชนาการและสุขภาพอนามัย," โภชนาการสาร. 25(1และ2) ; มกราคม-มิถุนายน 2534.
- มนตรี อนันตรักษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติแบบควบคุมจากภายใน-ภายนอก ทักษคติทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อโชคลางในกลุ่มผู้มีอาชีพครู. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- มานิตย์ มีนิล. การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของมารดาในเขตอำเภอบ้านแพรง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531. อัดสำเนา.
- ยงยุทธ ขจรพดุงกิตติ. "การประเมินผลกิจกรรมโภชนาการในงานสาธารณสุขมูลฐานในครอบครัว," รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2528.
- ยุบลวรรณ ประมวลรัฐการ. "การให้อาหารแก่เด็กทารกแรกเกิด-1ปี, บริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียน อายุ 2-5 ปี, ภาวะโภชนาการของเด็กทารกและเด็กก่อนวัยเรียน อายุ 0-5 ปี ของชุมชนรางรถไฟ กทม," เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงวิชาการเรื่องภาวะโภชนาการของเด็กในชุมชนแออัด. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

- ยุพิน ตีรธ. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการกับความรู้ ความเชื่อ และบริโภคนิสัย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร,
2528.
- วลัย อินทร์พรชัย. "อันตรายจากการขาดสารอาหารในเด็ก," โภชนาการสาร. 9(4) ;
ตุลาคม-ธันวาคม 2518.
- _____. โภชนาการสำหรับคนวัยต่าง ๆ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แสงทวีการพิมพ์,
2530.
- วิชัย จุฬารัจมนนตรี. การศึกษาดูประสบการณ์ต่อการส่งเสริมการโภชนาการชนบทศึกษาเฉพาะ
กรณีอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2514. อัดสำเนา.
- วิณี จิตเจตวงศ์. การศึกษาเปรียบเทียบนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็กก่อน
วัยเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนครราชสีมา. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- วิรัตน์ แสงชัน. พฤติกรรมกรให้อาหารของมารดาที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของทารกและ
เด็กอายุ 1-3 ปี ในแหล่งก่อสร้างเขต กทม. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532. อัดสำเนา.
- วันเพ็ญ บุญประกอบ. ปัจจัยที่ควรคำนึงในการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรกิน.
กรุงเทพฯ : ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, 2532.
- วันเพ็ญ พิศาลพงศ์. การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูพัฒนาการทางร่างกายและความพร้อมทาง
การเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- วันษา ธนามี. เลี้ยงลูกด้วยรัก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เนเจอร์ลิสบุ๊คส์เซนเตอร์,
2533.

- วัลภา ปิ่นสมประสงค์. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติงานการเลี้ยงดูบุตรของมารดา กับพัฒนาการของเด็กวัยตอนต้น. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526. อัดสำเนา.
- ศรีวรรณ มากชู. การเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในจังหวัดพิษณุโลก. ปรินญาณินทร์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ศรีสวาสดี ชลวิสุทธิ์. การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวที่มีฐานะ เศรษฐกิจสังคมระดับกลางในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินญาณินทร์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2505. อัดสำเนา.
- สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. "การศึกษาวิจัยเรื่องเด็ก พ.ศ.2516," วารสารกรมการแพทย์. 3(1) : 61 - 63 ; 2521.
- สุกัญญา ภิญโญวิริยะกุล. ความสัมพันธ์ของฤดูกาลกับการขาดโปรตีนและพลังงานในเด็กวัยก่อนเรียน อำเภออุ้มผาง จังหวัดอุตรธานี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527. อัดสำเนา.
- สุจิตรา เทพไชย. การศึกษาภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียน หมู่ 2 ตำบลท่ายาง อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.
- สุณี มุณีปภา. พฤติกรรมกรกินของเด็กวัยเรียน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531. อัดสำเนา.
- สุระวิทย์ มรันธรรม. พฤติกรรมโภชนาการของมารดาเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ที่นำเด็กมารับบริการที่คลินิกสุขภาพเด็กดี ศูนย์บริการสาธารณสุข 15 สานักอนามัย กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินทร์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- สุวรรณีย์ วิโรจน์สายลี. การศึกษาบริโภคนิสัยของเด็กวัยก่อนเรียนในบ้านน้อยหมู่ 3 ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2518. อัดสำเนา.

- โรสกา ญาณวิรัตน์. ภาวะโภชนาการของเด็กวัยก่อนเรียนในอำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527. อุดสาเนา.
- อนุสิฐ รัตนะศิลป์. "ฐานะทางเศรษฐกิจและการขาดโภชนาการ," โภชนาการสาร.
1 ; มกราคม-มีนาคม 2516.
- _____. การศึกษาเกี่ยวกับความเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็กในท้องที่อำเภอสูงเนิน
จังหวัดนครราชสีมา. รายงานเพื่อเสนอมหาวิทยาลัยมหิดล, 2513.
- อมรา จันทรากานนท์. โภชนศาสตร์และโภชนบำบัด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยพิทยา,
2512.
- อรรพรรณ สุชีธรรมรักษ์. อิทธิพลของสถานการณ์และความเชื่อในเรื่องอัตลิจิตที่มีต่อพฤติกรรม
การคล้อยตาม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
อุดสาเนา.
- อาร์ เมอเร โทมัส. การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก. แปลและเรียบเรียงโดย
ดวงเดือน ศาสตร์ภักดิ์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- อัญชลี สุนทรราช. พฤติกรรมการให้อาหารของมารดาที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของเด็กวัย
ก่อนเรียน. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.
อุดสาเนา.
- อัญรัตน์ จิรรุ่งสฤงคาร. การเปรียบเทียบความเชื่อในอัตลิจิต-ปรัลิจิตของนักเรียนที่มีเพศ
ระดับการศึกษาของบิดามารดาและการอบรมเลี้ยงดูตามรายงานของตนเองต่างกัน.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อุดสาเนา.
- อุทัย พิศาลบุตร. แบบจำลองหลักสูตรอาหารและโภชนศึกษาในเด็กชั้นประถมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อุดสาเนา.
- อุบลรัตน์ โพธิโกสม. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความซื่อสัตย์ของ
เด็กไทย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2523. อุดสาเนา.

อุไรวรรณ พงษ์เหมือน. ความสัมพันธ์ระหว่างเขาวนกับครอบครัวในภาวะโภชนาการของเด็ก
วัยก่อนเรียนในสถานเลี้ยงเด็กกลางวันในกรุงเทพมหานคร. ปรินต์มานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

Becker, W.C. "Consequences of Different Kinds of Parental Discipline,"
in M.L. Hoffman and L.W. Hoffman (eds.) Review of Child
Development Research. New York : Connecticut Printers, Inc.,
1964.

Behar, M. "Prevalence of Malnutrition Among Pre-School Children of
Developing Country," in N.S. Scrimshaw and J.E. Gordon (ed.).
Malnutrition, Learning and Behavior, London : The M.I.T. Press,
1968.

Birch, H. "Malnutrition Learning and Intelligence," American Journal.
Public House, 1972.

Breakenridge, M.E. and Vincent, E.L. Child Development : Physical
and Psychological Growth Through Adolescence. Philadenphia :
W.B. Saunders Company, 1966.

Christakis, G., Miridijanian, A., Nath, L., Khurana, H.S., Cowell, C.,
Archer, M., Aiffer, H., Baker, H., and James, C., "A Nutritional
Epidemiologic Investigation of 642 New City Children,"
American Journal Clinical Nutrilion. 1968.

Collis, W.R.F. and J. Magaret. "Multifactorial Causation of
Malnutrition and Retard Growth and Development," in N.S.
Scrimshaw and J.E. Gordon (ed.). Malnutrition, Learning and
Behavior. London : The M.I.T., 1968.

- Crandall and others. "Children's Perception of Internal-External Control in Intellectual Academic Situation and Their Embedded Figure Test Performance," Child Development. December, 1966.
- Epprigh, E., H.M. Fox., B.A. Fryer., C.H. Lamkim and V.M. Vivian. Journal of Nutrition Ed. 1(1) : 16 - 18 ; 1970.
- Huckstadt, Alicia. "Locus of Control Among Alcoholic, Recovering Alcoholics and Non-Alcoholics," Research in Nursing and Health. February, 1987.
- Jelliffe, D.B. The Assessment of the Nutritional Status of the Community. WHO Geneva : Monograph Series No.53, 1966.
- Joe D. Wray, and Alfred Aquine. "Protein-Calories Malnutrition in Candelaria Columbia," The Journal of Tropical Pediatrics. September, 1960.
- Khanjanasthiti, P. and J.D. Wray. "Early Protein-Calorie Malnutrition in Slum Area of Bangkok Municipality," Journal of Medical Association. 57(3) : 357 ; 1974.
- Kreutzweiser, William Gordon. "Multidimensional Health Locus of Control and Values : An Integrated Approach to Understanding Preventive Health Behavior," Dissertation Abstracts. 30(03) : 577 ; Fall, 1992.
- Lowery, Barbara J. "Misconception and Limitation of Locus of Control and I-E Scale," Nursing Research. March, 1981.
- Morlang, Barbara L. "Nutritional Study of 5th and 6th Grade Children in Roanoke Virginia : Their Eating Behavior and Physiques as Related to Sex, Age and Social and Economic Factors," Dissertation Abstracts International. 30 : 5115 ; May, 1970.

- Nelson, Debra Lynn. "A Model of Factors Affecting Consumer Decision-Making Regarding Food Products : A Case Study of The United States and Japan," Dissertation Abstracts. 53(11) : 5674 ; May, 1993.
- Robinson, John P. and Shaver, Phillip R. Measures of Social Psychological Attitudes. 6th Printing, Michigan : The University of Michigan, 1980.
- Roger, Dorothy. Issue in Adolescent Psychology. New York : Meredith Coroperation, 1972.
- Rokeach, Milton. Belief Attitude and Value : A Theory of Organization and Change. San Francisco : January, Bass, 1970.
- Rotter, Julian B. "Generalized Ecpectancies for Internal Versus External Control of Reinforcement," Psychological Monographs : General and Applied. 80(1) : Whole No.609. 1966.
- Scarth, L.L. "The Influence of Certain Environment Variables on the School Readiness of Kindergarten Children," Dissertation Abstracts. 3 : 3168-A ; January, 1973.
- Sear, Robert R., Maccoby, Eleanor E. and Levin, Harry. Patterns of Child Rearing. New York : Peterson and Company Inc., 1957.
- Sims, Laura Scail. "Nutritional Status of Preschool Children in Relation to Selected Factors Characterizing the Family Environment-Anecological Approach," Dissertation Abstracts. 6 : 7144-B ; June, 1972.
- Solenberger, Richard T. "Chinese-American Child-Rearing Practices and Juvenile Doliguency," The Journal of School Psychology. 3 : 6621 ; February, 1968.

- Strickland, Bonnie R. "Internal-External Control of Reinforcement,"
in Thomas Blass (ed.) Personality Variables and Social
Behavior. New York : John Wiley and Sons, 1977.
- Strickland, Bonnie R. "Internal-External Expectancies and Health-
Related Behaviors," Journal of Consulting and Clinical
Psychology. 25 : 3251 ; December, 1978.
- Thompson, C.A. and E. Pollitt. "Effect of Severe Protein-Calorie
Malnutrition on Human Populations," in L.S. Greens (ed.).
New York : Malnutrition, Behavior and Social Organization,
Academic, 1977.
- Victor, Domino Joseph. "A Sociological Analysis of the Relationship
of Social Factor to Childhood Illness," Dissertation Abstracts
International. 37 : 5364-A ; February, 1977.
- Waldrop, M.F., and Bell, R.Q. "Relation of Preschool Dependency
Behavior to Family Size and Density," Child Development.
35 : 2143 ; 1964.
- Wallston and others. "Locus of Control and Health : Review of the
Literature," Health Education Monographs. 3 : 542 ; Spring,
1978.
- Yu, Jane Yin. "Health Locus of Control and Health Value as Predictors
of Food and Exercise Habits : Implication for Compliance in
Health Education," Dissertation Abstracts. 50(09) : 3903 ;
March, 1990.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1007/ 1461

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๙ มีนาคม 2539

เรื่อง ขออนุญาตอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันของโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายนเรศ นิลประดิษฐ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดาลักษณะนิสัยในการ
บริโภคและพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน
ของกองทัพอเรือ

ทั้งนี้เนื่องในการควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.ดวงเดือน ศาสตรภัทร

ประธาน

ผศ.ประณต คำจิณ

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้มารดาของเด็กวัยก่อนเรียน ตอบแบบสอบถามและประเมิน
พัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ในระหว่างเดือนเมษายน 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯ ให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

๒๑ มีนาคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการกองศึกษาวิจัย กรมสรรพาวุธบางนา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายนเรศ นิลประดิษฐ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดาลักษณะนิสัยในการ
บริการและพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน
ของกองทัพเรือ

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.ดวงเดือน ศาสตรภัทร

ประธาน

ผศ.ประมต แก้วฉิม

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตได้ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้มารดาของเด็กวัยก่อนเรียน ตอบแบบสอบถามและประเมิน
พัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ในระหว่างเดือนเมษายน 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯ ให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

๒๑ มีนาคม 2539

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าศูนย์รับเลี้ยงเด็กวัยก่อนเรียน โรงพยาบาลชลบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายนเรศ นิลประดิษฐ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาครั้งนี้ว่า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดาลักษณะนิสัยในการ
บริโภคและพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน
ของกองทัพอากาศ

ทั้งนี้อยู่ในการควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์

ประธาน

ผศ.ประจักษ์ คำจิณ

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้มารดาของเด็กวัยก่อนเรียน ตอบแบบสอบถามและประเมิน
พัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ในระหว่างเดือนเมษายน 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

๒๙ มีนาคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าหน่วยควบคุมอาคารบ้านพัก ตร.ส่วนกลางบางนา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายนเรศ นิลประดิษฐ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดาลักษณะนิสัยในการ
บริโภคและพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน
ของกองทัพเรือ

ทั้งนี้อยู่ในการควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.ดวงเดือน ศาสตรภัทร

ประธาน

ผศ.ประมัต คำนิม

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้มารดาของเด็กวัยก่อนเรียน ตอบแบบสอบถามและประเมิน
พัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ในระหว่างเดือนเมษายน 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

4 เมษายน 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

เรียน มารดาของเด็กวัยก่อนเรียน

เนื่องจากคณะเราได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียน
ของมารดา ลักษณะนิสัยในการบริโภค และพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ต้องการข้อมูลบาง
ประการจากท่านเพื่อนำไปศึกษาวิจัย จึงขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ
การวิจัยดังกล่าว

คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด ผลการตอบของท่านจะนำไปใช้
เพื่อการวิจัยทางวิชาการอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้ถูกต้องเหมาะสม
ยิ่งขึ้น ขอให้ท่านตอบตามความจริงมากที่สุด และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

หวังว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่าน ขอขอบคณา ณ โอกาสนี้ด้วย

ด้วยความนับถือ

นเรศ นิลประดิษฐ์

นิสิตปริญญาโท จิตวิทยาพัฒนาการ

แบบสอบถามชุดที่ 1

(เฉพาะมารดา)

เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดา ซึ่งได้รับการสอนโภชนาการ ลักษณะนิสัยในการบริโภค และพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน ที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันของกองทัพเรือ

ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นมารดาของ ด.ช./ด.ญ.

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับคำตอบของท่านตามความเป็นจริง

1. อายุ

- () ต่ำกว่า 20 ปี
- () 20 - 25 ปี
- () 26 - 35 ปี
- () 36 ปีขึ้นไป

2. ระดับการศึกษาสูงสุด

- () ประถมศึกษาปีที่ 6 ลงไป
- () มัธยมศึกษาถึงต่ำกว่าปริญญาตรี
- () ปริญญาตรีขึ้นไป

3. รายได้รวมทั้งหมดของครอบครัวต่อเดือน

- () ต่ำกว่า 10,000 บาท
- () 10,000 บาท ถึง 30,000 บาท
- () 30,000 บาทขึ้นไป

4. อาชีพ

- ☐ รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
- ☐ ค้าขาย
- ☐ รับจ้าง
- ☐ แม่บ้าน
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ลักษณะการทำงาน

- ☐ ทำงานนอกบ้านอย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 วัน ๆ ละ 8 ชั่วโมง
- ☐ ทำงานอยู่กับบ้าน

5. จำนวนบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่

- ☐ 1 คน
- ☐ 2 คนขึ้นไป

6. ท่านเคยได้รับการสอนเรื่องอาหารของเด็กและของหญิงตั้งครรภ์มาแล้ว

- ☐ เคย
- ☐ ไม่เคย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
1. ท่านจะอธิบายถึงเหตุผลในการลงโทษบุตรของท่านเสมอ.....						
2. ท่านจะลงโทษบุตรของท่านรุนแรงแค่ไหนขึ้นอยู่กับอารมณ์ของท่าน.....						
3. ท่านจะลงโทษบุตรหรือทำเฉยเสียเมื่อบุตรของท่านกระทำไม่ดี.....						
4. ท่านจะสนับสนุนบุตรของท่านให้กระทำสิ่งต่าง ๆ โดยท่านไม่ต้องอธิบายเหตุผล.....						
5. เมื่อท่านอารมณ์เสียท่านจะพาลดุด่าหรือลงโทษบุตรของท่านด้วยเสมอ.....						
6. ท่านจะเปิดโอกาสให้บุตรของท่านได้อธิบายเหตุผลก่อนที่จะดุหรือลงโทษ.....						
7. ท่านจะลงโทษบุตรของท่านมากหรือน้อยตามปริมาณความผิด.....						
8. ท่านมักจะเพิกเฉยไม่ชมเชยบุตรของท่านเมื่อทำความดี.....						
9. ท่านจะไม่กล่าวขอโทษบุตรของท่านเมื่อท่านดุหรือลงโทษบุตรของท่านโดยเข้าใจผิด.....						

ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
10. ก่อนที่ท่านจะให้สิ่งใดแก่บุตรของท่าน ท่านจะ บอกบุตรของท่านว่าให้เพราะได้ทำความดี อะไรไว้.....						

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ก และ ข ให้ท่านเลือกตอบเพียง
คำตอบเดียวที่ท่านเชื่อว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยการเขียนเครื่องหมาย X ทับ ก หรือ ข ที่ท่านเลือกโปรดอย่าคิดนาน

- ถ้าท่านทำงานในสถานที่ทำงานแห่งหนึ่ง การที่ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้านายของท่านเพิ่มขึ้น
เงินเดือนหรือเพิ่มค่าจ้างให้ท่าน เป็นเพราะ
 - ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้านายรักท่าน
 - ท่านตั้งใจทำงานอย่างดี
- สมัยที่ท่านเป็นนักเรียน ท่านเรียนบางวิชาไม่ค่อยเข้าใจ อาจเป็นเพราะ
 - ครูอธิบายไม่ชัดเจน
 - ท่านไม่สนใจวิชานั้นเท่าที่ควร
- การที่ท่านสามารถแก้ปัญหาบางอย่างได้อย่างรวดเร็ว เป็นเพราะ
 - ปัญหานั้นง่าย
 - เพราะท่านพยายามแก้ปัญหานั้นด้วยความรอบคอบ
- ถ้ามีบุคคลหนึ่งว่าท่านว่าเป็นคนโง่ ท่านคิดว่าเป็นเพราะ
 - เขากำลังโกรธท่าน เขาจึงพูดเช่นนั้น
 - ท่านเองไม่ได้แสดงออกอะไรให้เขาเห็นว่าเป็นคนฉลาดเฉียบแหลม

5. ถ้าท่านอยากเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย เป็นนักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียงหรือเป็นแพทย์ แต่ไม่ได้เป็น ท่านคิดว่าน่าจะเป็นเพราะ
 - ก. ตอนเรียนท่านไม่ได้ตั้งใจเรียนเท่าที่ควร
 - ข. วาสนาไม่ได้กำหนดให้เป็นเช่นนั้น
6. การที่ท่านทำงานบางอย่างได้อย่างรวดเร็ว เป็นเพราะ
 - ก. ท่านตั้งใจทำอย่างจริงจัง
 - ข. มีคนคอยช่วยเหลือหรือมีสิ่งอำนวยความสะดวกช่วย
7. การที่ท่านแก้ปัญหาบางอย่างได้รวดเร็วที่ท่านไม่แน่ใจ แต่บังเอิญถูกต้อง เป็นเพราะ
 - ก. ท่านได้ใช้ความพยายามอย่างรอบคอบที่สุดแล้ว
 - ข. โชคช่วย
8. เมื่อท่านอ่านนิยายแล้วจำเนื้อเรื่องได้ทั้งหมด เป็นเพราะ
 - ก. ท่านอ่านนิยายเรื่องนั้นด้วยความสนใจ
 - ข. นิยายเรื่องนั้นเรียบเรียงมาอย่างดีทำให้จำได้ง่าย
9. การที่ท่านเล่นเกมส้อมอย่างหนึ่งและชนะ เป็นเพราะ
 - ก. ท่านพยายามเล่นอย่างดี
 - ข. บังเอิญคนอื่นเล่นไม่ดีเท่าท่าน
10. ถ้ามีคนคิดว่าท่านเป็นคนฉลาด หลักแหลม ท่านคิดว่าส่วนมาก เป็นเพราะ
 - ก. คนคนนั้นชอบท่าน
 - ข. ท่านได้แสดงให้เห็นว่า ท่านเป็นคนฉลาดหลักแหลมเสมอ ๆ
11. ถ้าท่านทำงานแล้วผู้บังคับบัญชาหรือเจ้านายตัดเงินเดือนหรือค่าจ้างท่านคิดว่าน่าจะเป็นเพราะ
 - ก. ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้านายไม่ชอบท่าน
 - ข. ท่านทำงานไม่ดีหรือทำงานผิดพลาด
12. ถ้าท่านได้เป็นมหาเศรษฐี ท่านคิดว่าน่าจะเป็นเพราะ
 - ก. ท่านขยันบากบั่นและมานะอดทนอย่างยิ่งยวด
 - ข. ท่านฉลาดดีหรือเป็นผลบุญเก่าที่เคยทำไว้มาก

13. การที่สามีของท่านชมท่านว่าเป็นคนฉลาดเฉลียวแหม่มเป็นเพราะ
 - ก. สามีพูดอย่างนั้นเพราะต้องการเอาใจท่าน
 - ข. ท่านทำบางสิ่งบางอย่างให้สามีเห็นว่า เป็นคนฉลาดเฉลียวเสมอ
14. ท่านคิดว่าข้อไหนเป็นจริงกว่ากัน
 - ก. ในตอนท้ายของชีวิตคนเราย่อมได้รับการเคารพนับถือตามที่ควรจะได้
 - ข. แม้ว่าจะพยายามทำความดีสักเพียงใดก็ตาม บางครั้งคุณงามความดีของคนเรามักไม่มีใครสังเกตเห็น
15. การที่คนจะได้เป็นเจ้านายนั้น เป็นเพราะ
 - ก. จังหวะดีและโชคช่วย
 - ข. มีความสามารถและฉวยโอกาสแสดงความสามารถให้คนอื่นเห็น
16. สำหรับตัวท่านเอง เคยพบความจริงข้อไหน
 - ก. การที่ท่านจะได้สิ่งที่ต้องการหรือไม่ ไม่ค่อยเกี่ยวกับโชค
 - ข. มีบางครั้งที่เราต้องตัดสินใจได้ว่าจะทำอะไรโดยการโยนหัวโยนก้อย
17. ถ้ามีคนบอกท่านว่า ท่านเป็นคนไม่ฉลาดเฉลียว ท่านรู้สึกอย่างไร
 - ก. รู้สึกว่าไม่มีประโยชน์ที่จะต้องพยายามเปลี่ยนความเชื่อของเขา เพราะเป็นธรรมดาที่ต้องมีคนว่าเราอย่างนั้น
 - ข. รู้สึกว่าท่านสามารถเปลี่ยนความเชื่อของเขาได้
18. การที่ท่านสอนให้บุตรของท่านกระทำกิจกรรมอย่างหนึ่ง แต่บุตรของท่านกระทำไม่ได้ส่วนมากเป็นเพราะ
 - ก. บุตรของท่านไม่มีความสามารถพอที่จะเข้าใจว่าจะทำกิจกรรมนั้นอย่างไร
 - ข. ท่านอธิบายไม่ชัดเจนพอ
19. การที่บุตรของท่านเรียนอะไรได้อย่างรวดเร็ว เป็นเพราะ
 - ก. บุตรของท่านตั้งใจเรียนอย่างจริงจัง
 - ข. ครูอธิบายอย่างชัดเจน

20. การที่ท่านสอนบุตรของท่านให้กระทำกิจกรรมอย่างหนึ่ง แล้วบุตรของท่านกระทำกิจกรรมนั้นได้ทันที เป็นเพราะ
- ก. บุตรของท่านฉลาดเข้าใจอะไรได้อย่างรวดเร็ว
 - ข. ท่านอธิบายได้อย่างแจ่มแจ้ง
21. ปกติท่านอ่านหนังสือเรื่องหนึ่งแล้วจำเนื้อเรื่องได้เพียงเล็กน้อย ส่วนมากเป็นเพราะ
- ก. เรื่องที่อ่านนั้นเขียนหรือเรียบเรียงไม่ดี
 - ข. ท่านไม่สนใจในเรื่องที่อ่านนั้น
22. การที่บุตรของท่านสอบได้คะแนนน้อย เป็นเพราะ
- ก. ครูสอนไม่ดี
 - ข. บุตรของท่านดูหนังสือน้อยไป
23. ท่านมีความเห็นว่า
- ก. ส่วนมากเรื่องเศร้าในชีวิตของคนเราเป็นผลมาจากความโชคร้าย
 - ข. ความล้มเหลวในชีวิตของคนเป็นผลมาจากความผิดพลาดที่คนเราก่อขึ้นเอง
24. ท่านมีความเห็นว่า
- ก. สิ่งใดที่จะเกิดขึ้นแล้วย่อมจะเกิดขึ้น ไม่มีใครห้ามไว้ได้
 - ข. การเชื่อโชคชะตาไม่เคยให้ผลดีต่อท่านเท่ากับการตัดสินใจของตัวเอง
25. ท่านมีความเห็นว่า
- ก. เมื่อท่านวางโครงการที่จะทำอะไรก็เกือบแน่ใจได้ว่าท่านจะทำงานนั้นได้สำเร็จ
 - ข. การวางโครงการล่วงหน้านาน ๆ ไม่เป็นผลดีเสมอไป เพราะหลายสิ่งหลายอย่างมักขึ้นอยู่กับโชคหรือโชคร้าย
26. ท่านมีความเห็นว่า
- ก. คนส่วนมากมักคิดว่าชีวิตของเราขึ้นอยู่กับโชคไม่น้อย
 - ข. ความจริงแล้ว "โชคกลาง" เป็นเรื่องไร้สาระ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการให้อาหาร

คำชี้แจง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการให้อาหารของท่านแก่บุตรของท่านซึ่งเป็นเด็กวัยก่อนเรียน (เด็กก่อนเข้าเรียน) ในแต่ละข้อมีคำตอบ 2 ตัวเลือก โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน () ที่ตรงกับความจริงของท่าน

1. ท่านให้บุตรของท่านรับประทานอาหารที่ท่านจัดให้เหมาะกับเด็ก แต่ท่านจะไม่ว่าอะไรถึงแม้ว่าเด็กจะรับประทานในปริมาณน้อย
() ใช่ () ไม่ใช่
2. ท่านให้บุตรของท่านรับประทานขนมหวานก่อนรับประทานอาหารมื้อหลักเสมอ
() ใช่ () ไม่ใช่
3. ท่านจะดูแลช่วยเหลือบุตรของท่านรับประทานอาหารจนหมด
() ใช่ () ไม่ใช่
4. ท่านให้บุตรของท่านดื่มน้ำอัดลมเสมอ
() ใช่ () ไม่ใช่
5. ท่านให้บุตรของท่านได้เล่นออกกำลังกายและพักผ่อนหลับนอนอย่างเพียงพอ
() ใช่ () ไม่ใช่
6. ท่านให้บุตรของท่านได้อาหารครบทุกมื้อโดยใน 1 มื้อจะให้ข้าว เนื้อสัตว์ ไขมัน และผักต่าง ๆ ครบเสมอ
() ใช่ () ไม่ใช่
7. ท่านให้บุตรของท่านรับประทานอาหารทุกชนิดที่บุตรต้องการ
() ใช่ () ไม่ใช่
8. ท่านให้บุตรของท่านดื่มนมทุกวันอย่างน้อยวันละ 2 แก้ว
() ใช่ () ไม่ใช่
9. ท่านให้บุตรของท่านเลือกรับประทานอาหารเอง
() ใช่ () ไม่ใช่
10. ท่านให้บุตรของท่านได้รับประทานดื่บสัตรอย่างน้อยทุก 3 วัน
() ใช่ () ไม่ใช่

11. ท่านให้บุตรของท่านรับประทานอาหารทุกชนิดเหมือนกับท่านรับประทาน
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
12. ท่านให้บุตรของท่านได้รับประทานไข่วันละ 1 ฟอง
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
13. ท่านให้บุตรของท่านได้รับประทานอาหารประเภทถั่ว เช่น ถั่วเหลืองหรือผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลือง ถั่วเขียวหรือถั่วลิสงเสมอ
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
14. ท่านให้บุตรของท่านรับประทานอาหารประเภทสุก ๆ ดิบ ๆ เช่น เนื้อน้ำตก ลาบ ก้อย เพื่อจะได้รับคุณค่าอาหารมาก ๆ
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
15. ท่านให้บุตรของท่านได้รับประทานไข่และถั่วเมล็ดแห้งอย่างน้อยทุก 3 วัน
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
16. ท่านให้บุตรของท่านได้รับประทานข้าวมาก ๆ แต่กับข้าวน้อย ๆ ในแต่ละมื้อเพื่อบุตรจะได้โตเร็ว ๆ
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
17. ท่านจะคำนึงถึงความชอบของบุตรในการเตรียมอาหารให้บุตรของท่านโดยไม่คำนึงถึงคุณค่าของอาหาร
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
18. ท่านจะไม่ให้บุตรของท่านรับประทานเนื้อสัตว์มาก เพื่อป้องกันการเกิดพยาธิ
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
19. ท่านให้บุตรของท่านรับประทานอาหารตามเวลาของแต่ละมื้อ
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
20. ท่านยอมให้บุตรรับประทานอาหารจุกจิกได้เสมอ
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่

21. ท่านให้บุตรของท่านนั่งร่วมรับประทานอาหารกับท่านเสมอ
 () ใช่ () ไม่ใช่
22. ท่านบดหรือให้บุตรหยิบอาหารบางอย่างเข้าปากเองได้
 () ใช่ () ไม่ใช่
23. ท่านให้บุตรของท่านรับประทานอาหารเร็ว ๆ เพื่อที่จะได้ทำกิจกรรมต่อไป
 () ใช่ () ไม่ใช่
24. ท่านให้บุตรของท่านล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหาร
 () ใช่ () ไม่ใช่
25. ท่านให้บุตรของท่านรับประทานอาหารรสจัดบ้างเพื่อให้เคยชิน
 () ใช่ () ไม่ใช่
26. ท่านล้างภาชนะในครัวทุกครั้งด้วยผงซักฟอกหรือน้ำยาล้างจานทุกครั้งที่ทำความสะอาด
 () ใช่ () ไม่ใช่
27. ท่านล้างอาหาร เช่น เนื้อสัตว์ ผัก ให้สะอาดทุกครั้งก่อนหั่นแล้วปรุงอาหาร
 () ใช่ () ไม่ใช่
28. ในการรับประทานอาหารร่วมกันในครอบครัว ท่านให้บุตรใช้ช้อนกลางตักกับข้าว
 () ใช่ () ไม่ใช่
29. ขณะบ้วนข้าวให้บุตร ถ้าอาหารร้อนท่านจะทำให้เป็นลงโดยอมในปากของท่านก่อนแล้วบ้วน
 ให้บุตร
 () ใช่ () ไม่ใช่
30. น้ำดื่มของบุตรถ้าไม่ใช่ขวด ท่านจะดื่มก่อน
 () ใช่ () ไม่ใช่
31. ท่านดูแลให้บุตรแปรงฟันหลังอาหารหรืออย่างน้อยก่อนนอนทุกวัน
 () ใช่ () ไม่ใช่
32. เพื่อให้บุตรเพลิดเพลินกับการรับประทานอาหาร ท่านจะใช้วิธีให้บุตรกินไปเล่นไป
 () ใช่ () ไม่ใช่

33. ถ้าท่านพาบุตรไปงานเลี้ยงด้วย ท่านจะคอยช่วยเหลือแนะนำบุตรตามโอกาส
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
34. ท่านฝึกนิสัยให้บุตรของท่านรับประทานอาหารเป็นเวลา
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
35. ท่านเป็นผู้ให้อาหารให้แก่บุตรของท่านโดยไม่ให้กินเองเพื่อความเรียบร้อย
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
36. ขณะรับประทานอาหารเมื่อบุตรอมอาหารไม่ยอมเคี้ยว ท่านจะแก้ปัญหาด้วยการงูหรือตี
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
37. เมื่อบุตรไม่ยอมรับประทานอาหาร ท่านมักใช้วิธีงูว่าถ้าไม่กินจะไม่รัก
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
38. เมื่อบุตรอายุเพียง 2 ขวบ แต่อยากช่วยตัวเองในการรับประทานอาหาร ท่านจะปล่อยให้ตามสบายเพียงดูแลอยู่ใกล้ ๆ
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
39. เมื่อบุตรแสดงอาการเบื่ออาหารหรือไม่ยอมรับประทานอาหาร ท่านจะไม่สนใจปล่อยให้หิวจนถึงมือต่อไปหรือบุตรร้องขอเอง
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่
40. ท่านให้บุตรรับประทานอาหารหลาย ๆ อย่าง เช่น ผัก เนื้อ ใน 1 มื้อโดยท่านรับประทานอาหารให้ดูเป็นตัวอย่าง
☐ ใช่ ☐ ไม่ใช่

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามพฤติกรรมการให้อาหาร

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.29	21	.64
2	.18	22	.27
3	.55	23	.45
4	.27	24	.27
5	.27	25	.72
6	.64	26	.45
7	.36	27	.36
8	.45	28	.82
9	.36	29	.55
10	.36	30	.27
11	.27	31	.64
12	.45	32	.36
13	.45	33	.45
14	.27	34	.45
15	.45	35	.45
16	.45	36	.36
17	.45	37	.55
18	.27	38	.36
19	.64	39	.45
20	.73	40	.55

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรไกรให้อาหารของมารดา ลักษณะนิสัยในการ
บริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน และพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมของเด็กวัยก่อนเรียน
จำนวน 60 คน

	พฤติกรรม กรรไกรให้ อาหาร	ลักษณะนิสัย ในการ บริโภค	ช่วยเหลือตน เอง-สังคม	กล้ามเนื้อ มัดเล็ก	ภาษา	กล้ามเนื้อ มัดใหญ่	พัฒนาการ รวม
พฤติกรรม กรรไกรให้ อาหาร	1.0000 p=	-.1650 p=.104	.1954 p=.067	.2106 p=.053	.1557 p=.117	.1085 p=.205	.2393* p=.033
ลักษณะนิสัย ในการ บริโภค	-.1650 p=.104	1.0000 p=	.0362 p=.392	.1707 p=.096	.2395* p=.033	-.1921 p=.071	.1728 p=.093

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผู้สังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน

ผู้สังเกต	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3
คนที่ 1	1.0000	0.6725**	0.7663**
คนที่ 2		1.0000	0.7711**
คนที่ 3			1.0000

การสอนมารดาที่ฝากครรภ์ในโรงพยาบาลของกองทัพเรือ

การสอนครั้งที่ 1 (เมื่อมาฝากครรภ์)

1. การปฏิบัติตัวของมารดาขณะตั้งครรภ์ มารดาควรทำจิตใจให้สบาย ไม่วิตกกังวล หรือเครียด ไม่ควรใช้เสื้อผ้าที่รัดแน่นและระวังอุบัติเหตุที่อาจจะทำให้แท้งบุตรได้ (คูสไลด์และ วีดิโอเทปประกอบคำบรรยาย)
2. อาหารของมารดาขณะตั้งครรภ์
 - อาหารที่ควรรับประทาน มารดาควรรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อ มารดาเองและบุตรในครรภ์ คือ รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ อันได้แก่ ข้าว เนื้อสัตว์ ไขมัน วิตามินและเกลือแร่ และน้ำ แล้วควรรับประทานอาหารนอกมื้อหลักด้วย เช่น นม ผลไม้ รวมทั้งน้ำผลไม้ ผักต่าง ๆ ไข่ และควรรับประทานวิตามินเพิ่มเติม เช่น วิตามินซี และดี
 - อาหารที่ไม่ควรรับประทาน ได้แก่ ของหมักดอง น้ำชา กาแฟ ของมีเนเมา เช่น สุรา และของรสจัด
3. การให้นมมารดาแก่บุตร (Breast Feeding) มารดาห้ามบีบน้ำนมเหลือง (Colostum) ทิ้ง และให้ทำความสะอาดหัวนมด้วยสาลีชุบน้ำสะอาดทุกครั้งหลังให้นมบุตร ถ้า หัวนมบอดน้ำนมไม่ไหล ให้ใช้ Breast Pump ดูดให้น้ำนมไหล
4. อาหารของเด็กวัยต่าง ๆ เด็กควรได้อาหารและอาหารเสริมแต่ละวัยที่เหมาะสม ดังรายการอาหารของเด็กที่แนบมาท้ายนี้
5. ภูมิคุ้มกันโรค เด็กควรได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคตามอายุของเด็กที่เหมาะสม
 - แรกเกิด วัคซีนป้องกันวัณโรคและตับอักเสบบี ครั้งที่ 1
 - 2 เดือน วัคซีนป้องกันคอตีบ ไอกรณ บาดทะยัก และโปลิโอ ครั้งที่ 1
 - 4 เดือน วัคซีนป้องกันคอตีบ ไอกรณ บาดทะยัก และโปลิโอ ครั้งที่ 2
 - 6 เดือน วัคซีนป้องกันคอตีบ ไอกรณ บาดทะยัก และโปลิโอ ครั้งที่ 3 และตับอักเสบบี ครั้งที่ 2
 - 1 ปี วัคซีนป้องกันคอตีบ ไอกรณ บาดทะยัก และโปลิโอ ครั้งที่ 4

นอกจากนี้ยังควรได้รับวัคซีนป้องกันโรคไข้สมองอักเสบ และป้องกันหัดเยอรมันและ
คางทูม

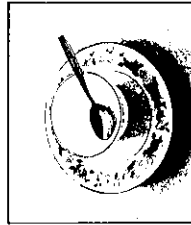
การสอนครั้งที่ 2 (หลังคลอด 1 เดือน)

การสอนหลังคลอด 1 เดือน สอนเหมือนมาฝากครรภ์ทุกประการ ยกเว้นข้อ 1

การเตรียมอาหารทารก

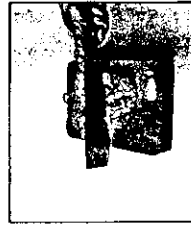
ล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาดก่อน
จับต้องอาหาร

ใช้ภาชนะในการปรุงอาหารที่
สะอาด เก็บอาหารและภาชนะ
ที่เตรียมไว้ให้มิดชิดเพื่อป้องกัน
แมลงวันหรือแมลงอื่นได้ตอม

ดื่มหรือดื่มน้ำจืดและแล้วบด
ด้วยตะขอนหรือบดด้วยมือก็ได้

สับเนื้อสัตว์และหั่นผักให้ละเอียด
ก่อนนำไปปรุงต้ม

ให้กินเนื้อปลาสุกโดยการย่างหรือ
นึ่งหรือต้ม ไม่ควรเจ๊กินหม่นปลาล้าง

การเก็บอาหารเสริมทารก

๑. เริ่มให้อาหารเสริมเพิ่มทีละอย่าง และให้ครั้งละน้อย
เช่น ๑ ช้อนชาเท่านั้น จึงค่อยเพิ่มเป็น ๒-๓ ช้อนโต๊ะ แล้วแต่
ชนิดของอาหาร ในระยะ ๖ เดือนแรก ควรให้อาหารเสริมวันละ
ครั้งก่อนให้นม แล้วตามด้วยนมแม่จนอิ่ม

๒. เมื่อทารกกินอาหารชนิดหนึ่งได้แล้ว ก่อนที่จะให้อาหาร
ชนิดใหม่ ควรเว้นระยะพอสมควร เพื่อให้อาหารย่อยรับและมี
อาการแพ้หรืออาหารชนิดใหม่ไม่แพ้หรือไม่ หากทารกไม่ยอมกิน
อาหารหรือไม่ยอมเนื่องจากไม่คุ้นชินกับอาหารนั้น ควรอดไว้ก่อน
แล้วค่อยยอกรใหม่วันหลัง จนทารกยอมรับ

๓. อาหารเสริมมีอยู่หลักนั้นควรปิ้งย่างบดใส่ไข่แดง ปลา
รับ เนื้อสัตว์ต่าง ๆ เช่น ไข่ หมู วัว หรือถั่วต้มเปื่อย ผสมกับ
ผักใบเขียว

๔. ไม่ควรให้ทารกทานอาหาร เช่น น้ำตาลกลูโคส รวมทั้ง
น้ำอัดลม เพราะจะทำให้ทารกชอบความหวาน ไม่หิวและเบื่อ
อาหาร ไม่ยอมกินอาหารเสริมที่ไม่มีรสหวาน

เมื่อทารกอายุครบ ๑ ปี ก็สามารถกินอาหารได้ทุกอย่าง
แต่อย่าให้เร่งเกินไป ควรหัดให้เด็กกินอาหารเองบ้าง โดยที่
พ่อหรือแม่คอยช่วยเหลือด้วยความเย็นใจอย่าเร่งอย่าแสร้ง
หากทารกได้รับการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการให้อาหารอย่างดี
ผลที่ตามมาก็คือ ลูกของท่านจะเติบโตขึ้นเป็นเด็กที่แข็งแรง
สมบูรณ์ ฉลาด น่ารัก เป็นกำลังที่สำคัญของครอบครัวและ
ประเทศชาติต่อไป

...ให้ถามเขาว่าลูก ลูกรักกินบุรุษทั้งกาฬง

อาหารเสริม สำหรับเด็ก

กองส่งเสริมสาธารณสุข
สำนักงาน

- นำนมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับลูก
- ให้ลูกกินนมแม่อย่างเดียวนานอย่างน้อย 3 เดือน
- เมื่ออายุ 4 เดือน เริ่มให้กินข้าว ไข่ และกล้วยแล้ว ให้กินนมแม่จนอิ่ม
- อาหารที่ให้ลูกกินต้องอ่อนนุ่ม บดละเอียด และสะอาด
- ให้ลูกกินนมแม่ต่อไปอย่างน้อยถึง 18 เดือน เพราะนมแม่มีประโยชน์ต่อลูกเสมอ

ให้กินอาหารตามวัย ลูกเติบโตใหญ่แข็งแรง

อย่าลืมให้ลูก

- วัคซีนเป็นวัยที่ร่างกายและสมองเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว
- การเจริญเติบโต ต้องได้จากการกินอาหารที่เหมาะสมเพียงพอ
- อาหารที่เหมาะสม ทำให้ทารกมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง และพัฒนาการด้านสมองเป็นปกติ มีความเฉลียวฉลาด

กองโภชนาการ กรมอนามัย 2535

แสดงแบบ เด็กชาย น้อย พิศาล

อาหาร
อาหาร

กรมอนามัย
กระทรวงสาธารณสุข
ประเทศไทย

126019-126019

212

อาหารทารกอายุ ๐-12 เดือนใน 1 วัน

กินนมแม่อย่างเดียว
อย่างน้อย 3 เดือน
อย่าให้ข้าวหรือกล้วย

อายุ 4 เดือน กินนมแม่ ข้าวต้มผสมไข่แดง
ต้มสุกประมาณ 1 ใน 4 ฟอง และน้ำแกงจืด
สลับกล้วย น้ำสุกจนหมด

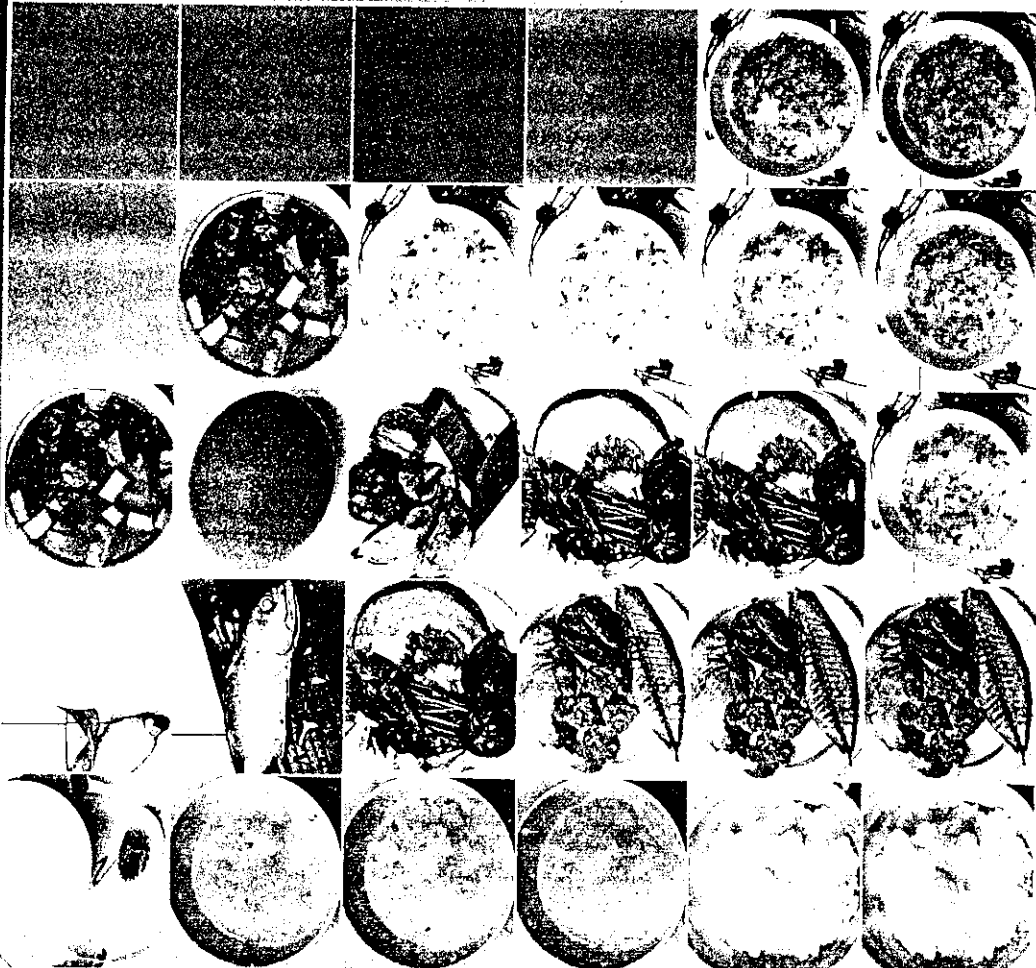
อายุ 6 เดือน กินนมแม่ ข้าวต้มผสมไข่แดง
สุกและน้ำแกงจืดสลับไข่แดงต้มสุก
1 ฟอง

อายุ ๘ เดือน กินนมแม่ ข้าวต้มผสมเนื้อ
ปลา หรือไข่ต้มสุก ผักต้มสุกและ
กินผลไม้สุก กินแทนนมแม่ได้ 1/2 ถ้วย

อายุ ๙-๑๐ เดือน กินนมแม่ ข้าวต้มผสมเนื้อ
สัตว์หรือต้มบด ได้มากที่สุด และน้ำแกงจืด
สลับกับปลา และไข่ และกินผลไม้

อายุ ๘-10 เดือน กินนมแม่ ข้าวต้ม ผสม
เนื้อสัตว์หรือต้มบดได้ ได้มากที่สุด น้ำแกงจืด
และกินผลไม้สุก กินแทนนมแม่ได้ 2/3 ถ้วย

อายุ 10-12 เดือน กินนมแม่ และอาหาร
อื่นเช่นเดียวกับอายุ 8-10 เดือน แต่เพิ่ม
จำนวนมากขึ้น กินแทนนมแม่ได้ 3/4 ถ้วย

ความสำคัญของการที่พ่อแม่ได้เรียนรู้

- อาหารทำให้เด็กเจริญเติบโตสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกาย สมอง และจิตใจ
- อาหารทำให้เด็กวัยต่างๆ ในร่างกายของเด็กทำงานได้ตามปกติ เช่น ทำให้หัวใจสูบฉีดโลหิตได้ดี ปอดแข็งแรง การขับถ่ายเป็นปกติ
- อาหารทำให้เด็กมีกำลังเดิน วิ่งเล่นและพร้อมที่จะเรียนหนังสือ
- อาหารทำให้เด็กกลืน เคี้ยว และบดอาหารได้ดี

ปัญหาของเด็กวัยนี้

- เด็กวัยนี้มักจะถูกลดละเลย เนื่องจากแม่มีลูกใหม่และคิดว่าเด็กโตพอที่จะช่วยเหลือตัวเองได้
- เด็กวัยนี้มักเพิกเฉยต่อการเล่นและสนใจสิ่งใหม่ ๆ จนลืมหัวอาหารของเด็กวัยนี้ มักได้มาจากการแบ่งอาหารสำหรับผู้ใหญ่
- จึงเลือกอาหารไม่ครบส่วนแม่ที่ควรได้รับ และเด็กยังไม่รู้จักเลือกอาหาร
- เด็กวัยนี้ยังไม่มีภูมิต้านทานโรค มีโอกาสติดเชื้อโรคและเจ็บป่วยได้ง่าย จึงเสี่ยงต่อการขาดสารอาหารมากกว่าวัยอื่น

อาหารเด็กวัยก่อนเรียน

มื้ออาหาร/วัน	ประโยชน์
อาหารเช้า นมสด 1 แก้ว	● สร้างกล้ามเนื้อและเนื้อเยื่อของร่างกาย ทำให้เจริญเติบโต ● สร้างกระดูกและฟัน ● ทำให้มีกำลังทำงาน ● บำรุงร่างกายให้แข็งแรง นมแม่ที่ให้อาจจะเป็นนมวัวหรือนมถั่วเหลืองก็ได้
อาหารกลางวัน ข้าวสวย 1 ทัพพี ผักต้มสุก 4 ทัพพี	● สร้างกล้ามเนื้อและเนื้อเยื่อของร่างกาย ทำให้เจริญเติบโต ● สร้างโลหิต ● บำรุงสุขภาพ การประกอบอาหารให้เด็กเล็ก อาจให้ผลไม้สุกที่เขี้ยวสุก ไข่ต้ม ไข่ลวก ไข่ขาวหรือไข่ทอดก็ได้ ไม่ควรให้กินดิบ เพราะย่อยยาก ร่างกายนำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้เต็มที่
อาหารเย็น มีผักผลไม้สด	● สร้างกล้ามเนื้อและเนื้อเยื่อของร่างกาย ทำให้เจริญเติบโต ● สร้างโลหิต ● บำรุงสุขภาพ ควรให้เด็กกินเนื้อสัตว์ต่าง ๆ ทุกวัน เช่น เนื้อปลา เนื้อหมูหรือตับสัตว์ต่าง ๆ ถั่วแดง ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วดำ ถั่วลิสง โดยสุกแล้วต้มสุก และนำไปต้มกับน้ำร้อน หรือนำไปต้มกับน้ำจืดก็ได้

อาหารว่าง

- เด็กวัยนี้กินอาหารได้ครั้งละไม่มาก อาจรู้สึกหิวระหว่างมื้อ หรือหลังจากตื่นนอน ควรมียาอาหารว่างมีให้เด็ก
- อาหารว่างควรจะเป็นอาหารที่มีประโยชน์ เช่น นม นมผง นมผลไม้ ข้าวสุกต้มหรือขนมที่ทำจากถั่วเมล็ดแห้ง

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายนเรศ ชื่อสกุล นิลประดิษฐ์

เกิดวันที่ 5 กันยายน พุทธศักราช 2501

สถานที่เกิด บ้านเลขที่ 28 หมู่ที่ 3 ตำบลชัยฤทธิ์

อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 168/2 ตำบลบางนา

เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า กรมแพทยทหารเรือ

บุคคโล ธนบุรี กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2533 การศึกษามัธยมศึกษา วิชาเอกพยาบาลศึกษา

จากวิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพสมทบมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

พ.ศ.2539 การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดา ลักษณะนิสัย
ในการบริโภคและพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการ
ที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันของกองทัพเรือ

บทคัดย่อ
ของ
ร.อ.นเรศ นิลประคิษฐ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ
ตุลาคม 2539

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนของมารดาที่ได้รับการสอนโภชนาการ ลักษณะนิสัยในการบริโภคและพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน โดยที่มารดาแตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออันอาจภายใน-ภายนอกตน และ 2) ศึกษาหาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการให้อาหารของมารดา ลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน และพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นเด็กวัยก่อนเรียนและมารดาจำนวนอย่างละ 60 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันของกองทัพเรือ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วยแบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบสอบถามความเชื่ออันอาจภายใน-ภายนอกตน และแบบสอบถามพฤติกรรมการให้อาหารของมารดา แบบสังเกตลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียน และแบบประเมินพัฒนาการเด็ก เดนเวอร์ 2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ F-test, t-test และ Pearson Product Moment Correlation ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาสูง มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และมีความเชื่ออันอาจภายในตน มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนดีกว่ามารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษาต่ำ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย และมีความเชื่ออันอาจภายนอกตน ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 และ .01 ตามลำดับ

2. มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้รับการสอนโภชนาการที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงานและจำนวนบุตรต่างกัน มีพฤติกรรมการให้อาหารแก่เด็กวัยก่อนเรียนไม่แตกต่างกัน

3. เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และความเชื่ออันอาจภายใน-ภายนอกตนต่างกัน มีลักษณะนิสัยในการบริโภคไม่แตกต่างกัน แต่เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรมากมีลักษณะนิสัยในการบริโภคดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีจำนวนบุตรน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่มีระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพการทำงาน จำนวนบุตร และความเชื่ออันอาจภายใน-ภายนอกคนต่างกัน มีพัฒนาการแต่ละด้านและพัฒนาการรวมไม่แตกต่างกัน แต่เด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบวิชาชีพเหตุผลมาก มีพัฒนาการทางด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาและพัฒนาการรวมดีกว่าเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบวิชาชีพเหตุผลน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งมารดาได้รับการสอนโภชนาการที่อบรมเลี้ยงดูแบบวิชาชีพเหตุผลต่างกัน มีพัฒนาการทางด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม การชักกล้ามเนื้อเล็กและการชักกล้ามเนื้อใหญ่ในการเคลื่อนไหวไม่แตกต่างกัน

5. พฤติกรรมการให้อาหารของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับลักษณะนิสัยในการบริโภคและพัฒนาการแต่ละด้านของเด็กวัยก่อนเรียน แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และลักษณะนิสัยในการบริโภคของเด็กวัยก่อนเรียนไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียน

A COMPARATIVE STUDY OF THE FEEDING BEHAVIORS OF THE PRE-SCHOOL
CHILDREN'S MOTHERS, THE FOOD HABITS AND THE DEVELOPMENT OF
PRE-SCHOOL CHILDREN OF THE NAVAL DAY CARE CENTER

AN ABSTRACT

BY

NARES NILPRADIT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education Degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University

October 1996

The purposes of this study were :

- 1) to compare the feeding behaviors of the pre-school children's mothers, the food habits and the development of pre-school children whose different mothers' backgrounds were educational levels, economical status, occupational status, child numbers, reasoning oriented-rearing practices and locus of control.

- 2) to find the relationships between the feeding behaviors, the food habits and the development of pre-school children.

The samples were randomly selected from the pre-school children of the Naval Day Care Center. There were 60 pairs of pre-school children and their mothers. The instruments used for collecting data were a bio-social background questionnaire, a reasoning oriented - rearing practices questionnaire, a locus of control questionnaire, a feeding behavior questionnaire, an observation of food habit and a child development screening test (Dever 2). The data were analyzed by using F-test, t-test and Pearson Product Moment Correlation.

The results were as follows:

1. The pre-school children's mothers, having high-educated, high reasoning-oriented rearing practice and internal locus of control and taught about nutrition had feeding behaviors better than those having low-educated, low reasoning-oriented rearing practice and external locus of control and taught about nutrition statistically with significance at .05, .01 and .001 respectively.

2. The feeding behavior of pre-school children's mothers taught about nutrition who came from the different backgrounds as the economical status, occupational status and child numbers was not different.

3. The pre-school children whose mothers taught about nutrition and having different backgrounds as the educational level, the economical status, the occupational status, the reasoning-oriented rearing practice level and the locus of control had no difference in food habits.

But there was statistically significant difference at .05 level between the pre-school children whose mothers having many children and taught about nutrition and those having a few children.

4. The pre-school children whose mothers taught about nutrition and having different backgrounds as the educational levels, economical status, occupational status, child numbers and the locus of control had no difference in each side and the whole development. But there was statistically significant difference at .05 level between the pre-school children whose mothers taught about nutrition and having much reasoning-oriented rearing practice and those having a little reasoning-oriented practice. The children of the former were better than those of the latter in the development of understanding and using language and the whole development. And there was no difference of personal-social development, Gross motor and Fine motor development.

5. There was no difference in positive relationship between pre-school children's mothers' feeding behavior and food habits of pre-school children and between mothers' feeding behavior and development of children in each side. But there was the positive relationship statistically significant at .05 level between mothers' feeding behavior and the whole development.